

cnme | C

Monitorrapport 2023

Ecologisch beheer in
Maastricht en regio

Inhoud

4 | Voorwoord

DEEL 1 RESULTATEN STADSNATUUR 2023

- 8 | Organisatie ecologisch beheer
- 12 | Ecologisch beheer in de stadsnatuurgebieden van Maastricht en regio
- 16 | Mens en natuur verbinden
- 20 | Natuurbeheerwerkzaamheden in opdracht

DEEL 2 MONITORINGRESULTATEN

- 26 | Monitoringssystematiek
- 28 | Vegetatie
- 30 | Onderzochte gebieden 2023:
- 32 • Frontenpark: Hoge Fronten
  - 43 • Frontenpark: Lage Fronten
  - 45 • Jekerdalpark
  - 51 • Regenwatervijver Amby
  - 55 • Geusselpark
  - 59 • Natuurpark Nazareth Spoorzijde (west)
  - 63 • Weide Campagne
  - 67 • Zouwdal Gebieden
  - 71 • Natuurtransferium en hondenlosloopgebied Pietersberg
  - 75 • Recessenpark
  - 79 • Bermen – Via regia
  - 81 • Vestingwerken - Waldeckpark
- 84 | Beschrijving vegetatietypen & tabellen
- 124 | Literatuur
- 125 | Colofon

Ecologie versus economie

Voorwoord door waarnemend directeur Michel Leinders

De hele wereld beseft inmiddels dat duurzaamheid van het grootste belang is om aan onze toekomstige generaties een nog enigszins leefbare planeet door te geven. Pessimisten roepen dat duurzaamheid duur is en rood staan niet leidt tot groen denken.

Daarmee lijkt er een schijnbare tegenstelling te zijn tussen ecologie en economie. Dat zal echter veranderen. Ecologisch verantwoord (duurzaam) gedrag wordt voor ondernemingen in de toekomst dé strategie om zich te onderscheiden van concurrenten. De slogan: "Geniet, maar reis met mate" is een recent voorbeeld, in dit geval van een niet nader te noemen reisorganisatie, waarin men zich wil presenteren als een verantwoorde onderneming. Noem het greenwashing of marketingtruc: duurzaam wordt het nieuwe normaal. Sterker: verdienmodellen bestaan straks alléén nog via de weg van duurzaamheid. Iets anders

wordt door de consumenten van morgen niet meer gepikt. En daarmee gaat ecologie plots hand in hand met economie.

Met dit monitorrapport verantwoord CNME haar eenmalige en meerjarige werkzaamheden in de 22 natuurgebieden, die de gemeente Maastricht rijk is. Het is een uitgebreide rapportage, specifiek naar maatregelen per gebied, inclusief de stand van flora en fauna. Geïllustreerd met fantastische foto's is dit rapport een waardevol naslagwerk.

Zonder de keuze van de Gemeente Maastricht om haar natuurgebieden op ecologische wijze te laten beheren, had CNME dit werk niet kunnen doen en dit rapport niet kunnen samenstellen. De complimenten gaan derhalve niet alleen uit naar de samenstellers van dit rapport, maar ook naar de opdrachtgever.

DEEL 1

Resultaten stadsnatuur 2023

Organisatie Ecologisch Beheer

Bij het ecologisch beheer staat de natuur centraal. Door zorgvuldig in te spelen op de unieke eigenschappen van elk gebied, kan de natuur nog verder gedijen en tot volle bloei komen.

Het team voor ecologisch beheer van CNME heeft zich gespecialiseerd in diverse aspecten van natuurbehoud. Dit omvat onder andere ecologisch maaibeheer op taluds, waarbij gebruik wordt gemaakt van machines voor kleinschalig beheer, zoals een bergtractor en een maaibalk met spikes voor op de hellingen. Daarnaast zijn ze bedreven in het eco-logisch onderhoud van vestingwerken en groeves, waarbij klimmaterieel wordt ingezet. Ook voeren ze kleinschalig bosbeheer uit, snoeien ze hoogstam-fruitboomgaarden, beheren ze biotopen van muur-hagedissen, nemen ze maatregelen ter preventie van bevervraat en bestrijden ze exoten zoals duizendknoop en reuzenberenklauw.

In 2023 zijn de diensten van Schaapskooi Mergelland ingeschakeld voor schapenbegrazing, terwijl Natuurlijk Begrazen Maastricht Galloway runderen heeft ingezet voor begrazing.

In 2023 beheerde we 22 natuurgebieden met een totale oppervlakte van circa 120 hectare.

Ons team ecologisch beheer bestaat uit 8 professionele krachten. Het ecologisch beheer wordt organisatorisch en inhoudelijk aangestuurd door de uitvoerder Ecologisch beheer en ondersteund door projectleiders ecologisch beheer. In 2023 vertrok Sven Willems als teamleider en werden zijn werkzaamheden overgenomen door collega Martijn Rempelberg. In 2023 waren er verschillende ziekten in ons team. Ter vervanging vond inhuur van plaats, via Vebego, zzp-ers en Eeko natuur & ecologie.

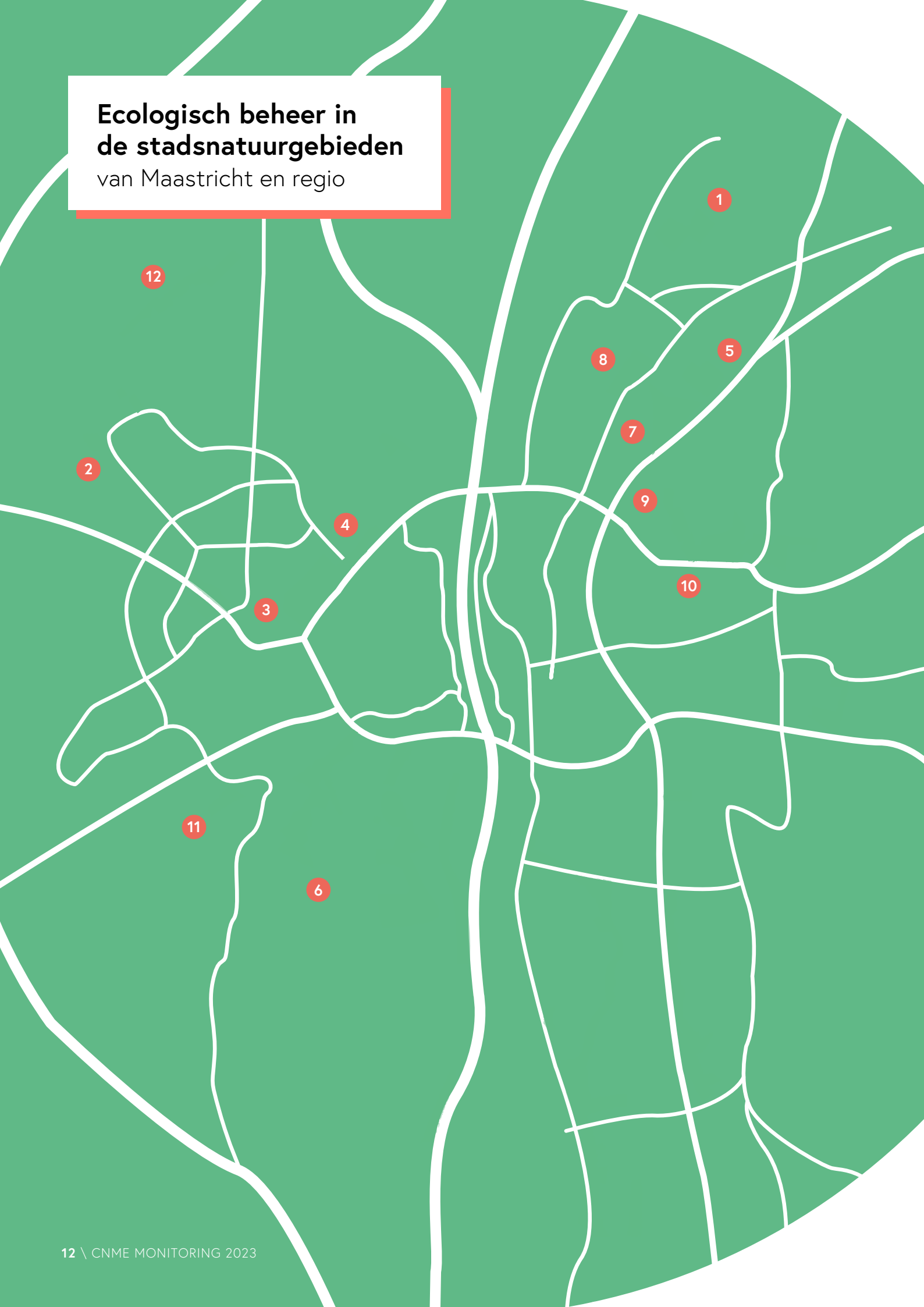
Met dit team voerde CNME in 2023 ecologisch beheer uit voor de gemeente Maastricht in 22 natuurgebieden met een oppervlakte van ca 120 hectare. Monitoring vindt plaats door eigen medewerkers aangevuld met gegevens van vrijwilligers. Waterbuffer Heer valt niet meer onder beheer terwijl het Viegenpark (onderdeel van het Recessenpark) en waterbuffer Limmel (onderdeel Natuurpark Nazareth) erbij zijn gekomen.

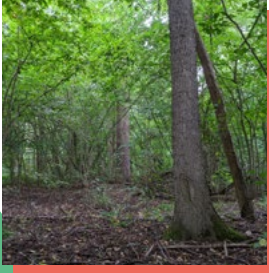

Team Ecologisch Beheer

Ecologisch beheer in de stadsnatuurgebieden van Maastricht en regio

1 Bos Vaeshartelt (3 ha)

In de winter werd de bosrand onderhouden tbv meer variatie in de gelaagdheid tussen bomen, struiken, ruigten en grassen. Hierdoor kunnen meer verschillende soorten zich thuis voelen in de bosrand.

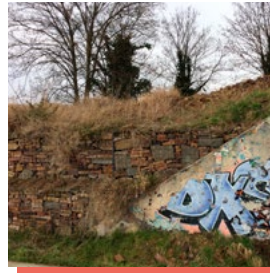
2 Groene wig Malberg (1 ha)

De verschillende wilgenkoepels en struikhuizen groeien goed en worden periodiek in vorm gesnoeid. De graslanden zijn zomers mooi bloemrijk met onder andere ratelaar.

3 Hoge Fronten (16 ha)

Een nieuwe gebiedsdeel (bij de ravelijn) met graslanden, poelen en een schanskorf werd in beheer genomen. Sortie B (de 'tunnel') werd op natuurvriendelijke wijze geconsolideerd.

4 Lage Fronten (10 ha)

In de Lage Fronten werd een vast raster geplaatst bij het reduit voor het uitvoeren van begrazing op de hellingen. De kuifhyacint handhaaft zich op bastion B en de terreinen bij de Noorderbrug worden ook gefaseerd gemaaid. Hier groeide o.a. inkarnaatklaver.

5 Landgoed Mariënwaard (5 ha)

In 2023 was er een grote beverburcht en beverdam in Mariënwaard. Door de dam zijn ook graslanden ondergelopen. In de winter is er veel gezaagd tbv het gevarieerder maken van het bos.

6 Jekerdalpark (8 ha)

Ook in het Jekerdalpark waren veel beversporen. De ondergrondse holen langs het pad werden gedicht i.v.m. de veiligheid. De aanwezige orchideeën gedijen goed bij het gefaseerde maai-beheer.

7 Natuurpark Nazareth Oost (5,5 ha)

Door de landgoederenzone is een wandel- en fietspad geopend dat door Mariënwaard en Natuurpark Nazareth loopt en aansluit op de Groene loper.

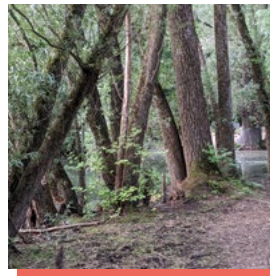
8 Natuurpark Nazareth Spoorzijde (3 ha)

Bij een wildcamera-onderzoek naar hagedissen, werden voornamelijk geen hagedissen maar wel marter en vos waargenomen. De brug voor de runderen is vernieuwd. Voor de grote gele kwikstaart is een nestkast opgehangen.

9 Geusselpark (5 ha)

Hier zijn de bevers erg actief. Alle behoudens waardige bomen zijn ingepakt met gaas, als bescherming tegen bevervraat. In het park is een mergellichaam en bijenhôtel aangelegd als bijenhótspot.

10 Regenwatervijver Amby (6 ha)

Ook heeft de bever inmiddels de regenwatervijver gevonden. In de bosjes worden graag hutten gebouwd. De eekhoorn wordt weer geregeld waargenomen na een afwezigheid van een aantal jaren.

11 Weide Campagne (2 ha)

Er heeft ecologisch onderhoud aan de graft plaatsgevonden, waarbij rekening is gehouden met de aanwezige dassenburcht. Er is hier een opening gemaakt in de begroeiing voor meer variatie.

12 Zouwdal (3 ha)

De houtsingel is in de winter gedund en er zijn open plekken gemaakt. Op het aangrenzende terrein zijn voorbereidingen getroffen (amfibieschermen geplaatst) voor de aanleg van het zonnepark.

13 Natuurtransferium en hondenloslooplek Sint Pietersberg (6 ha)

Het 'oog' in het midden van het transferium is in het verleden aangelegd met een mergellaag in de ondergrond. Zomers staat deze prachtig in bloei als een mooi welkom voor de bezoekers van de berg.

14 Groene wig Amby (4 ha)

Vorbereidingen getroffen voor de aanleg van het geboortebosje.

15 Lage kanaaldijk (3,5 ha)

Dit gebied is uit de begrazing gehaald. In 2023 heeft er geen onderhoud plaatsgevonden. Vanaf 2024 wordt de kanaaldijk ecologisch gemaaid.

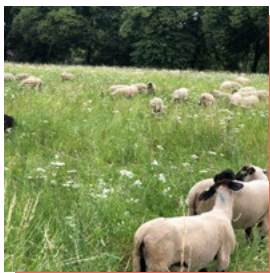
16 Sportpark Scharn (3 ha)

Het sportpark wordt omzoomd door een groene buffer, met veel fruitbomen en natuurlijke graslanden.

17 Heugem Oeslingebaai (4 ha)

Dit begrazingsgebied is kleiner in omvang geworden. Een groot deel is uit de begrazing gegaan en is in het reguliere beheer van de gemeente Maastricht opgenomen.

18 Grondwal de Heeg (7 ha)

De oude boomgaard (gelegen achter de Dwaze Herder) is opgeschoond. In deze boomgaard groeien oudere fruitbomen, ligt een poel, is veel reliëf aanwezig en wisselen ruigten en grazige delen zich af.

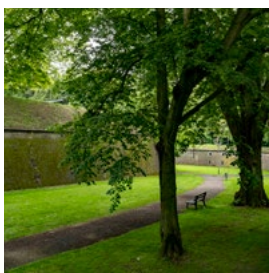
19 Eijsden-Maastricht (10 ha)

De bever is aanwezig in de verschillende wateropvangbekkens, onder andere bij de brandweerkazerne. In de terpen zijn veel konijnenburchten aanwezig die profiteren van de rust in het gebied.

20 Via Regia (2 ha)

Sinds een vijftal jaren wordt ook dit deel van de Via Regia bezocht door de rondtrekkende schaapskuddes. Hier groeien o.a. pinksterbloem en ruige leeuwentand.

21 Vestingwerken (3 ha)

Dit jaar werd de vegetatie bij het Waldeckpark onderzocht.

22 Recessenpark (3 ha)

Dit tijdelijke natuurgebiedje is in een paar jaar tijd zeer bloemen- en insectenrijk geworden. In Malberg is het Viegenpark erbij gekomen. Daar werd bij het maaien een corridor voor vlinders gerealiseerd.

22

19

14

21

16

13

17

18

15

20

C

Mens en natuur verbinden

Het ecologisch beheer van CNME staat in het teken van maatwerk voor zowel mens als natuur, waarbij we altijd streven naar betrokkenheid van omwonenden. CNME organiseerde vele activiteiten gericht op het vergroenen en onderhouden van de eigen buurt en leefomgeving.

Op deze manier dragen we samen met bewoners bij aan het vergroenen van onze stad.

Zo werden er gastlessen gegeven in de Tiny Forests en werden de bijenhotspots samen met bewoners onderhouden. In een mooie samenwerking tussen Scouting Eburonen en wethouder Krabbendam werd een ijsvogelnestbuis langs de Kanjel geplaatst. CNME organiseerde talrijke plantdagen op scholen, zoals de Bernard Lievegoedschool, en buurttuinen. Er kwamen ook meer groene geveltuinten bij in Maastricht.

Met deelname aan de Natuurwerkdag en NL Doet werd er met vrijwilligers gewerkt op de Natuurtuinen Jekerdal. Daarnaast vonden boomplantdagen plaats in Amby en in Gulpen-Witterem voor de klimaatbuffer. Tijdens de lammetjesdagen op de Sint Pietersberg was CNME aanwezig met een interactieve stand over ecologisch beheer.

Op deze manier dragen we samen met bewoners bij aan het vergroenen van onze stad. Natuurgebieden in combinatie met groene (gevel)tuinten vormen samen de groene dooradering van de stad.

Planten met peuters op het kinderdagverblijf

Blote voetenpad Pottenberg

Wethouder Krabbendam bij Scouting de Eburonen

Natuurbeheer- werkzaamheden in opdracht

De gemeente Maastricht is de grootste opdrachtgever van CNME met meerjarige beheeropdrachten voor de stadsnatuurgebieden. Daarnaast voert CNME eenmalige inrichtings- en beheermaatregelen uit voor andere gemeenten of opdrachtgevers, zoals overheden, terreinbeherende instanties en bedrijven.

CNME is gespecialiseerd in kleinschalig ecologisch maaibeheer op kwetsbare terreinen, zoals de vochtige hooilanden bij Kasteelpark Elsloo voor het Limburgs Landschap en droge hellinggraslanden op de Sint Pietersberg. CNME voert natuuronderhoud via klimwerk uit aan groevewanden zoals op de Sint-Pietersberg en Bemelerberg. In 2023 snoeide CNME o.a. hoogstamfruitbomen in Zuid-Limburg in opdracht van diverse opdrachtgevers, zoals Vereniging Natuurmonumenten.

Ook onderhoudt CNME natuurlijke tuinen zoals die van het Natuurhistorisch Museum, het Elisabeth Strouven Fonds, het Klimaat huis en natuurspeelplaatsen voor MIK Kinderopvang. Ook het nemen van maatregelen ter preventie van de veelvuldig voorkomende knaagschade bever, met de daarbij behorende monitoring, maakte onderdeel uit van de werkzaamheden.

Opdrachtgever	Werkzaamheden
Vereniging Natuurmonumenten	PAS-maatregelen Sint Pietersberg, beheer Fort Sint Pieter en de Motte, trap en steilwanden ENCI-groeve, snoei-beheer groeve America Sibbergrubbe, snoeien hoogstamfruitbomen Zuid Limburg
Stichting Limburgs Landschap	Verschillende maatregelen Bemelerberg, Koeberg, Cottessen, Douveberg, Winkelberg, vochtige hooilanden Kasteelpark Elsloo
WML	Onderhoud boomgaard en hagen Gronsveld/ Rijckholt Maaien hooilandjes Craubeek
MSV Tragos	Beheer Fort Willem
Waterschap Limburg	Beheer oevers Jeker en exotenbestrijding
Gemeente Maastricht	Beheeropdracht stadsnatuur, waaronder ook Tiny Forest, Beheer mergellichaam groene loper, Aanleggen schapenraster Reduit Lage Fronten, Groot onderhoud Natuurtuinen Jekerdal, Beverpreventie in hele gemeente Maastricht, Tuinonderhoud klimaat huis
Gemeente Meerssen	Bomenaanplant en educatie
Gemeente Eijsden – Margraten	Onderhoud Tiny Forest
MIK Kinderopvang	Tuinonderhoud natuurspeelplaatsen van BSO en KDV-locaties
Natuurhistorisch Museum Maastricht	Onderhoud Museumtuin
Woningstichting Maasvallei	Werkzaamheden
Elisabeth Strouven Fonds	Onderhoud Tuin Elisabeth Strouven Fonds
UWC	Onderhoud Omgeving United World College
Universiteit Maastricht	Onderhoud terrein
Abdij Rolduc	Onderhoud terrein
IVN Limburg	Onderhoud voedselbosjes
Stichting Daalhoeve	Fruitbomensnoei Vaeshartelt

De tuin bij het Natuurhistorisch Museum Maastricht

DEEL 2

Monitorings- resultaten

Deel 2 van het monitorrapport beschrijft de monitoringsmethoden met een overzicht van de onderzochte gebieden en de monitoringresultaten van 2023.

Staat het onderwerp goed en groot in het
midden? Snijd eventueel de foto bij.

ObsIdentify

Monitoringsystematiek

Monitoring van de natuurgebieden in beheer van CNME maakt inzichtelijk of het uitgevoerde beheer het gewenste effect heeft; namelijk instandhouding en uitbreiding van de biodiversiteit. De resultaten bieden tevens de basis voor de beheermaatregelen en afstemming op de aanwezige soorten en vegetatietypen. CNME maakt jaarlijks een rapportage van de monitoring.

In de monitoring is onderscheid gemaakt tussen jaarlijkse monitoring en optionele monitoring door vrijwilligers en/of onderzoekers. In een afweging van kosten en bruikbaarheid voor afstemming van het beheer, is gekozen om alleen op vegetatietypen en bijzondere plantensoorten te monitoren.

Tabel 1: Onderzoeksmethodiek per deelgebied

SOORTGROEP	Bos Vaeshartelt	Mariënwaard	Groene wig Malberg	Hoge Fronten	Jekerdalpark	Lage Fronten	Regenwater3jiver Amby + Geusseltpark	Natuurpark Nazareth Oost en west	Weide Campagne	Natuurtransferium Pietersberg	Zouwdal	Recessenpark	Bermen	Vestingwerken
Jaarlijkse monitoring door CNME														
Vaatplanten (vegetatietypen)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Vaatplanten (bijzondere soorten)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Muurhagedis				X		X								
Optionele monitoring door vrijwilligers of onderzoekers														
Reptielen (overig) en amfibieën				X			X							
Broedvogels	X	X		X			X	X						
Dagvlinders			X	X	X	X					X			
Vleermuizen (actief in zomer)	X	X		X	X	X								
Vleermuizen (overwinterend)				X										X
Eekhoorn	X	X					X							
Insecten (of insectengroepen zoals sprinkhanen)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X

Vegetatie

In de monitoring zijn drie methodes gebruikt om de vegetatie in beeld te brengen: 1. Bepalen van de vegetatietypen, 2. Bijzondere soorten karteren, en 3. Opstellen van een soortenlijst voor sommige gebieden. Voor bijzondere plantensoorten is het een uitgangspunt om het gebied drie keer te bezoeken.

Vegetatietypen

De ontwikkeling van de natuurgebieden wordt het beste weergegeven door de vegetatietypen. Goed ontwikkelde gebieden krijgen bij het beheer prioriteit. De verschillende vegetatietypen zijn per deelgebied begrensd, op kaart ingetekend en beschreven. Voor het benoemen van de typen is de terminologie van De vegetatie van Nederland gebruikt. Indien de vegetatietypen in het veld moeilijk ruimtelijk te scheiden zijn en door elkaar groeien, zijn per typen bedekkingspercentages geschat. De vegetatiekaart is in de zomer gemaakt, wanneer de vegetatie tot volle wasdom is (vóór of voldoende lang na maaibeheer en begrazing).

De monitorsystematiek van de Hoge Fronten wijkt iets af en is uitgebreid beschreven in het jaarverslag Hoge Fronten 2009. Het natuurgebied is verdeeld in deelgebieden die elk eens in de 5 jaar in kaart worden gebracht. Als marjoleinruigte zijn vegetatietypen benoemd die minimaal uit 30% marjoleinruigte bestaan. De omschrijvingen van de vegetatietypen zijn opgenomen in bijlage drie samen met de tabellen van de gekarteerde plantensoorten.

Bijzondere plantensoorten karteren

Van de bijzondere soorten maakt CNME-verspreidingskaarten. Zo ontstaat een beeld waar de soorten groeien en of de soorten uitbreiden of verminderen. Deze bijzondere soorten geven een indicatie over de ontwikkeling van de graslanden en in het beheer wordt vervolgens rekening houden met bijzondere groeiplaatsen, door deze bijvoorbeeld uit te rasteren en/of niet te maaien. In Tabel 2 staan de indelingsklassen welke bij de verspreidingskaartjes zijn gehanteerd.

Onder bijzondere soorten verstaan we planten van de Wet Natuurbescherming aandachtsoorten, voormalige Flora- en Faunawetsoorten, Rode Lijst soorten (RL FLORON en RL Heuvelland) en woekerplanten. Van de Rode Lijsten zijn alleen planten ingetekend die onder de categorie 0 t/m 2 (RL Heuvelland) en VN (uit Nederland verdwenen, EB (ernstig bedreigd) en BE (bedreigd) (RL FLORON) staan. Voor de totstandkoming van de Rode Lijst FLORON is de Rode Lijst flora en fauna uit Staatscourant 2015 nr. 36471 gebruikt. Het gedeelte van deze Rode Lijst is gebaseerd op het Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria van FLORON.

Dit rapport heet nu de Rode Lijst FLORON (2014). Op deze lijst staan 51 planten niet meer, die wel op de Rode Lijst van FLORON uit 2000 staan. Deze planten hebben geprofiteerd van de herstelmaatregelen in natuurgebieden en de afname van de zure regen en stikstofdepositie. Een gedeelte van deze planten zijn door CNME in beheergebieden geïnventariseerd en in kaart gebracht. Dit zijn onder andere wondklaver, stijf hardgras, borstelkrans, harige ratelaar, ijzerhard en brede ereprijs. Verder worden in de Hoge Fronten geselecteerde planten van de voormalige PSN-Lijst en van de Rode Lijst Limburg in kaart gebracht.

Tabel 2: indeling aantalsklassen

Indeling	Indeling aantalsklassen gebruikt bij verspreidingskaartjes
A	1
B	2 - 5
C	6 - 25
D	26 - 50
E	51 - 500
F	501 - 5000
G	> 5000

Voor totstandkoming van de Rode Lijst Heuvelland en Rode Lijst Limburg diende het artikel van J. Cortenraad en T. Mulder als bron. Voor de FFH-planten en de planten van de Flora-Faunawet diende het artikel van Ministerie van LNV "Aansluiting bij de richtlijnen" (2007). Voormalige PSN-soorten, zijn meetsoorten die bij de voormalige subsidieregeling natuurbeheer 2000 (PSN)

werden gemonitord. Aandachtsoorten zijn soorten die niet onder de boven genoemde categorieën vallen maar wel om andere redenen belangrijk zijn. In het beheer is ook aandacht voor woekerplanten oftewel exotische, invasieve planten.

Soortenlijst

Van de Hoge Fronten en het Jekerdalpark houdt CNME een soortenlijst bij.

Muurhagedispopulatie

Tellen van de muurhagedissenpopulatie gebeurt volgens de systematiek beschreven in het jaarverslag Hoge Fronten 2009. Daarin wordt uitgegaan van 10 bezoeken per jaar. Door de populaties te monitoren kan CNME bij het beheer inspelen op populatieontwikkelingen en signalerend optreden als de populatie kleiner wordt. De muurhagedissen populatie wordt al sinds 1977 gevolgd. Het is belangrijk de langlopende monitoringsreeksen te continueren.

BRONNEN

- 1 Schaminée et al, 2010 & Weeda et al, 2000 t/m 2005
- 2 Lijst van bedreigde planten van Limburg. Natuur Historisch Maandblad, juli 1998.

Bijenorchis

Onderzochte gebieden 2023

In 2023 werden de vegetatietypen en de bijzondere planten van de volgende gebieden in kaart gebracht: Hoge Fronten, Jekerdalpark, Regenwatervijver Amby, Geusseltpark, Nazareth spoorzijde (west), Weide Campagne, Zouwdal, Hondenloopgebied Natuurtransferium op de Pietersberg, Recessenpark een gedeelte van de bermen en een gedeelte van de Vestingwerken. Het Recessenpark is 2021 nieuw erbij gekomen. Van de bermen werd een gedeelte van de Via Regia en van de Vestingwerken werd het Waldeckpark geïnventariseerd. Van de Hoge Fronten, de vestingwerken en de bermen wordt jaarlijks een gedeelte gekarteerd.

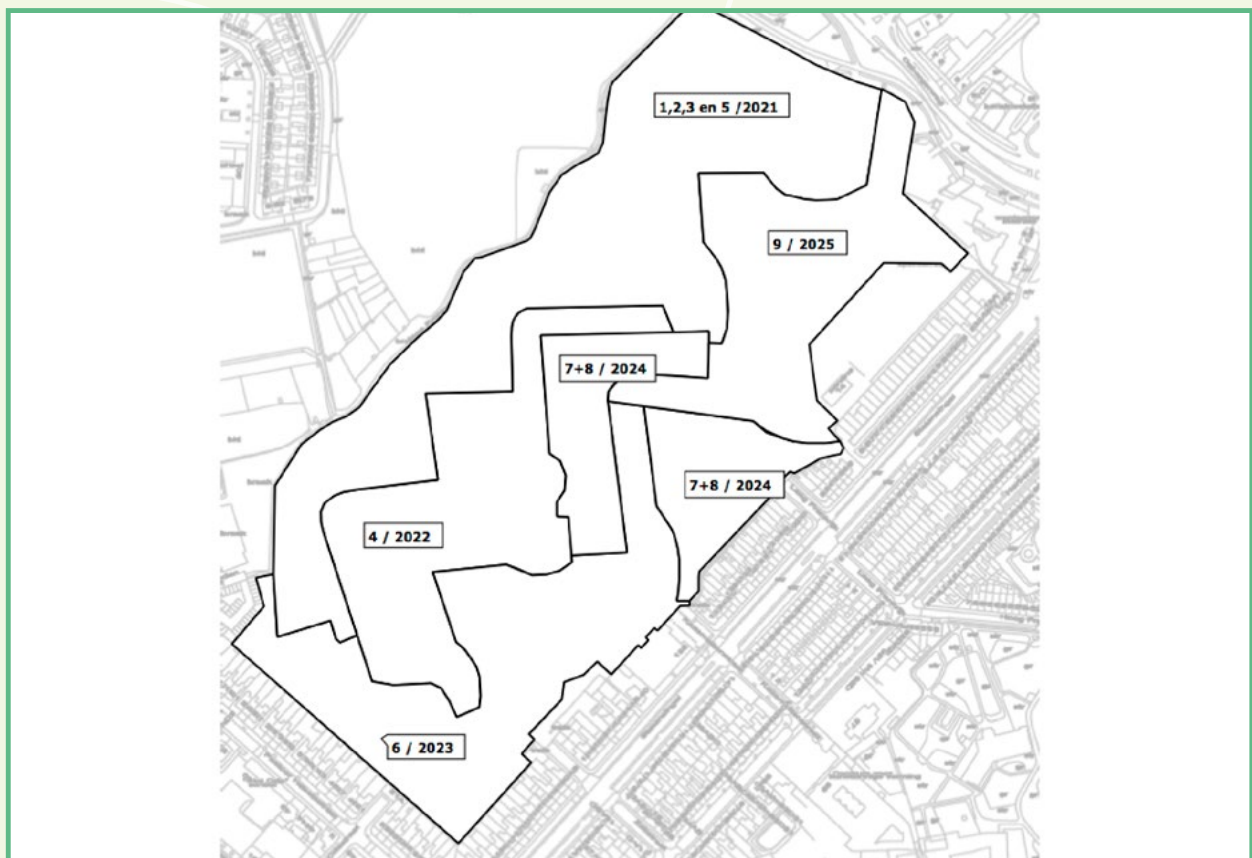
Frontenpark: Hoge Fronten

De Hoge Fronten zijn restanten van de oude verdedigingswerken van de vesting Maastricht. Tegenwoordig is het naast een bijzonder cultuurhistorisch monument ook een ware natuurparel midden in de stad.

Flora

De Hoge Fronten is vijf deelgebieden opgedeeld. Daarvan wordt jaarlijks een gedeelte gekarteerd.

De opdeling is gebaseerd op een indeling in gebruik ten behoeve van de schapenbegrazing. In 2023 is de begrazingseenheid 6 voor het eerst sinds 2018 onderzocht. Van het floraonderzoek zijn de vegetatiekartering en de kartering van een aantal bijzondere soorten opgenomen.

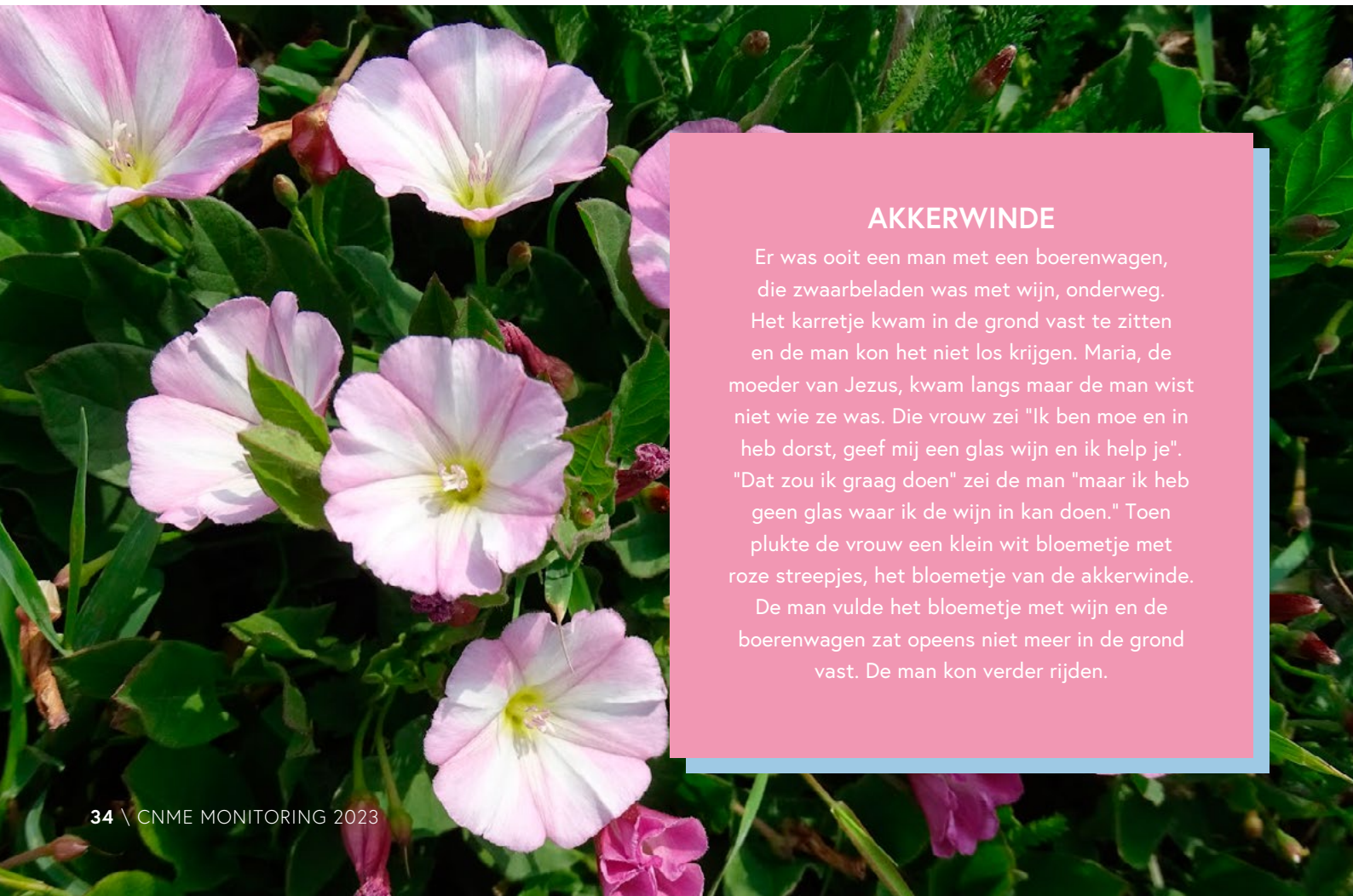

Figuur 1 : indeling onderzoeksgebieden Hoge Fronten

De Vegetatietypen

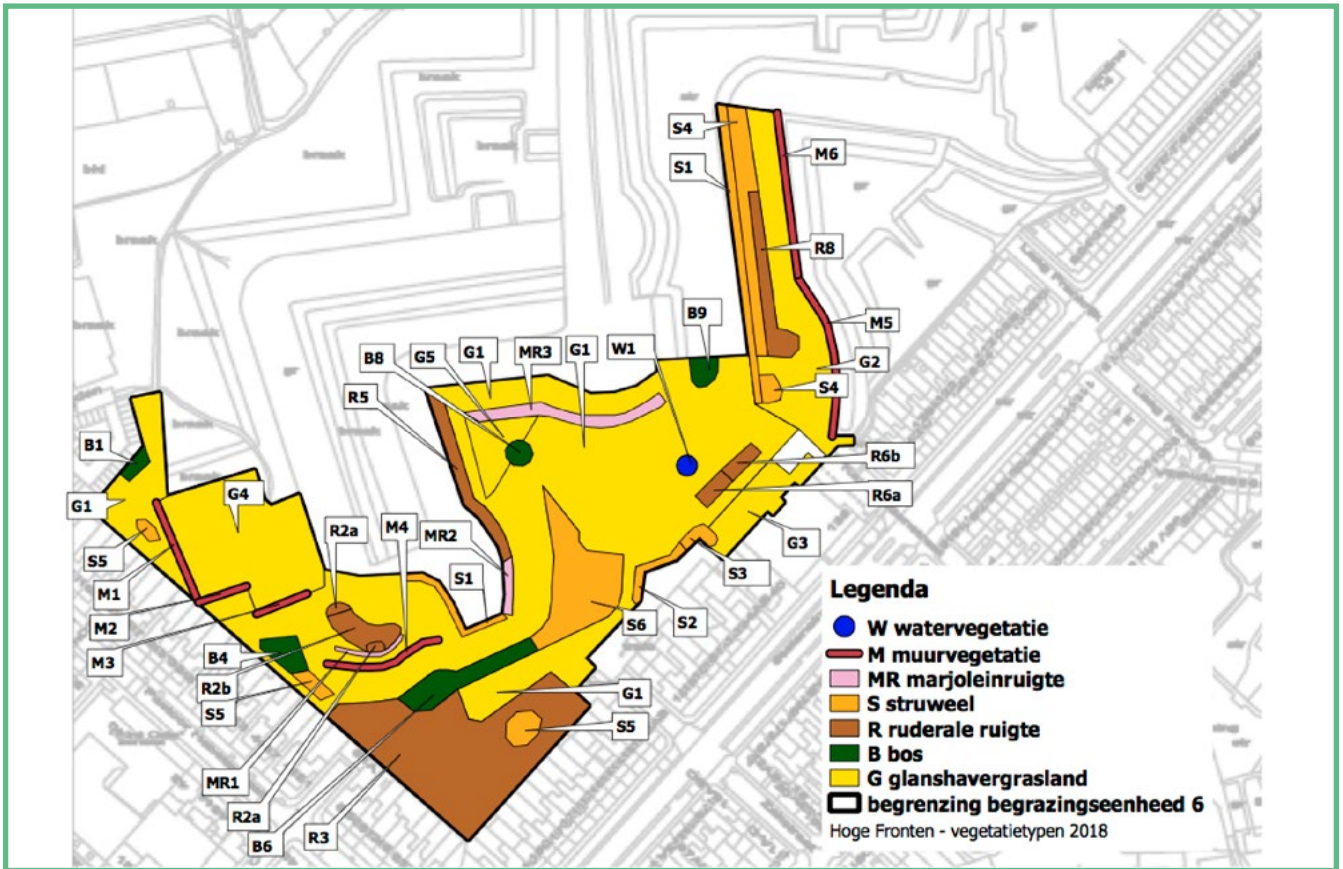
Veranderingen in de vegetatie tussen 2021 en 2023:

- G2:** Er is veel Engels raaigras opgekomen. Een gedeelte van G2 is in G1 veranderd.
- G3:** Nieuw opgekomen zijn: klein Robertskruid, Engels raaigras, goudhaver, vijfvingerkruid, klapproos, zachte ooievaarsbek, hoornbloem, Canadese guldenroede, avondkoekoeksbloem, Sint-Janskruid, wilde marjolein, heggenrank, veldereprijs, klit, luzerne, smeerwortel en gewone berenklaauw.
- Niet meer teruggevonden of minder zijn: rode klaver, geel walstro, groot streepzaad, smalle weegbree, scherpe boterbloem, gewone ereprijs, witte klaver, madeliefje, scherpe boterbloem en look-zonder-look.
- Dit grasland is duidelijk veranderd. De oppervlakte van de ruderaale planten is niet toegenomen maar wel het aantal soorten.
- G4:** Geen verandering
- G5:** In 2018 was dit gedeelte schraler en lager dan G1. Hier stonden toen onder anderen ook schapengras en/of rood zwenkgras, kleine klaver, hopklaver, hoornbloem, peen en bijvoet.
- R6:** Is terug veranderd in een struweel (S7).
- B9:** Een gedeelte, dat na de bestrijding van de Japans duizendknoop lang best ruderaal was is nu in glanshavergrasland veranderd en deel van G1. In 2018 was dit gedeelte nog 95% t/m 100% brandnetel- en dauwbraamruigte. De ruderaale ruigte is hier naar 20% gedaald. Ook van G2 is een gedeelte in G1 veranderd. De oppervlakte van G1 was al tussen 2013 en 2018 behoorlijk gegroeid. Ook tussen 2018 en 2023 is de oppervlakte toegenomen. Door de droogte van 2017 t/m 2019 zijn veel bomen en struiken, zoals de vlier afgestorven. In het hele gebied stond in 2023 veel akkerwinde. Deze soort groeide in 2023 in ieder glanshavergrasland.

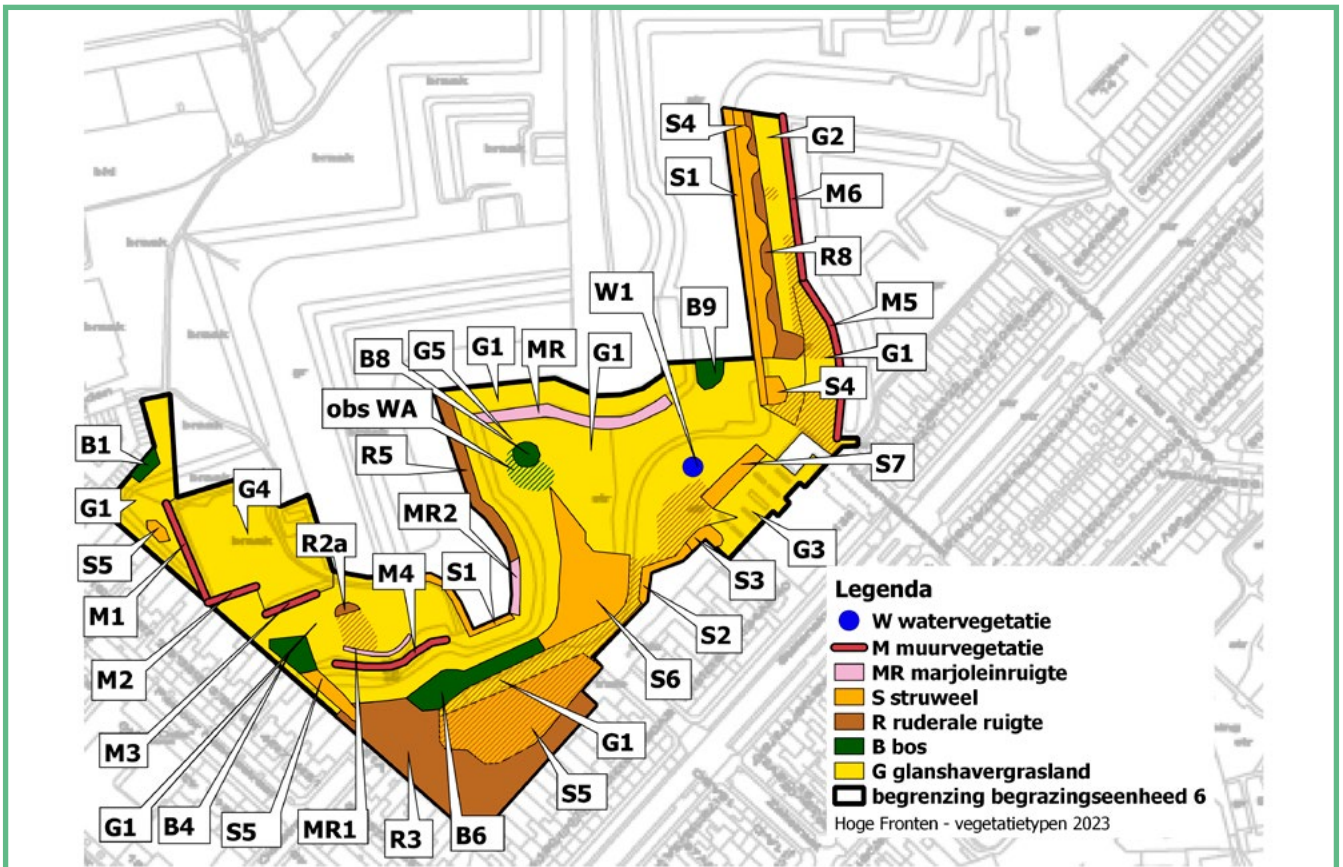

AKKERWINDE

Er was ooit een man met een boerenwagen, die zwaarbeladen was met wijn, onderweg. Het karretje kwam in de grond vast te zitten en de man kon het niet los krijgen. Maria, de moeder van Jezus, kwam langs maar de man wist niet wie ze was. Die vrouw zei "Ik ben moe en in heb dorst, geef mij een glas wijn en ik help je". "Dat zou ik graag doen" zei de man "maar ik heb geen glas waar ik de wijn in kan doen." Toen plukte de vrouw een klein wit bloemetje met roze streepjes, het bloemetje van de akkerwinde. De man vulde het bloemetje met wijn en de boerenwagen zat opeens niet meer in de grond vast. De man kon verder rijden.

Figuur 2: De vegetatie in de begrazingseenheid 6 in de Hoge Fronten in 2018

Figuur 3: De vegetatie in de begrazingseenheid 6 in de Hoge Fronten in 2023

FLORA

In totaal zijn in het onderzochte deelgebied 198 plantensoorten waargenomen. Dit maakt geen verschil met de aantal plantensoorten in 2018. Van deze soorten staan 11 planten op de Rode Lijst FLORON, 12 op de Rode Lijst Heuvelland, 40 soorten op de Rode Lijst Limburg en 6 soorten op de Lijst van de voormalige Flora Fauna Wet. 14 soorten staan op de PSN-Plantenlijst. 21 soorten zijn aangeplant of uit tuinen verspreid. 9 plantsoorten werden in de kaart ingetekend.

Veranderingen in de te inventariseren planten

Harige ratelaar: twee plekken (een grote en een heel kleine) zijn verdwenen maar een nieuwe best grote plek is nieuw erbij gekomen.

Van de **brede ereprijs** werden minder planten gezien en de oppervlakte waarop deze soort groeide is ook minder geworden.

De **knolsteenbreek** stond in 2018 slechts op een muur met minder dan 25 planten. Deze planten werden in 2023 niet gezien.

De **moeslook** staat op een muur en is in aantal en oppervlakte niet duidelijk veranderd.

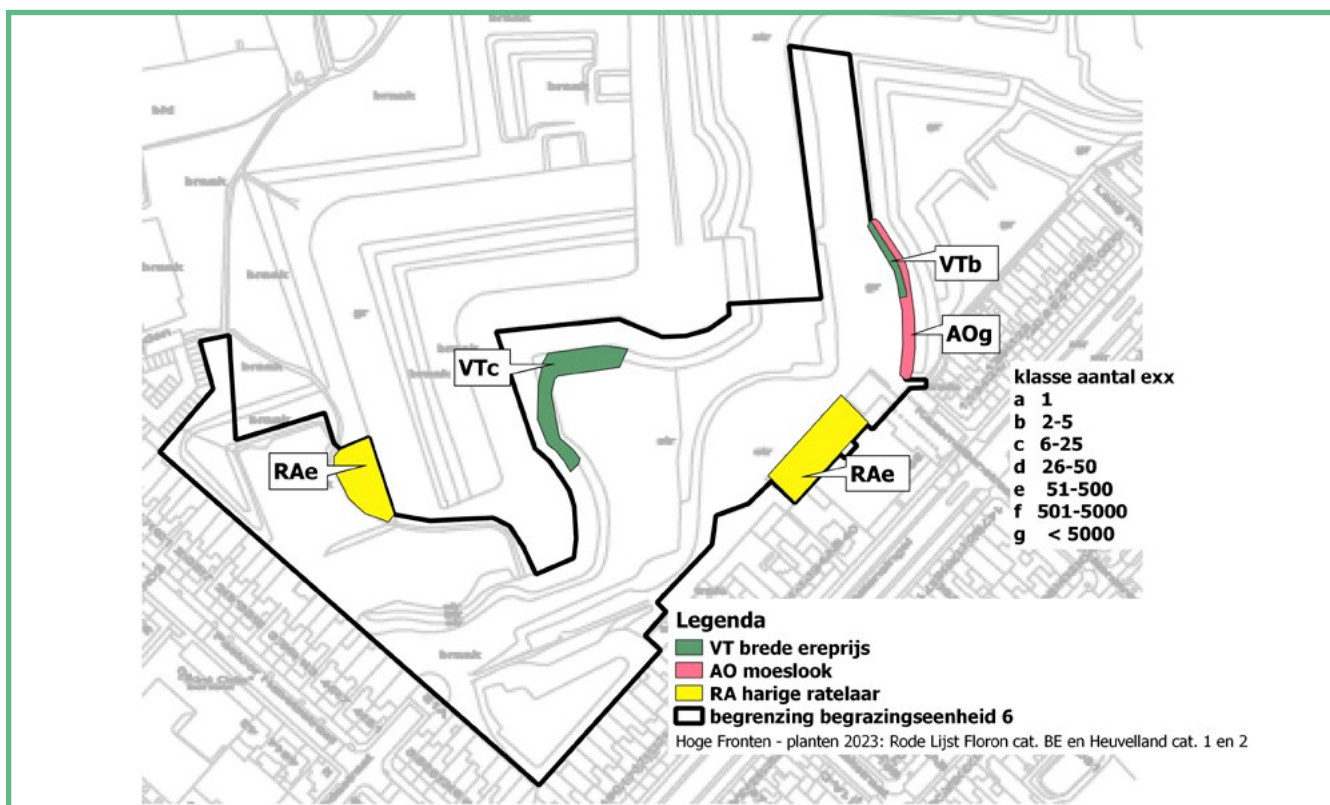
Het **rapunzelklokje** werd niet teruggevonden.

Van de **IJzerhard** is één plek met een plant nieuw erbij gekomen. Op zeven plekken (iedere plek met 2-5 planten) werden geen planten teruggevonden. Dit heeft ermee te maken, dat de vegetatie eromheen best hoog was en de planten van de ijzerhard tussen de andere planten verstopt kunnen geweest zijn. Om deze rede werden deze vindplaatsen van 2018 overgenomen.

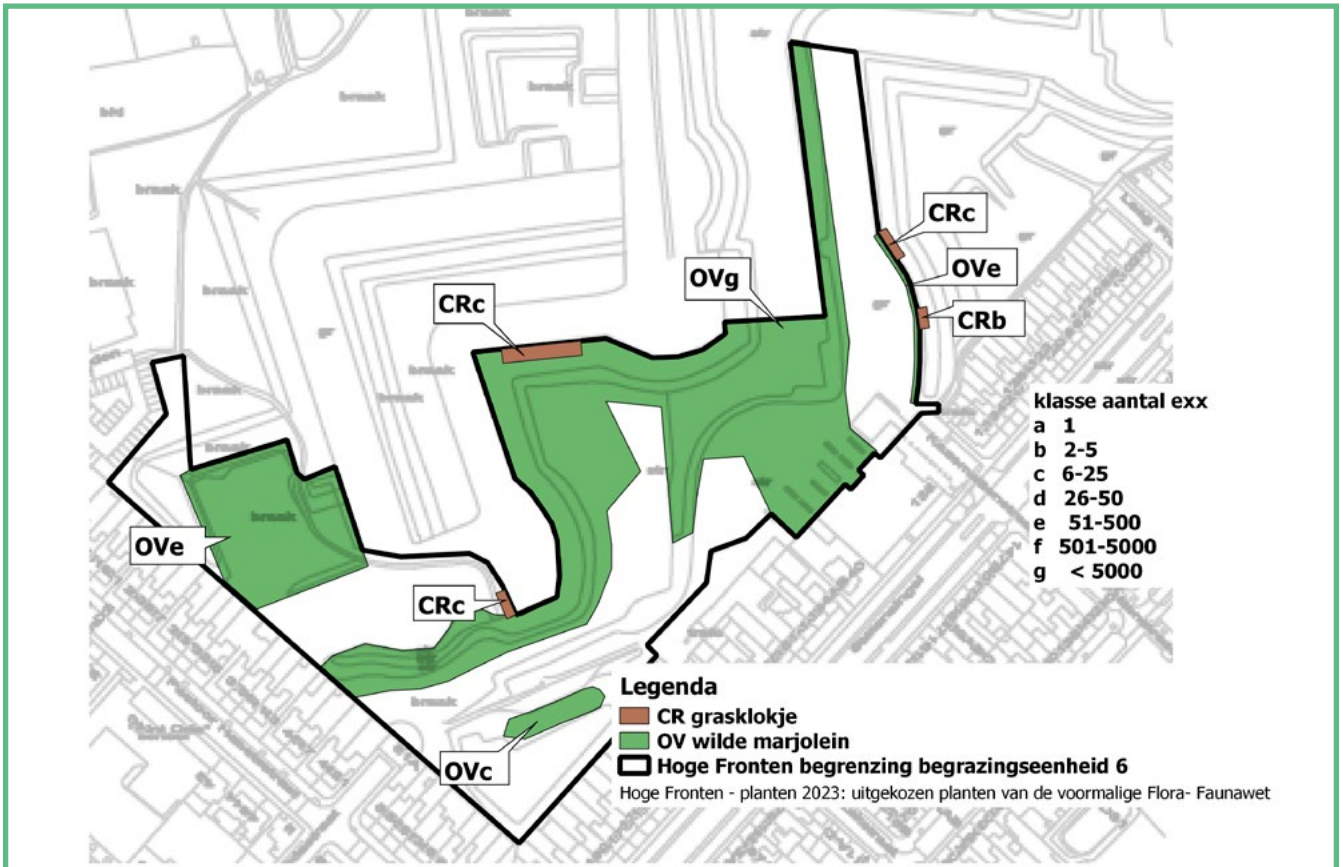
Beemdtkroon: een plek met één plant nieuw erbij gekomen, een plek naar een andere plek "verhuisd", drie plekken met 1 tot 5 planten zijn verdwenen.

Goudhaver is op één plek nieuw erbij gekomen. Eén plek is verdwenen. Eén plek neemt een kleinere oppervlakte in en er groeien ook minder planten (6-25 planten in plaats van 51-500 planten).

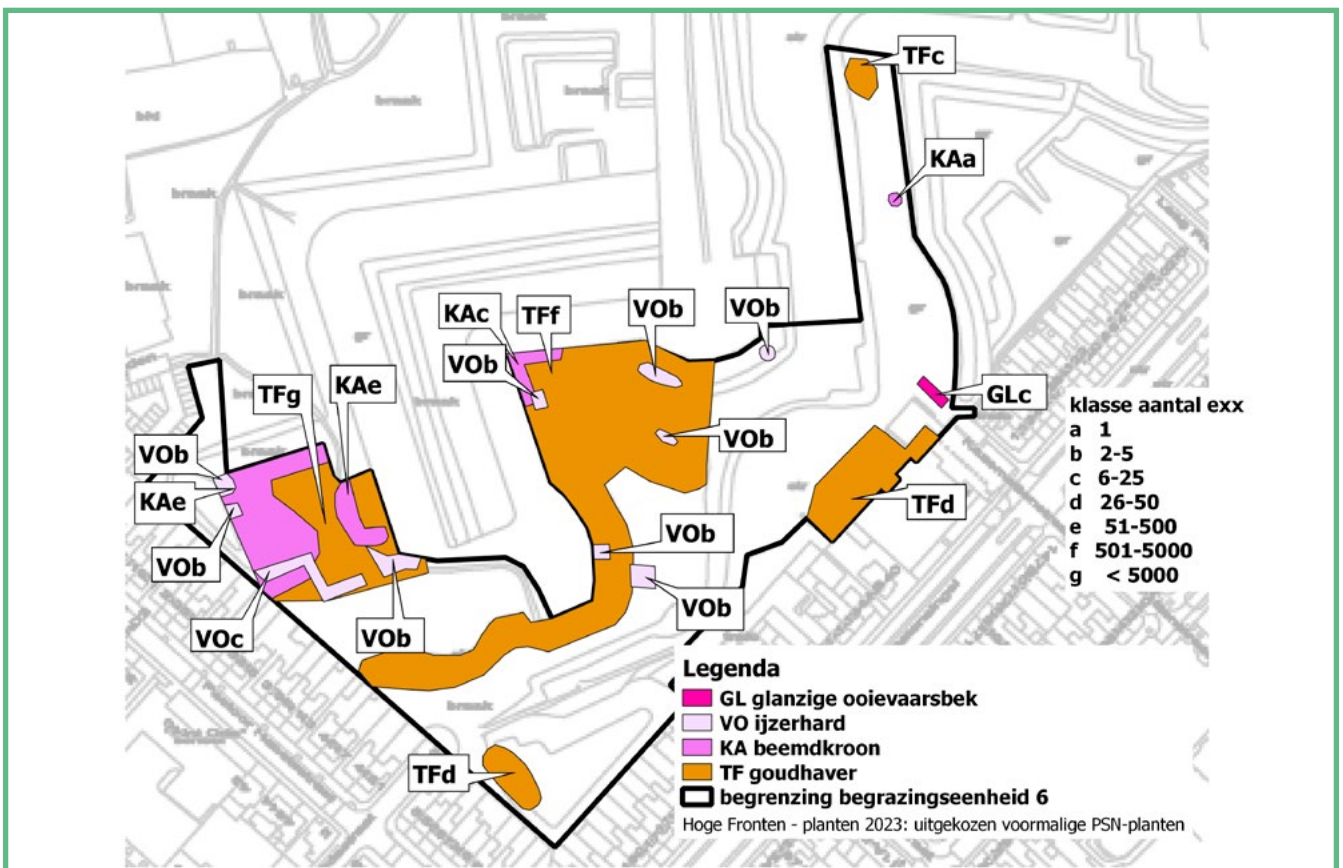
Kleine Ratelaar: de enige plek werd niet meer teruggevonden.

Figuur 4: Rode Lijst Floron en Heuvelland

Figuur 5: voormalige Flora- Faunawet

Figuur 6: Rode Lijst Heuvelland, cat. 2

Brede ereprijs

Harige ratelaar

Beemdkroon

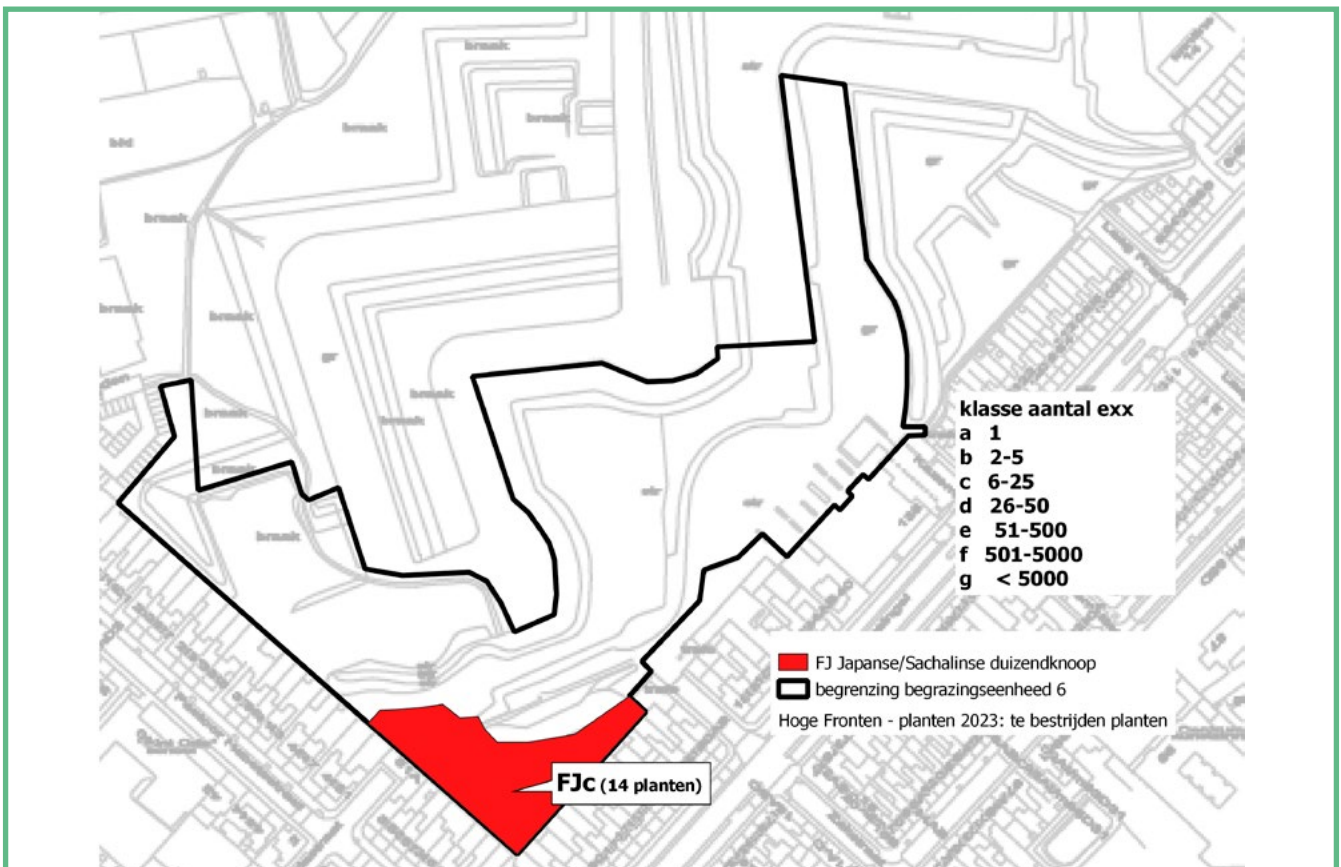

Japanse duizendknoop

Invasieve planten

De Japanse duizendknopen zijn sinds 2008 intensief bestreden in de Hoge Fronten en met succes. Er waren in 2008 een grote groeiplaats van één hectare gebiedsdekkend begroeid met duizendknopen en nog tien kleine groeiplaatsen verspreid door de Hoge Fronten. Bestrijding heeft plaats gevonden door middel van uitsteken van het wortelstelsel en ook chemische bestrijding van de planten. Op een gegeven moment is overgestapt van bladbesproeiing naar injectie van de stengel. Inmiddels zijn de tien kleine groeiplaatsen verdwenen. Een van de twee groteren plekken (R2) was best lang met brandnetels

en dauwbraam begroeid maar de oppervlakte van deze ruigte is inmiddels best goed gekrompen. Op de grotere plek (R3) groeiden in 2023 nog veertien exemplaren. Deze plek is nog steeds best ruderaal en toont tot 80% van de dekking een ruderaal ruigte met brandnetel, distels, dauwbraam maar ook een groot aantal andere planten van ruderaal plekken en van graslanden zoals boerenwormkruid, zachte dravik, peen, gewoon duizendknoop, klapproos, heggerank, bijvoet, kompassla, Canadese guldenroede, smeerwortel, koninginnekruid, zuring, gewone raket, groot streepzaad, glanshaver en glad walstro.

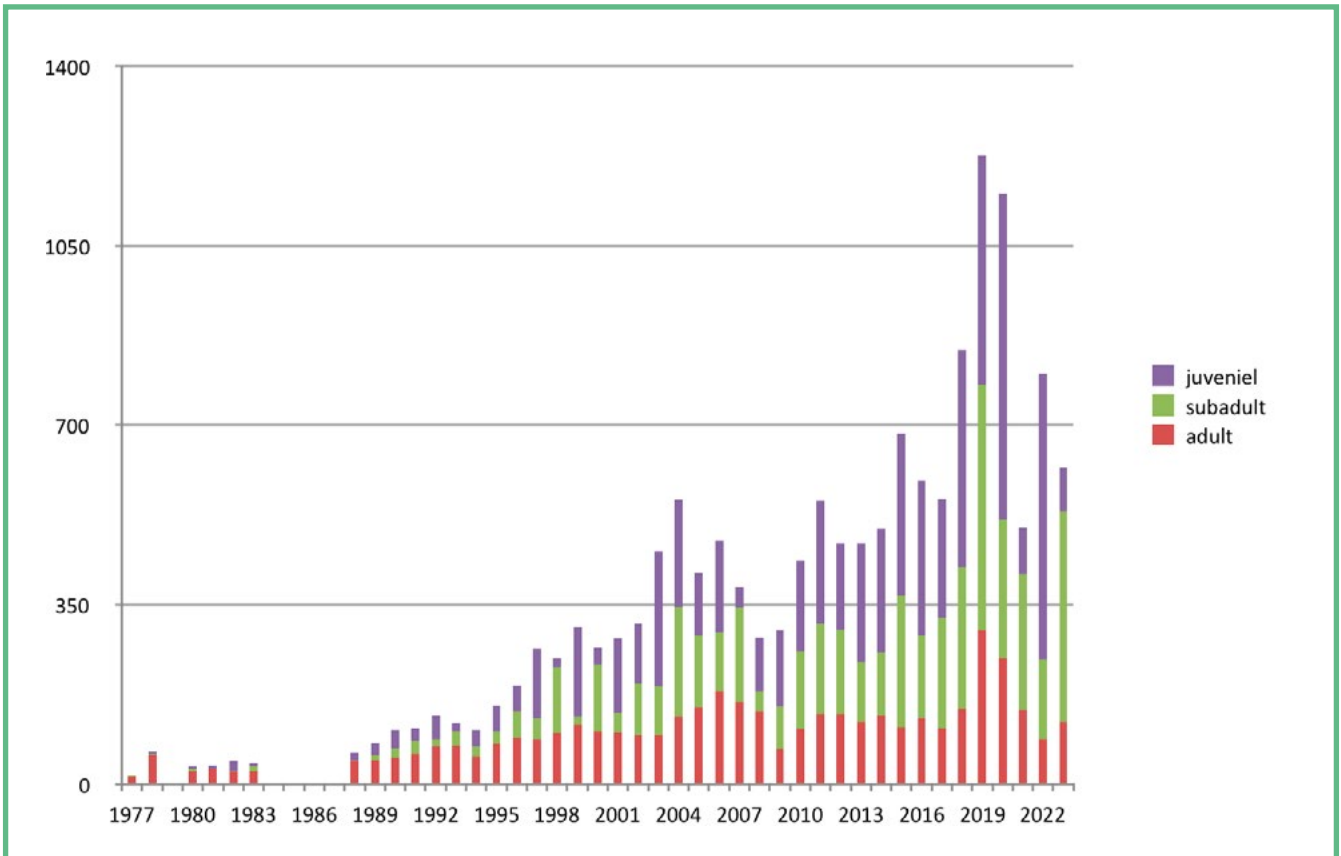

Figuur 7: Verspreiding Japanse duizendknoop Hoge Fronten 2023

FAUNA

Muurhagedis

In de periode maart tot en met november inventariseren medewerkers en vrijwilligers van CNME de populatie muurhagedissen volgens de gebruikelijke telmethode. De gegevens zijn verwerkt in onderstaande figuur. In 2023 zijn er door omstandigheden maar 5 tellingen uitgevoerd, in plaats van de minimaal 7 tellingen. Met name op het bepalen van het aantal juvenielen is dit van invloed geweest.

Figuur 8: aantal muurhagedissen in de Hoge Fronten 1977-2023

In totaal kon de populatie geschat worden op circa 617 muurhagedissen. Hierbij gaat het om 120 adulten, 411 subadulten en 86 juvenielen. Dit zijn meer adulten en subadulten dan in 2022 geschat. Dit is een goed teken voor de populatiegroei. Qua juvenielen is het aantal veel minder als de 558 die in 2022 geschat werden. Dit heeft te maken met de verminderde monitoringsactiviteit. In 2024 kunnen we naar aanleiding van de aantallen subadulten een beter beeld krijgen van de werkelijke aantallen geboren hagedissen in 2023. Het weer kan de muurhagedissenpopulatie beïnvloeden. Veel zonnuren zijn positief, zonnig weer

in het najaar kan bijvoorbeeld resulteren in grote aantallen jonge hagedissen uit een tweede legsel. Veel regen daarentegen is minder gunstig voor de populatie. 2023 was een recordwarm, recordnat en zeer zonnig jaar. Het was zelfs het natste en warmste jaar sinds het begin van de metingen. September was nog erg zonnig. Maar vanaf oktober viel er erg veel regen. Het najaar was erg zacht qua temperatuur. Wat dit voor effect heeft gehad op de jonge aanwas van de populatie, zullen we in 2024 terug kunnen zien in de aantallen.

Vroedmeesterpad

In 2023 werden larventellingen gedaan op zicht. En er werd een avondronde uitgevoerd om de roepactiviteit van de volwassen dieren te monitoren. De resultaten zijn hieronder weergegeven. De vroedmeesterpadden kunnen als larven in de poel overwinteren. Daardoor kunnen er het hele jaar door larven in de poelen aanwezig zijn. De volwassenen roepen met name op warme avonden.

Tabel 3: Aantallen waargenomen vroedmeesterpadden in de Hoge Fronten, 2023

Datum	Larven	Adulten
11-4	180	
30-5	124	
22-7		18
28-9	227	
13-10	132	

Vleermuizen

In februari 2023 werden in de ondergrondse gangen van de Hoge Fronten overwinterende vleermuizen gemonitord. In de kazematten werden 28 vleermuizen in overwintering aangetroffen, waarvan maar liefst 24 franjestaarten, twee baardvleermuizen en één watervleermuis. In sortie C werden zeven franjestaarten, negen baardvleermuizen en vier watervleermuizen en in sortie D werden geen vleermuizen gezien. In de gang naast sortie D werden wel nog drie franjestaarten en twee baardvleermuizen geteld. In totaal werden er 53 overwinterende vleermuizen geteld. De tellingen zijn uitgevoerd door vrijwilligers van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg onder leiding van Jos Cobben.

Muurhagedis

Vroedmeesterpad

Dwergmuis

Frontenpark: Lage Fronten

De Lage Fronten is het deel van het Frontenpark met waterhoudende grachten. Tegenwoordig worden de Hoge en Lage Fronten weer verbonden door de open gegraven verbindende gracht onder de Cabergerweg door. De vegetatie wordt in de Lage Fronten in de even jaargetallen geïnventariseerd. De muurhagedissen worden wel ieder jaar geteld.

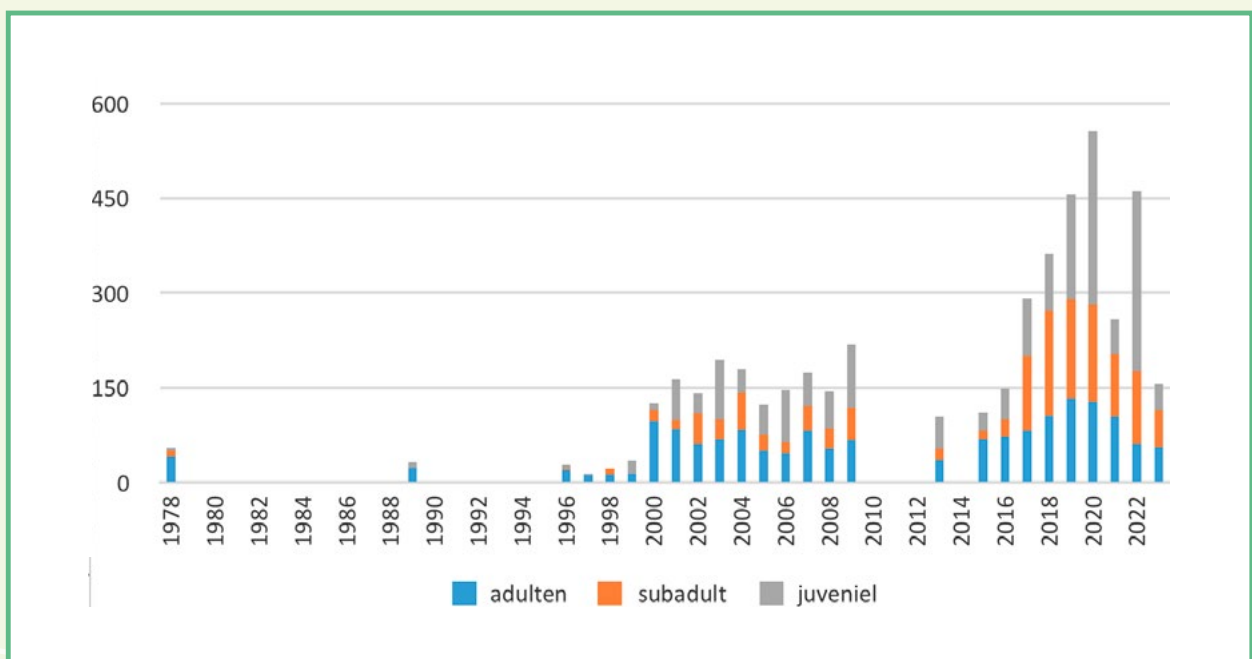
FAUNA

Muurhagedissen

In de periode maart tot en met november inventariseren medewerkers en vrijwilligers van CNME de populatie muurhagedissen volgens de gebruikelijke telmethode. De gegevens zijn verwerkt in onderstaande figuur. In 2023 zijn er door omstandigheden maar twee tellingen uitgevoerd, in tegenstelling tot de gewenste 7 tellingen. Hierdoor geeft de schatting geen goed beeld van de werkelijke populatieomvang.

Met de aanwezige gegevens kan de populatie worden geschat op 170 muurhagedissen, waarvan 56 adulten, 59 subadulten en 42 juvenielen.

Het is belangrijk dat de populatie in 2024 weer voldoende vaak wordt gemonitord om de populatie goed te kunnen opvolgen.

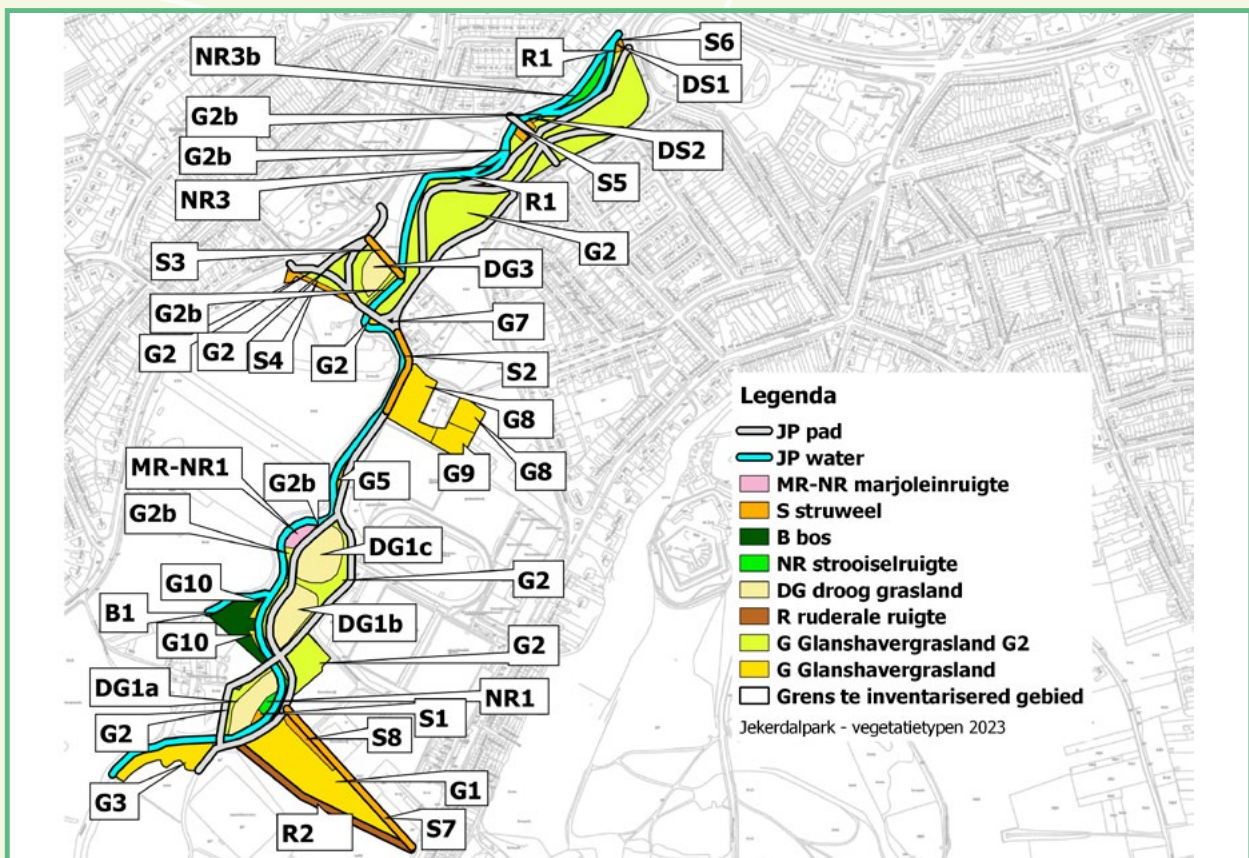
Figuur 9: Aantal muurhagedissen in de Lage Fronten per jaar t/m 2023

Jekerdalpark

Het Jekerdalpark is een parkgebied bestaande uit voornamelijk graslanden waarin twee typen graslanden aanwezig zijn: matig voedselrijke glanshavergraslanden en droge graslanden. Het noordelijkste en grootste deel bestaat uit bloemrijke glanshavergraslanden met veel knoopkruid, groot streepzaad en rode klaver. Deze worden één tot twee

keer per jaar gemaaid, zodat de vegetatie mooi tot bloei komt. Het team ecologisch beheer doet dit gefaseerd: het maaien gebeurt afwisselend in kleinere percelen, zodat de dieren die op een hoge vegetatie aangewezen zijn kunnen overleven en planten in de lagere delen kunnen kiemen.

Figuur 10: Vegetatietypen in het Jekerdalpark 2023

De Vegetatietypen

Veranderingen in de vegetatie

- G1:** Dit grasland is (eindelijk) bloemrijker dan de jaren ervoor en ook rijker aan grassoorten. In 2021 werd het ook al ruderaler dan in de jaren ervoor waardoor het kleurrijker en kruidenrijker werd.
- G2:** In 2021 stond in G2 gedeeltelijk veel hopklaver. Deze is niet meer waargenomen. Margriet was ook niet meer aanwezig.
- G3:** Langs de oever groeit een brede oevervegetatie, die nu de naam OE-G3 draagt. Ze is tot 2 meter breed en hier groeien kleine lisdodde, brandnetel, echt riet, kleine veldkers en smeerwortel.
- G5:** Duidelijk ruderaler (50% ruderaal in plaats van 15%). Nieuw erbij gekomen zijn fluitenkruid, rode dovenetel, rietgras, knoopkruid, bijvoet, kleeftkruid, speenkruid, klimopereprijs, heggenrank, ijle dravik, zuring en luzerne. Niet meer teruggevonden of minder in aantal zijn doller kervel, klit, Sint-janskruid, grote kaardenbol, es, esdoorn en roos.
- DG1:** Hoogte van de vegetatie tot 60 cm (hoger dan in 2021, in 2021 was de vegetatie maximaal 25 cm hoog). In totaal was dit gedeelte vrij nat en er werden eerder wilgenstruiken uitgegraven waardoor er gaten in de grond zijn ontstaan.
- NR1/NR2:** De natte Ruigten NR1 en NR2 (links en rechts naast S5) zijn in een glanshavergrasland veranderd en vallen nu onder G2b. Hier groeien wel planten van G2 maar G2b is veel ruderaler dan G2 (gedeeltelijk tot 90%). Hier staat dit jaar plaatselijk veel wilde chicorei.
- B1:** De kruidlaag (inclusief braam) was in 2019 gedeeltelijk tot twee meter hoog. In 2021 zijn deze gedeeltes al tot een hoogte van drie meter gegroeid. In 2023 was de ondergroei nog steeds tot 3 meter hoog maar hij was niet meer ondoordringbaar.
- S8:** Is nieuw erbij gekomen. Hier werden struiken aangeplant.
- DS1:** De oppervlakte van het doornstruweel is van 50% naar 70% gestegen. De ondergroei is minder ruderaal. In 2021 was het nog een ruderaal ruigte terwijl nu de helft glanshavergrasland is.

Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

Het gebied wordt steeds rijker aan orchideeën. Inmiddels zijn hier bosorchis, vleeskleurige orchis (in 2019), grote muggenorchis, bijenorchis en brede wespenorchis gezien.

Ontwikkeling van de orchideeën:

Grasland bij Lombok

Op het gedeelte Lombok (DG1a) werd in 2011 zaad van de Orchideeëntuin Gerendal uitgezaaid. Als resultaat zijn in 2013 al zes planten van de bosorchis en veel exemplaren van de klavervreter waargenomen. Verder kwamen in 2013 geelhartje, bevertjes en gewone vleugeltjesbloem op. In daaropvolgende jaren heeft de bosorchis zich goed uitgezaaid:

2013: zes exemplaren.

2015: elf exemplaren.

2017: zeventig plakken, ieder plak bestaand uit rond drie planten, de schatting valt op 120 planten.

2019: meer dan 170 exemplaren waarvan 123 in bloei stonden.

2021: veertig bloeiende planten, de niet bloeiende exemplaren werden niet geteld.

2023: veertig exemplaren

Verder stond de bosorchis tot 2019 slechts op DG1a. In 2021 werd ze ook op DG1c met twee planten gevonden maar in 2023 stond ze er niet meer. De bosorchis werd tot 2017 als gevlekte orchis geïnventariseerd. In 2019 heeft Nigel Harle, een van de auteurs van het boek "Orchideeën van de Sint-Pietersberg", de planten goed bekijken en ze als bosorchis gedetermineerd. Deze twee soorten zijn niet gemakkelijk uit elkaar te houden en kunnen vlug met elkaar verward worden. De gevlekte orchis (*Dactylorhiza maculatus* ss. *maculata*) staat op de Rode Lijst 2015 van Floron met GE (gevoelig) aangegeven. De bosorchis (*Dactylorhiza maculata* ssp. *fuchsii*) staat er niet op. Op de Rode Lijsten van Heuvelland en Limburg en op de lijst van de voormalige Flora en Faunawet werden de twee ondersoorten niet uit elkaar gehouden. Maar ze werd wel verder door CNME geïnventariseerd.

Middelste grote grasland

In de herfst van 2013 werd zaadgoed van de Orchideeëntuin op het middelste droge grasland (het destijds DG2 en nu DG1b benoemde gedeelte

opgebracht. Tot en met 2017 werden in dit gedeelte echter geen orchideeën gezien. In 2019 werden op het gedeelte van DG1c (hier werd geen zaadgoed uitgebracht) 30 exemplaren van de bijenorchis en drie exemplaren van een witte vorm van de vleeskleurige orchis gevonden. In 2020 en in 2021 werd de vleeskleurige orchis niet gezien. De bijenorchis heeft zich inmiddels goed gevestigd en staat ieder jaar met variërende aantallen op wisselende plekken.

In 2021 kwam er een nieuwe orchidee erbij: de Grote muggenorchis! Er werden in totaal acht planten gevonden. Er werd aangenomen, dat deze soort net als de bijenorchis en de vleeskleurige orchis niet door zaden uit de orchideeëntuin werd ingebracht, maar vanzelf is opgekomen omdat ze ook op het gedeelte waar geen zaden werden gestrooid (DG1c) groeiden. Voor deze theorie spreekt ook het feit dat in heel Maastricht op verschillende plekken orchideeën opgekomen zijn. Dit is in de van CNME beheerde gebieden in het Recessenpark, de Lage Fronten en op de Pietersberg het geval. In deze drie gevallen was het de grote muggenorchis (Pietersberg) en het hondskruid (Lage Fronten en Geusseltpark).

De Grote muggenorchis is nieuw voor het Jekerdalpark en voor de door CNME beheerde gebieden en is volgens Floron een zeer zeldzame plant. Ze is in Nederland op dit moment slechts op zeven plekken aan te treffen. De grote muggenorchis staat op de Rode Lijst van Floron als ernstig bedreigd aangegeven. Volgens de verspreidingsatlas van Floron werd ze tussen 1990 en 2022 slechts in zeven kilometerhoeken van Nederland gezien. Vijf van deze kilometerhoeken bevinden zich in Zuid-Limburg.

De te inventariseren planten en hun verspreiding zijn in onderstaande figuren weergegeven.

Grote muggenorchis: in totaal in 2021 8 planten (verdeeld op DG1 a, b en c), In 2023 8 planten (verdeeld op DG1 b en c).

Klavervreter: verandert ieder jaar in aantal, soms zijn het meer en soms minder planten. In 2023 waren het 50 planten.

Oranje havikskruid: in DG3 stond deze plant jaren. Ze werd in 2023 niet gezien maar het is niet te verwachten dat ze verdwenen is. In de kaart is het aantal van 2021 genoteerd. In DG1c groeiden in 2023 meer planten dan in 2021 terwijl in DG1a, waar ook jaren oranje havikskruid stond, slechts een plant werd gevonden (in 2021 waren het meer dan 50 planten). Er is één nieuwe plek met oranje havikskruid bij gekomen.

Harige ratelaar: in totaal is de harige ratelaar onveranderd maar in G1 werd deze soort in 2023 niet gezien.

Brede wespenorchis: minder planten dan in 2021.

Gulden sleutelbloem: op een plek meer planten dan in 2021) nu rond 150 planten) en op twee plekken nieuw opgekomen (twee en drie planten).

Bosorchis: Van de bosorchis werden minder planten gezien (op Lombok slechts 20 planten) en de twee planten op DG1c werden niet teruggevonden.

Bijenorchis: Van de Bijenorchis werden minder planten gevonden (op DG1c rond 30 planten in plaats van rond 100 planten en op DG1b 21 planten in plaats van 27).

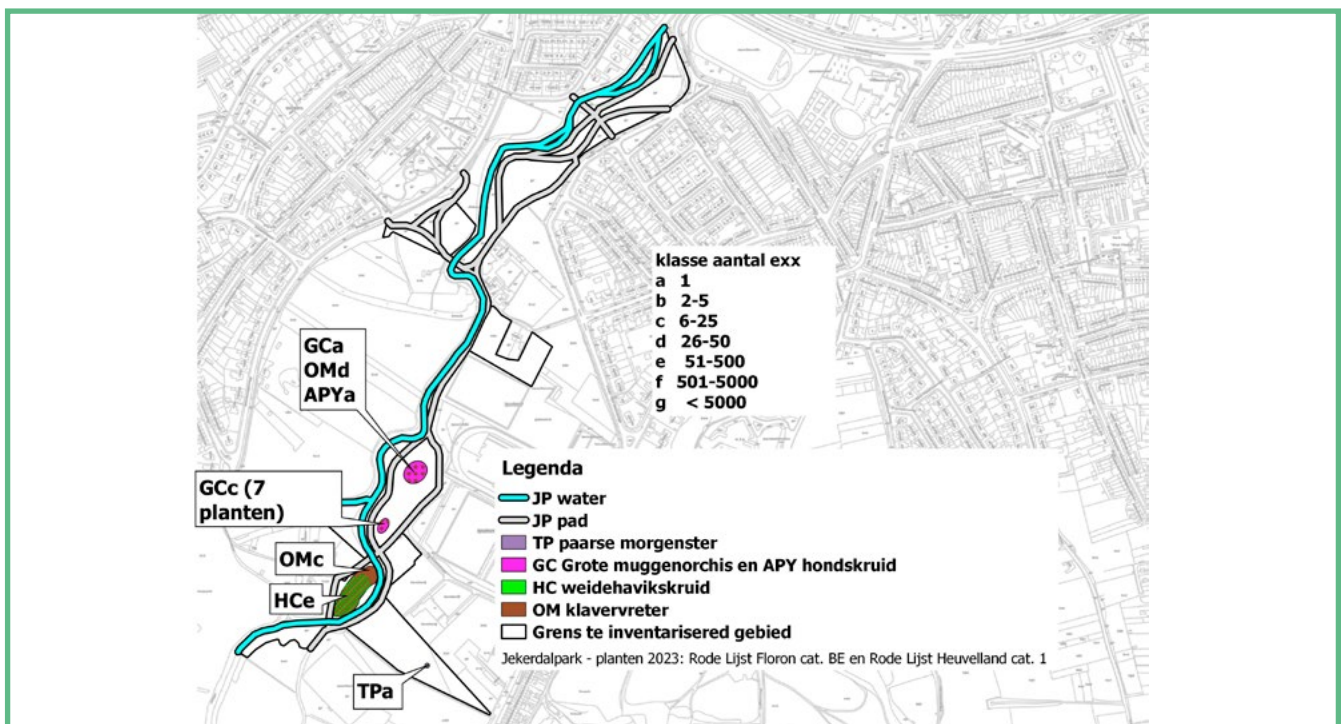
Grote kaardenbol: is op een plek na in het hele gebied niet gezien en op de enige plek (in G3) is ze met minder planten opgekomen.

Wilde marjolein: de wilde marjolein werd in 2023 niet in de hoogstamboomgaard teruggevonden. Verder is de verspreiding in het park niet veranderd.

Steenbreekvaren: de steenbreekvaren is niet veranderd.

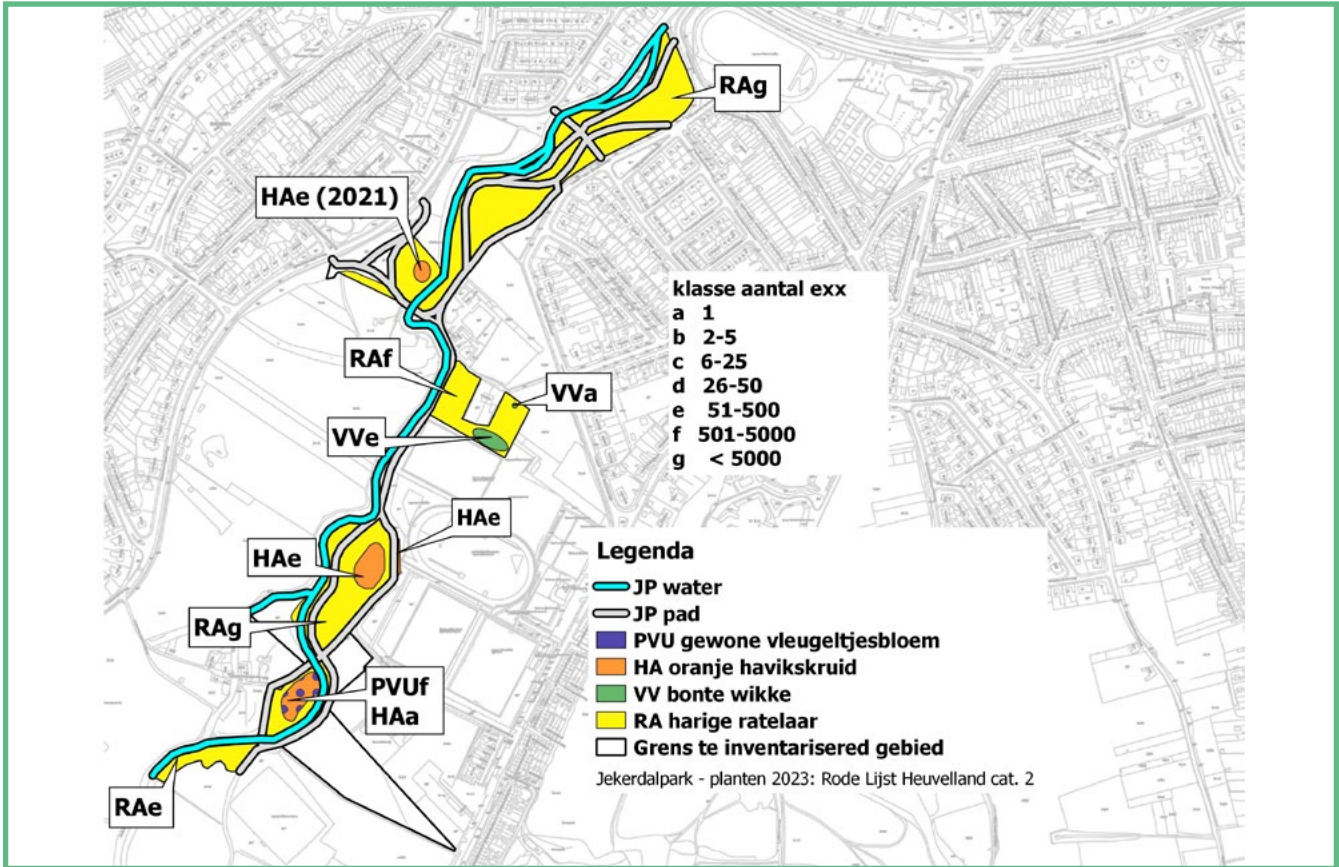
Weidehavikskruid: stond er jaren maar werd in 2023 niet gezien. In 2021 zijn het nog minimaal 51 planten geweest. Deze plant is waarschijnlijk niet verdwenen maar stond tijdens de inventarisatie niet in bloei. Beemdooievaarsbek, kleine watereppe, borstelkrans, tuinasperge en ruig klokje werden slechts in 2021 gezien en in 2023 niet teruggevonden.

Vierzadige wikke: werd in 2023 niet teruggevonden.

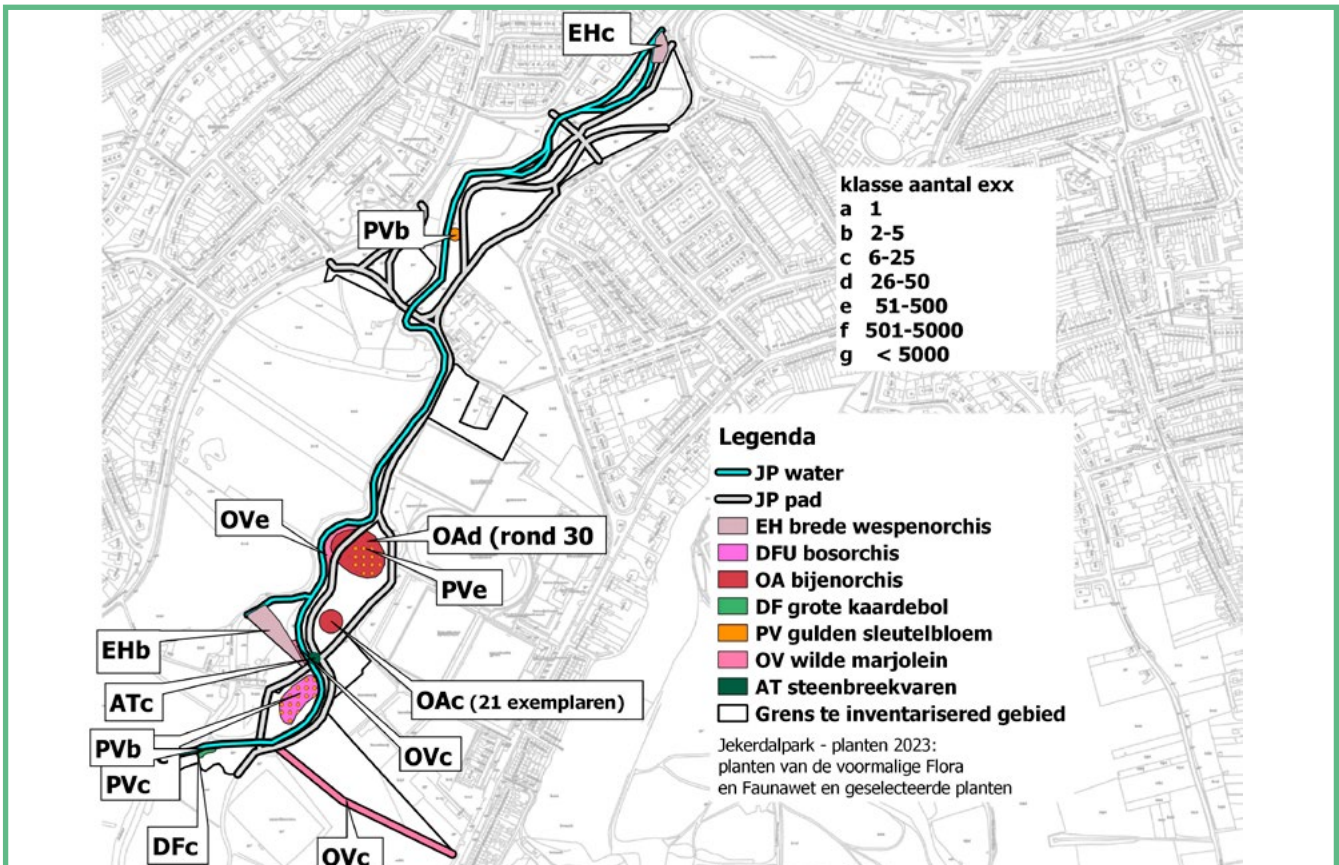

Figuur 11: Beschermde planten in het Jekerdalpark: soorten van de Rode Lijst FLORON-categorie BE en de Rode Lijst Heuvelland categorie 1 en 2

Figuur 12: Beschermde planten in het Jekerdalpark: soorten van de Rode Lijst Heuvelland categorie 2

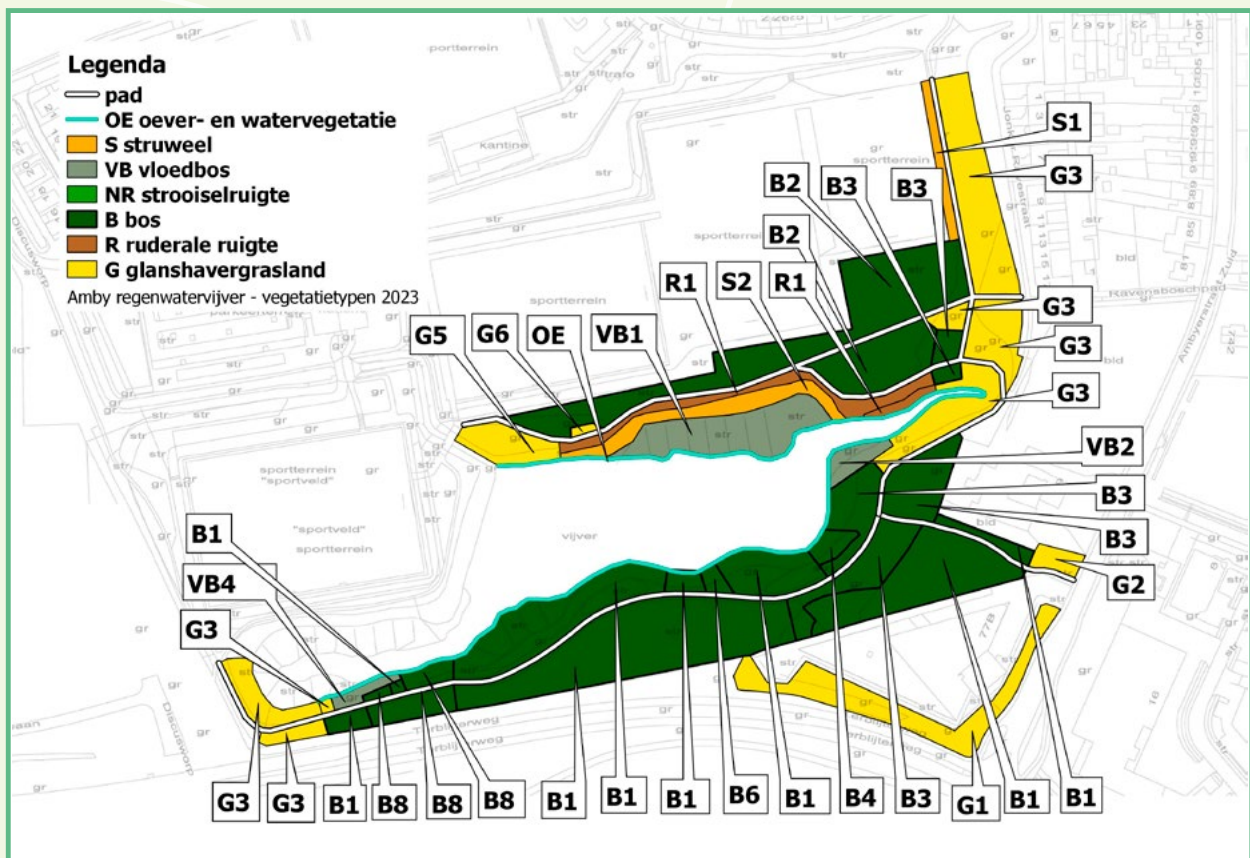
Figuur 13: Beschermde planten in het Jekerdalpark: soorten voormalige Flora-Fauna-Wet en geselecteerde planten

Regenwatervijver Amby

De regenwatervijver is een uitloopegebied voor mensen en honden. Rondom de vijver groeit een gevarieerde begroeiing in verschillende laagtes. In het gebied kan men in de zomer heerlijke verkoeling vinden. Onderdeel van het gebied is de berm die voor het L1 gebouw ligt. Deze is bij de bouw van het kantoor opnieuw ingericht en ingezaaid met zaden van de Cruydhoeck. Deze soorten, zoals veldsalie, blaassilene en beemdooievaarsbek zijn goed opgekomen en handhaven zich. Bij de vijver werd tot 2015 gewerkt:

het hondenlosloopgebied is opnieuw ingericht en er is een voet- en fietspad aangelegd. Daarnaast is het terrein rondom het United World College ontwikkeld. In het park is de vijver uitgebaggerd. De grote populieren zijn geringd en er heeft nieuwe aanplant plaatsgevonden. Nadat de werkzaamheden zijn afgerond kon het gebied zich weer in rust ontwikkelen. Sinds een paar jaar heeft de eekhoorn het gebied ook weer ontdekt.

Figuur 14: Vegetatietypen regenwatervijver Amby in 2023

De Vegetatietypen

Waar zich in 2013 nog ruderales ruigten met ruderales planten, eenjarige planten en open grond bevonden staan nu de glanshavergraslanden. Vergeleken met de periode voor 2013 is het areaal bossen en ruigten verminderd. Oorzaak hiervan zijn de werkzaamheden in het gebied. De graslanden, de oevervegetatie en de bossen zijn echter niet duidelijk veranderd in karakter ten opzichte van 2013.

De bossen bestaan uit vloedbossen en gewone bossen. De bosranden zijn in het voorjaar door wel algemene maar mooie bloemplanten (speenkruid, vergeet-mijn-nietje (tuinvariant), hondsdrif, paardenbloem en look-zonder-look) bontgekleurd.

Veranderingen tussen 2017 en 2019:

In B8 staan in 2019 duidelijk minder soorten in de ondergroei dan in 2017. De ruderales ruigte R5 bestaat niet meer en is in de vegetatie van B1 geïntegreerd.

Veranderingen tussen 2019 en 2021:

G1 is nog steeds een bloemrijk grasland maar is inmiddels iets veranderd. Bevertjes, rapunzelklokje

en kartuizeranjer zijn planten die al in 2019 niet meer werden gezien. Ze werden ook in 2021 niet teruggevonden en kunnen als verdwenen beschouwd worden.

Naast deze planten zijn ook goudhaver, gewone rolklaver, avondkoekoeksbloem, kleiner klaver en smeerwortel, die in 2019 wel werden gezien, blijkbaar verdwenen. Nieuw erbij gekomen zijn planten zoals kweek, beemdlangbloem, echte kamille, klapproos en groot kaasjeskruid. De oppervlakte en/of het aantal planten van veldsalie, wilde marjolein, geel walstro en vogelwikke zijn toegenomen. G3 werd ieder jaar steeds bloemrijker en G6 is minder ruderaal dan in 2019.

Veranderingen tussen 2021 en 2023:

Tussen 2021 en 2023 zijn de vegetatietypen bijna niet veranderd. In G3 is de pinksterbloem en de knolsteenbreek nieuw erbij gekomen.

Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

In totaal zijn er 9 plantensoorten in kaart ingetekend. De **harige ratelaar** heeft al in 2017 meer oppervlakte kunnen innemen dan in 2015. Ook tussen 2017 en 2019 kon zich deze soort verder uitbreiden. Maar tussen 2019 en 2021 was er geen groot verschil in oppervlakte van deze soort. Ook tussen 2021 en 2023 is deze plant bijna niet veranderd in verspreiding.

Van de in 2015 opgekomen wilde marjolein, beemdkroon, rapunzelklokje, kartuizeranjer en beemdooievaarsbek konden zich tot 2023 **wilde marjolein** en **beemdooievaarsbek** behouden. Alle anderen waren al in 2017 verdwenen. Tussen 2019 en 2021 is er in G1 een plant van **beemdkroon** bij gekomen. In 2023 waren het drie planten. Ook de **kleine pimpernel** is in 2021 op G1 met één exemplaar erbij gekomen. In 2023 stonden er drie planten.

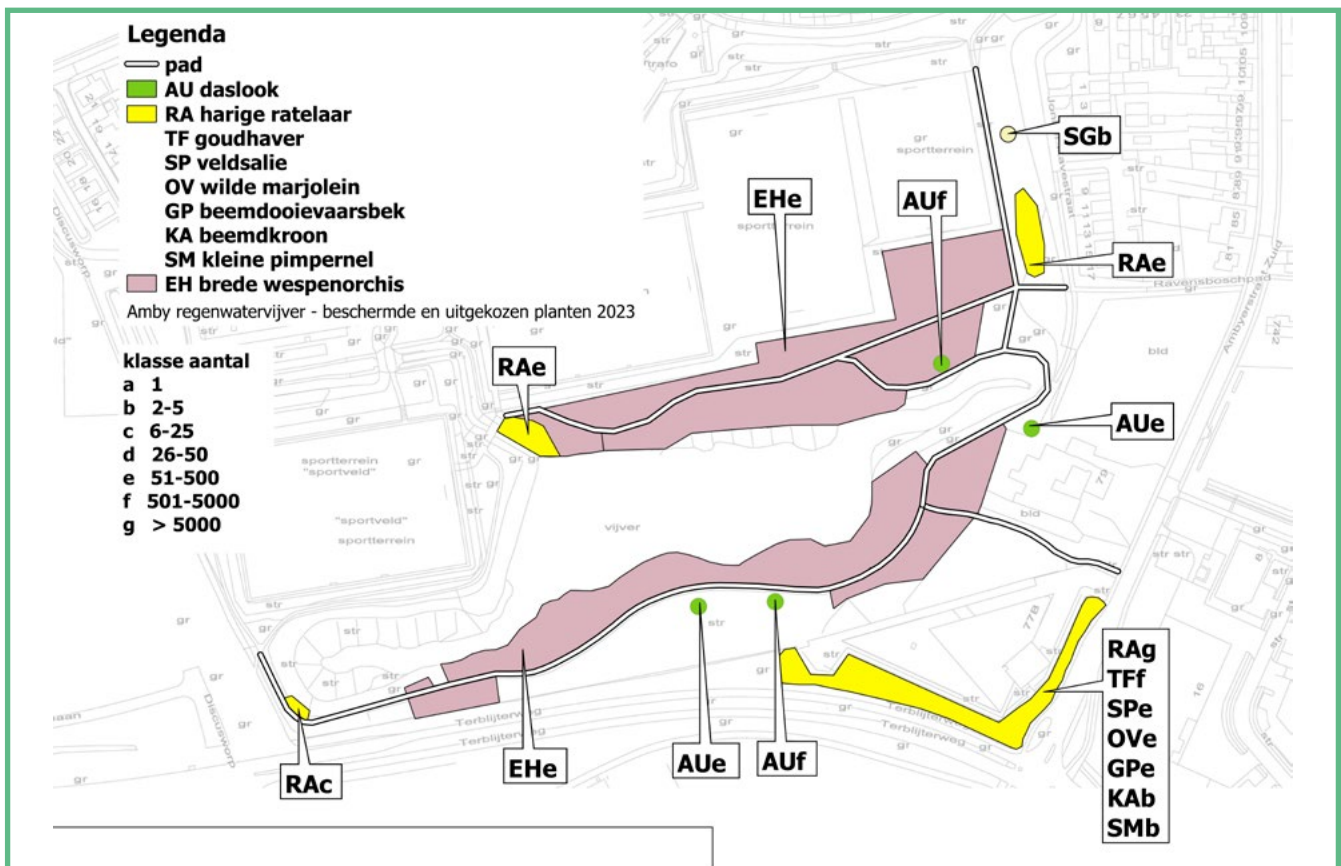
Het **muskuskaasjeskruid** werd in 2015, 2019, 2021 en 2023 niet gezien, maar wel in de jaren 2013 en 2017. De **daslook** staat op de lijst van de voormalige Flora-

Fauna-Wet. Deze soort is daar waarschijnlijk terechtgekomen als tuinplant. **Bevertjes** en **donkersporig bosviooltje** werden in 2019, 2021 en 2023 niet gezien.

Brede Wespenorchis is qua aantal niet veranderd maar deze soort staat ieder jaar min of meer op andere plekken en veranderd vaak ook in aantal. Op het grasland naast L1 staan ook dit jaar min of meer dezelfde planten als in 2021. Slechts van de **goudhaver** werden minder planten gezien.

Invasieve planten

In 2013 stond de reuzenberenklauw massaal verspreid door het gebied. Tijdens de werkzaamheden in 2015 werden veel planten uitgegraven. Een effectieve bestrijding: in 2015 en 2017 zijn nog slechts enkele planten waargenomen. In 2019 waren het nog slechts twee planten en in 2021 en 2023 werd er geen plant meer gezien.

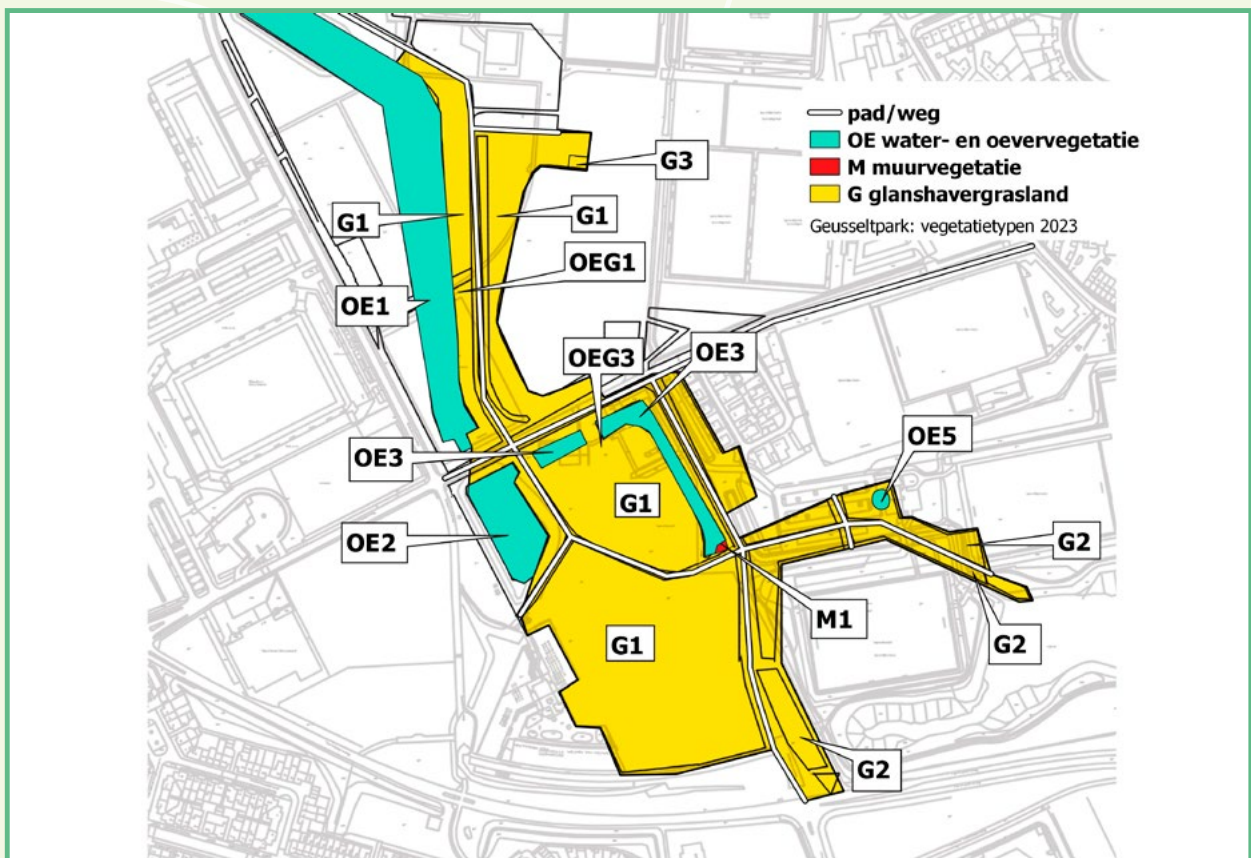
Figuur 15: Bijzondere planten rondom Regenwatervijver in Amby in 2023

Geusseltpark

In 2017 is het Geusseltpark toegevoegd aan het ecologisch beheer. Het vormt nu een aaneengesloten gebied met de regenwatervijver Amby. Het Geusseltpark bestaat uit waterlaagtes, oevers, heuvels en graslanden. De graslanden zijn in 2015

door CNME ingezaaid met maaisel van een lokaal bloemrijk grasland. Het park fungeert als een uitloopgebied voor bewoners en studenten en ook als ecologische verbinding voor verschillende soorten.

Figuur 16: De vegetatietypen van het Geusseltpark

De Vegetatietypen

Het Geusseltpark bestaat grotendeels uit al redelijk soortenrijke glanshavergraslanden. Het park staat in de zomer prachtig in bloei. Terwijl er in 2019 veel knoopkruid en margriet de toon bepaalden, was het in 2021 iets minder kleurrijk. Dit komt doordat de margriet een pionier in graslanden is, open grond nodig heeft om te kiemen en in een grasland mettertijd steeds in aantal kan afnemen. Ook het knoopkruid kan in het begin massaal opkomen en wordt naderhand steeds minder totdat er een evenwicht is ingesteld tussen het knoopkruid en de andere graslandsoorten.

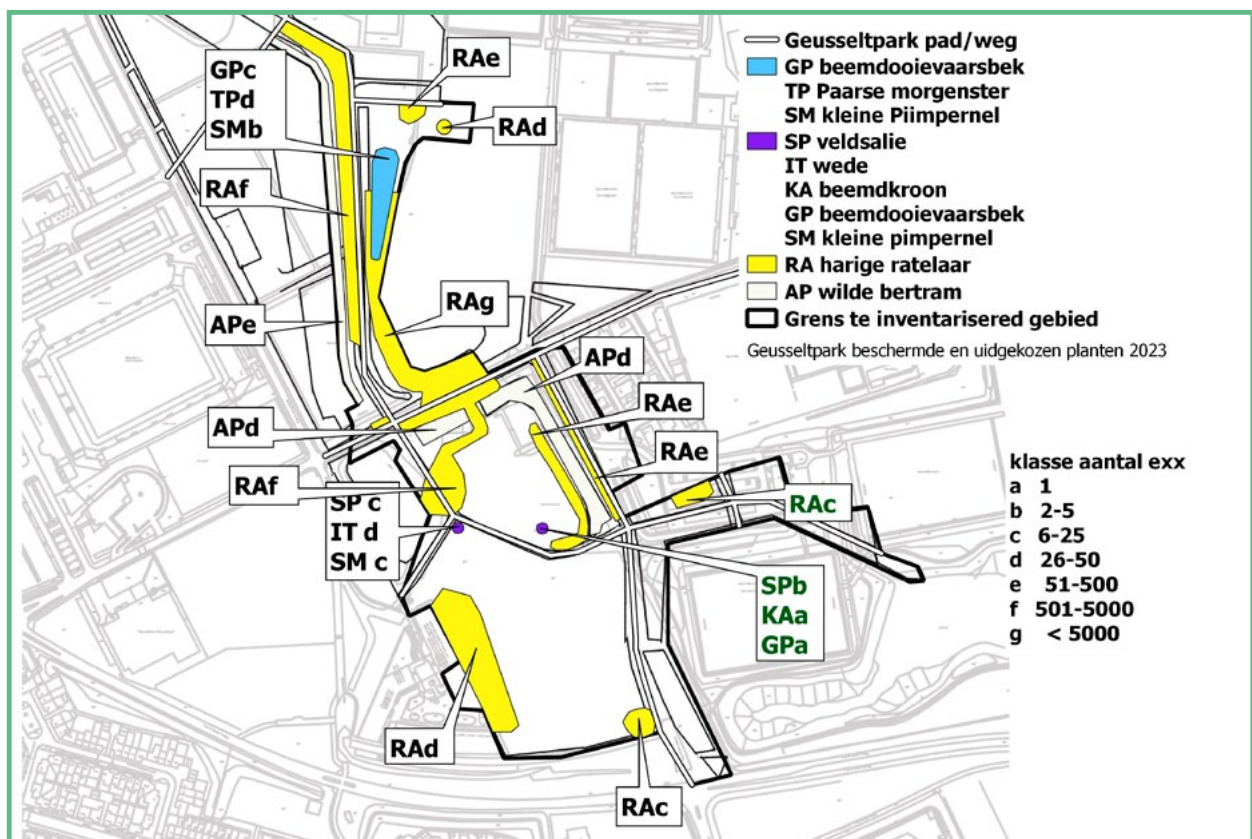
Ook wikkes, ooievaarsbek, kleine klaver, groot streepzaad, gewoon duizendblad, harige ratelaar, veldsalie, kleine ratelaar, boterbloem, glad walstro, gewone paardenbloem, rode klaver, hopklaver, rolklaver, beemdkroon, paarse morgenster, gele morgenster, vijfvingerkruid, veldlathyrus, ruige leeuwentand, pinksterbloem, ridderzuring, klein hoefblad, wilde cichorei, sint-janskruid, peen, wilde marjolein, grote klaproos, steenanjer en wede zorgen voor een prachtige kleurrijkdom door het hele seizoen. Op sommige plekken staat veel en op andere plekken

helemaal geen harige ratelaar. Maar in totaal kon de harige ratelaar zich in het hele gebied goed verspreiden. In 2021 waren steenanjer en pinksterbloem nieuw erbij gekomen.

Op de strook tussen de school en de parkeerplaats zijn de kleurrijke ruderales met één- en tweejarige planten inmiddels verdwenen. De wilde chicorei die hier in 2021 nog met een groot aantal stond staat hier in 2023 wel nog, maar met minder planten.

Terwijl in 2019 het hele grasland door een massale opkomst van knoopkruid paars gekleurd was, stonden er in 2021 en 2023 duidelijk minder planten van het knoopkruid.

In het grasland langs OEG1 groeit ook gewone veldbies, een soort die van laag en schraal grasland houdt. De breedte van de oevers verschilt van jaar tot jaar. In 2021 was ze 1 m en in 2023 5 m breed. Mattenbies en bosandoorn werden in 2023 niet gezien. Op deze plek is struweel met jonge wilgen opgekomen.

Figuur 17: Bijzondere planten in het Geusseltpark in 2023

Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

In totaal zijn er acht plantensoorten in een kaart ingetekend. Duidelijk in aantal toegenomen is de **harige ratelaar**. Van deze soort is een grote plek nieuw erbij gekomen. Niet meer teruggevonden werden **steenanjer** en **duifkruid**. Deze twee soorten werden in dit gebied slechts in 2021 gezien. Verder werden **ruige weegbree**, **wilde marjolein** en **goudhaver** niet meer teruggevonden.

Zwanenkuikens

Veldsalie

Natuurpark Nazareth Spoorzijde (west)

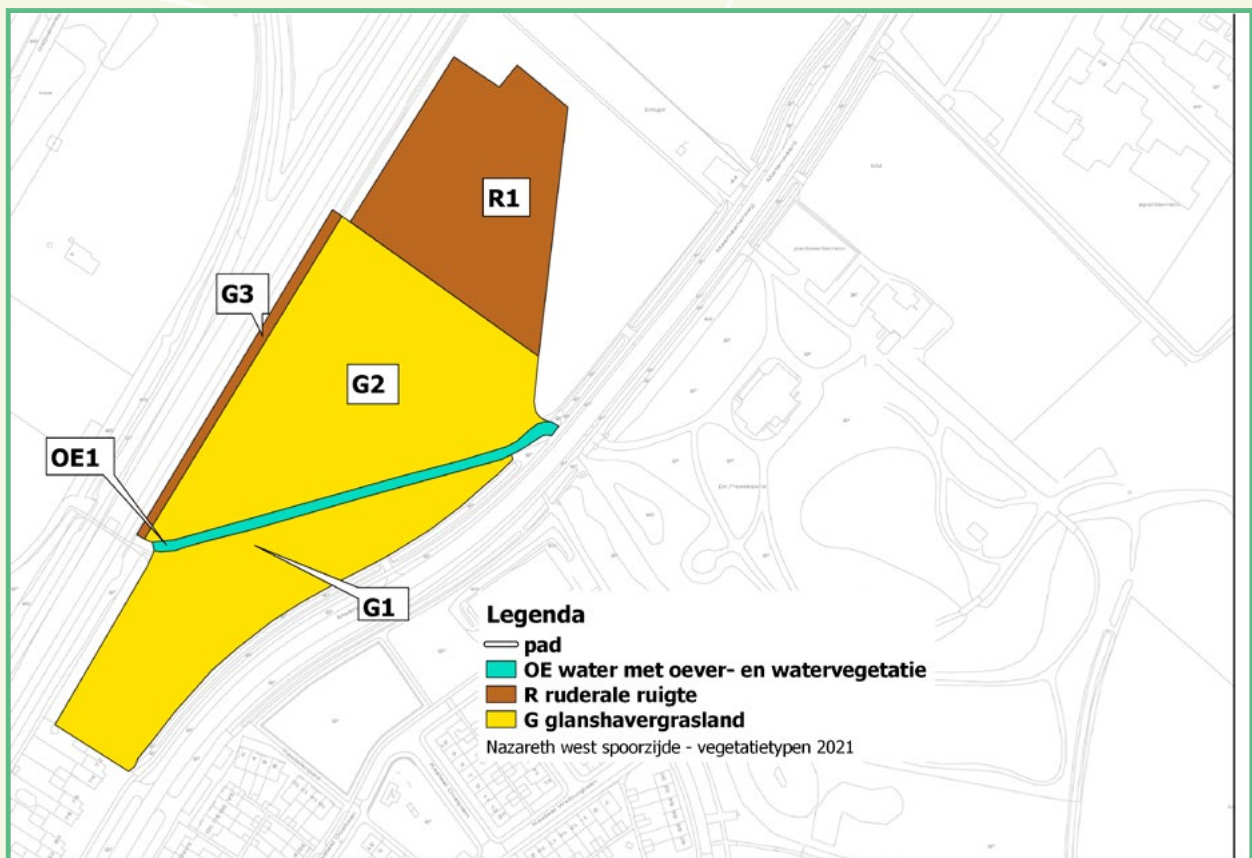
Het gebied werd door Galloway runderen begraasd. De sloot werd tussen 2019 en 2021 als onderdeel van de reconstructie van de waterloop van Kanjel en Gelei (landgoederenzone) nieuw aangelegd. Deze werd breder en de oever werd vlakker.

De vegetatietypen

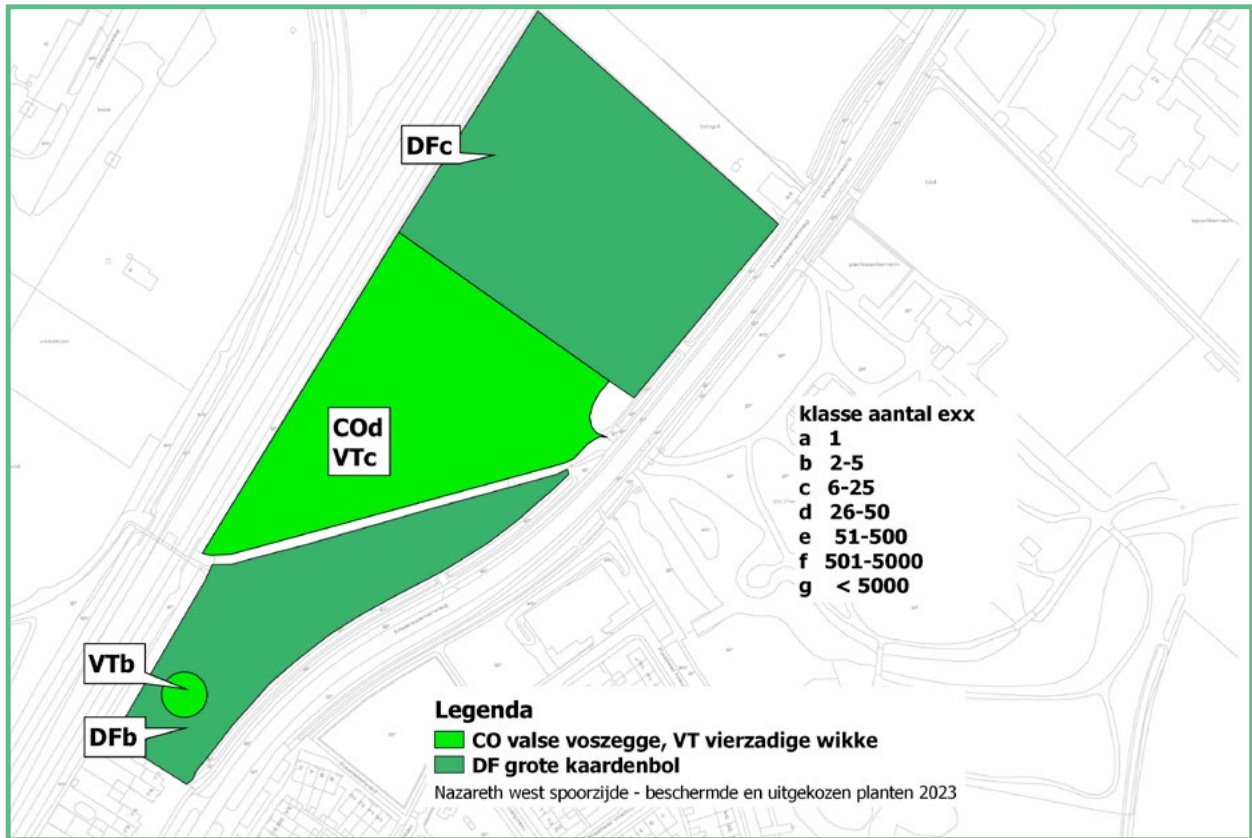
Tussen 2021 en 2023 zijn de vegetatietypen in het gebied niet duidelijk veranderd.

Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

Aan Nazareth Spoorzijde zijn drie plantensoorten in een kaart ingetekend. De verspreiding van de planten zijn tussen 2021 en 2023 ook niet echt veranderd. De **vierzadige wikke** is op één plek nieuw opgekomen.

Figuur 18: Vegetatietypen Nazareth Spoorzijde (west)

Figuur 19: Bijzondere planten Nazareth Spoorzijde

Grote kaardenbol

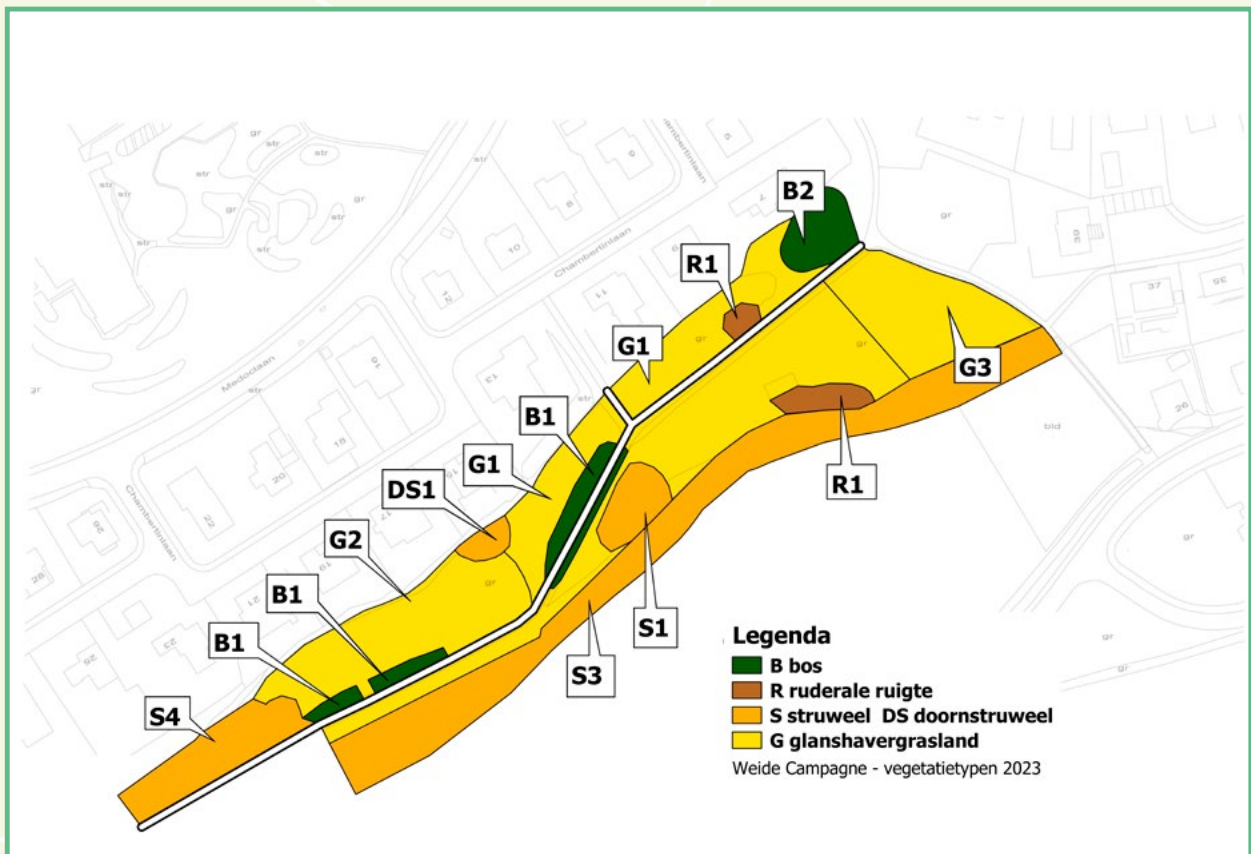
Weide Campagne

Weide Campagne is een hondenlosloopgebied in de wijk Campagne. Het gebied bestaat uit graslanden en struwelen. In de aanwezige graft tussen de akker en het natuurgebied zit een dassen- en vossenburcht. In het bloemrijk grasland staat een bijenhotel.

De vegetatietypen

Het gedeelte naast B2 was ooit een struweel of een kleine bosschage. Dit stukje was redelijk lang vrij ruderaal. In 2021 begon het door het beheer in glanshavergrasland te veranderen en viel onder G1.

In totaal is het hele gebied bloemrijker dan in 2021 en er zijn veel jonge okkernoten opgekomen. Deze jonge bomen groeien vooral in G1 en G2 en zijn tussen 40 cm en 2 m hoog. In 2021 groeide er bijzonder veel kruipertje. Deze soort is in 2023 duidelijk minder opgekomen. De wilde marjolein heeft zich over een groter gebied kunnen verspreiden maar de vierzadige wikke werd in 2023 niet gezien.

Figuur 20: de vegetatietypen Weide Campagne

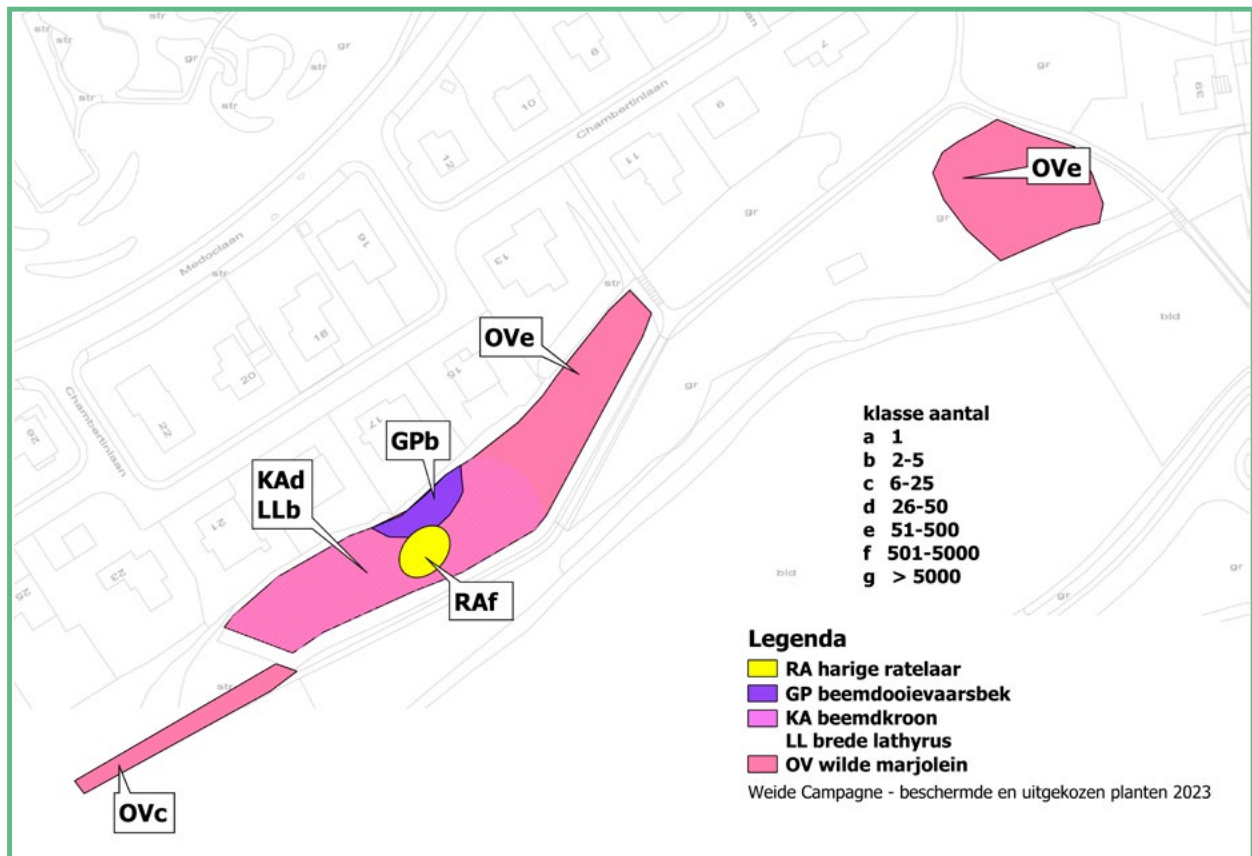

Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

In 2023 zijn vijf plantensoorten in de kaart ingetekend. De **wilde marjolein** heeft in G3 al in 2021 een duidelijk groter oppervlakte ingenomen. In 2023 is de oppervlakte nog een stukje gegroeid: wilde marjolein die in G2 groeit heeft met 8 planten een gedeelte van G1 overgenomen. Niet meer terug gevonden werd de **vierzadige wikke** terwijl de **beemd kroon** in aantal toe is genomen. Van de **brede lathyrus** werden in 2023 vijf planten gezien.

Invasieve planten

Der reuzenberenklauw, die hier t/m 2019 stond is tot nu niet meer opgekomen. De woekerende hemelboom komt wel nog op dit stuk voor. Het bestrijden van de hemelbomen op dit stuk maakt onderdeel uit van de beheeropdracht die CNME uitvoert voor gemeente Maastricht.

Figuur 21: beschermde planten en woekerplanten Weide Campagne

Groot kaasjeskruid

Zouwdal

Zouwdal is een langgerekt gebied met struweel en smalle graslanden. Het ligt tussen akkers en is een aantal jaren geleden aangelegd als een natuurcompensatiemaatregel. In de lengte loopt een fietspad.

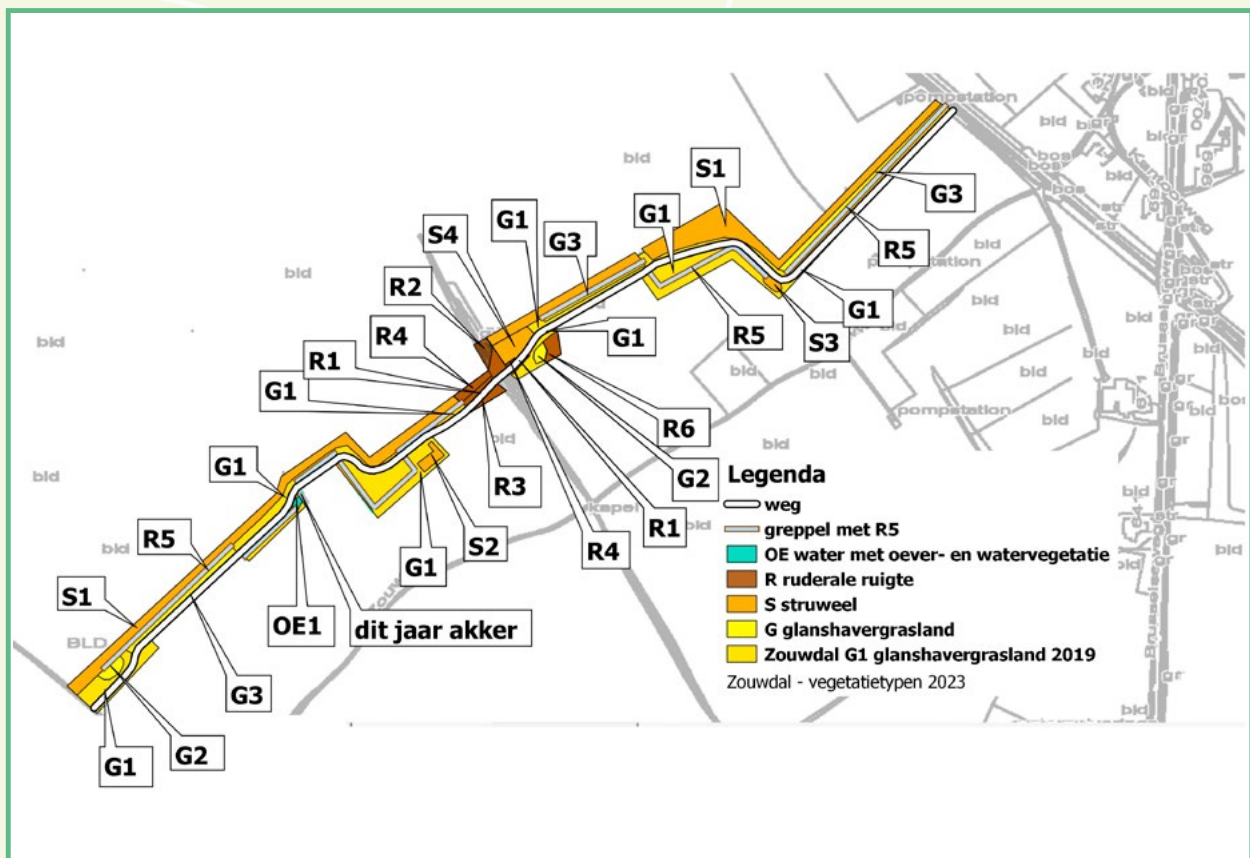
Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

In 2023 werden in het Zouwdal vijf bijzondere planten gevonden en op kaart ingetekend. De **beemd** was in 2021 met twee planten nieuw erbij gekomen. In 2023 waren het vier planten. **Hazenpootje**: duidelijk minder planten. De **vierzadige wikke** was in 2021

bijna over het hele gebied verspreid maar in 2023 werden slechts drie kleine plekken met deze soort gezien. **Weidehavikskruid** en **oranje havikskruid** werden in 2023 niet gezien maar zijn waarschijnlijk niet verdwenen.

Invasieve planten

In 2023 is de Japanse/Sachalinse duizendknoop ook weer waargenomen. Deze heeft ongeveer hetzelfde aantal exemplaren maar neemt iets meer oppervlakte in dan in 2019 en 2021.

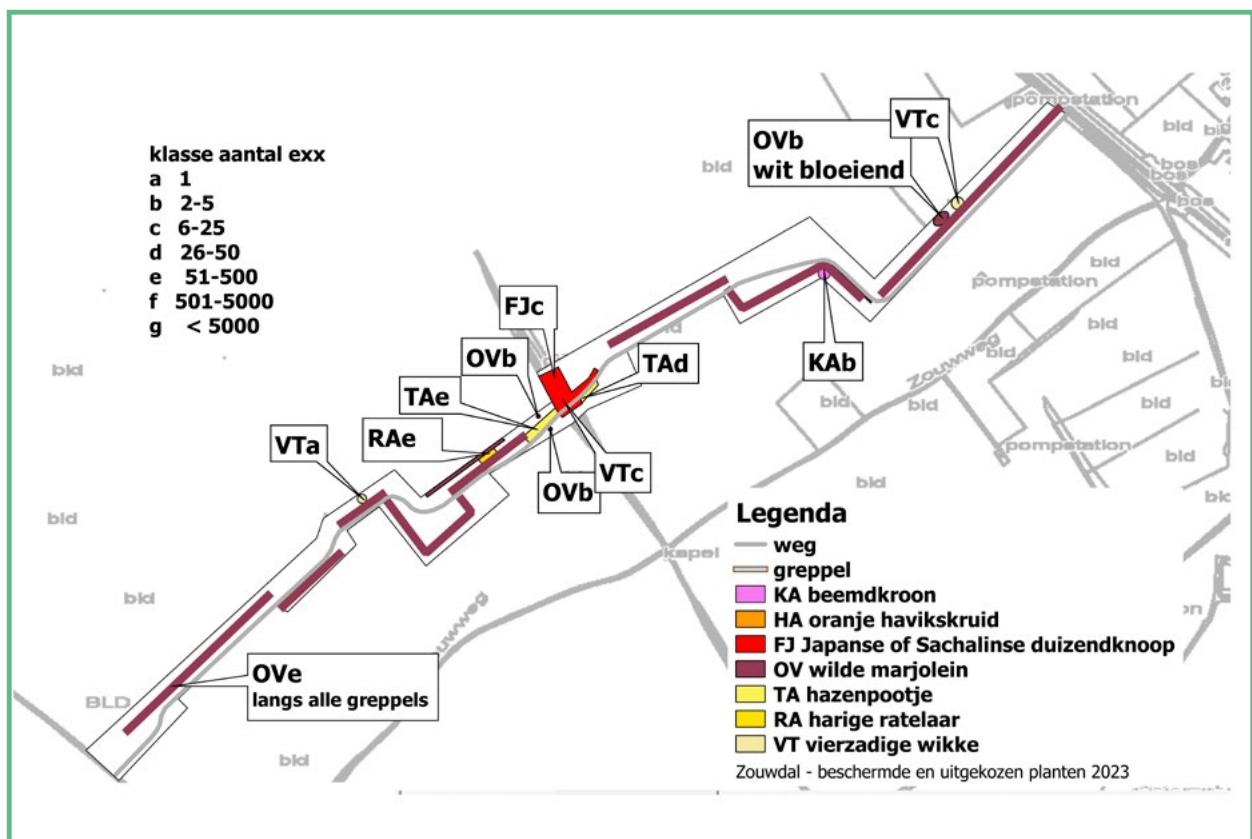

Figuur 22: de vegetatietypen in het Zouwdal 2023

De Vegetatietypen

Veranderingen in de vegetatie van het Zouwdal

- G1** Op de plek waar kleine ratelaar, harige ratelaar, glad walstro, geel walstro en rolklaver samen stonden staat alleen nog maar de harige ratelaar. Dit jaar veel smalle wikke, veel smalle weegbree en veel veldlathyrus. Minder ruderaal maar wel met meer ruderales of kleurrijke plantsoorten zoals rolklaver, gewone margriet, heggenwikke, smalle wikke, teunisbloem, wilde chicorei, ruige weegbree, klit en wilde marjolein.
- G2** Een gedeelte van G2 is veranderd in G1. Nieuw erbij gekomen zijn planten zoals veelbloemige veldbies en glad walstro terwijl het hazenpootje niet meer is opgekomen.
- G3** Dit jaar groeit hier veel gewone agrimonie.
- G8** Is nu S4 en gedeeltelijk G1.
- R1** Vertakte leeuwentand en teunisbloem zijn weer opgekomen terwijl heermoes slechts in 2021 in grotere aantal groeide en in 2023 weer bijna verdwenen is. De grote teunisbloem staat hier dit jaar met een groot aantal.
- R2** In 2019 en 2021 was de vegetatie hier rijker aan graslandsoorten en er was minder open grond dan in de jaren voor 2019. In 2023 verschilden de twee kanten weer duidelijk. De kant langs het struweel S1 toonde weer meer open grond.
- S4** (voormalig G8) groeit steeds meer met struiken dicht. De struiken waren in 2021 1,5 tot 2 m hoog, nu zijn ze 2 tot 4 m hoog. In 2021 zijn het vooral sleedoorn en braam. In 2023 zijn zomereik, Amerikaanse eik en hazelaar met een hoogte van rond 1,5 m erbij gekomen.

Figuur 23: beschermde en invasieve planten in het Zouwdal

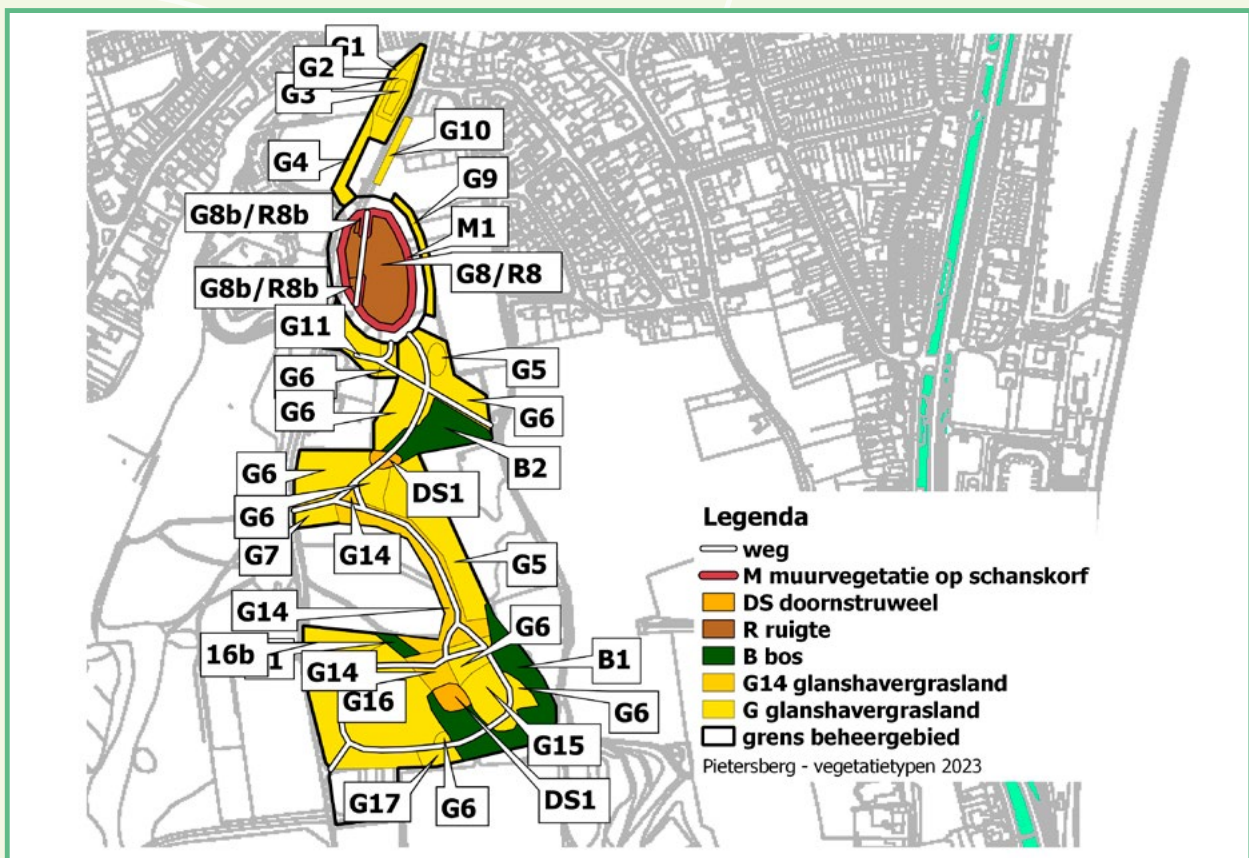

Natuurtransferium & hondenlosloopgebied Pietersberg

Het hondenlosloopgebied op de Pietersberg en het Natuurtransferium (een gedeelte van het terrein rondom de parkeerplaats) worden sinds 2014 door CNME ecologisch beheerd. Het gebied bestaat uit graslanden, een wateropvangbekken, een klein struweelachtig bosje en droog kalkgrasland op het Natuurtransferium. In dit gedeelte is in 2014 maaisel verspreid uit de Orchideeëntuin Gerendal. In het grasland G11 (bij Chalet Bergrust) is in 2015 zaaigoed van de Cruydt-Hoeck uitgezaaid. In de steenkorf zijn in opdracht van gemeente Maastricht begin 2015 verschillende plantensoorten geplant.

De vegetatietypen

In het door CNME beheerde gebied op de Pietersberg zijn vooral graslanden te vinden. Sommige zijn bloemarm en sommige bloemrijk. In het hele gebied kon zich in 2021 veel kruipertje verspreiden maar het was wel in 2021 een uitzondering dat deze soort zo massaal opkwam. Dit gebeurde niet allen op de Pietersberg maar ook in andere gebieden. In 2022 en 2023 groeide deze soort hier nog steeds maar niet zo massaal als in 2021. Een gedeelte van het bloemarm G6 is in het bloemrijker G5 veranderd.

Figuur 24: de vegetatietypen in het Natuurtransferium en hondenlosloopgebied Pietersberg 2023

Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

In G16 zijn in 2021 vier planten van de grote muggenorchis opgekomen. Helaas werd deze soort in 2023 niet meer gezien. In totaal zijn in het gebied zestien planten in een kaart ingetekend en er staat een boomsoort, de robinia die onder de woekerplanten valt.

G11 was tijdens de inventarisatie gemaaid. De opname van de planten in G11 werd van 2021 overgenomen.

Veranderingen in het voorkomen van bijzondere plantensoorten: De wondklaver neemt een groter oppervlakte in. De harige ratelaar neemt minder

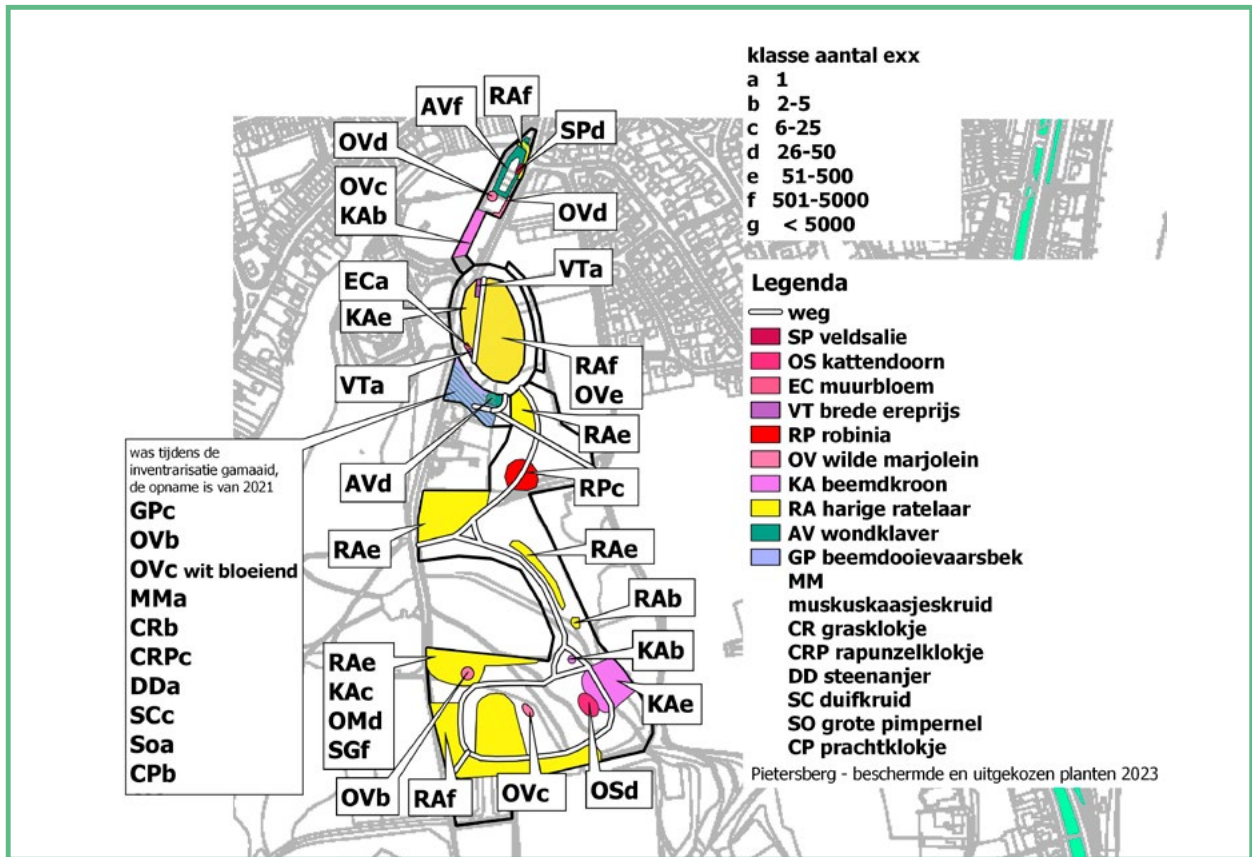
oppervlakte in. In G9 en G11 werd deze soort in 2023 niet gezien. Grote kaardenbol is op één plek verdwenen. Beemdkroon: op het oog van St Pieter meer planten. Veldsalie: 31 planten in plaats van 2-5 planten In 2023 werden voorjaarsganzerik, grote muggenorchis en hazenpootje niet gezien.

Invasieve planten

In het gebied staat de robinia. Deze boom maakt regelmatig jonge scheuten via zijn wortels aan. Er staan inmiddels zes scheuten die iets verder van de boom weg staan als in de jaren ervoor.

Figuur 25: beschermde planten in het Natuurtransferium en hondenloopgebied Pietersberg

Recessenpark

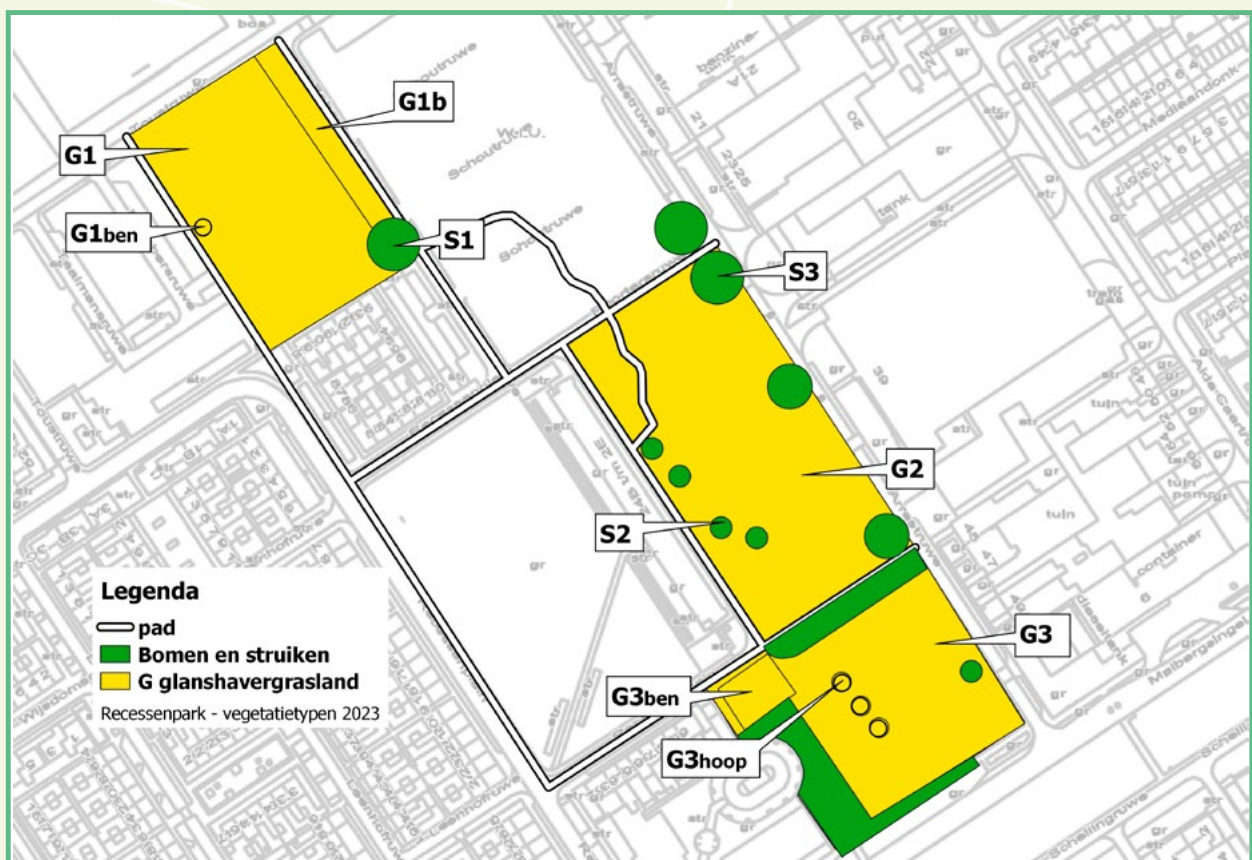
Het Recessenpark is een tijdelijk park en werd in 2017 ingericht. In de vegetatie en op de luchtbeelden van google-maps zijn nog die structuren van de bebouwde percelen die hier ooit waren te zien. Het park wordt sinds 2018 door CNME beheerd en vanaf 2021 door CNME geïnventariseerd.

Het bestaat slechts uit graslanden met enkele bomen en kleine struwelen. Op een van de graslanden werd een natuurspeelplek met liggende boomstammen

ingericht. Er werd ook een smal pad door het grasland aangelegd.

De vegetatietypen

In 2021 was het gebied heel bloemrijk en er werden zelfs op één plek orchideeën (honskruid) gevonden. Deze soort werd in 2023 niet meer gezien. Bijzonder noemenswaardige planten zijn, gele morgenster, kleine pimpernel en duizendguldenkruid.

Figuur 26: vegetatietypen in het Recessenpark

Veranderingen in de vegetatie

In **G1** werden in 2023 minder ruderaale plantsoorten gevonden. Hieronder vallen onder andere wilde chicorei, grote teunisbloem en bijvoet. Maar ook planten van graslanden zoals kleine klaver, gewone margriet en hopklaver werden niet teruggevonden. Dit zijn soorten die open grond nodig hebben en niet meer op komen als het gras dichter groeit. Kleine pimpernel en kleine ratelaar zijn in dit grasland nieuw erbij gekomen. Van de gele morgenster stonden hier in 2021 vijf planten. Dit jaar zijn het meer dan 80 planten.

In **G2** was de oppervlakte van de ruderaale plantsoorten met slechts 1% heel klein maar er stonden wel meer ruderaale soorten dan in 2023. In dit geval werden bijvoorbeeld absintalsem, klein kruiskruid, herderstasje, muskuskaasjeskruid, zachte ooievaarsbek en witte honingklaver niet meer gezien. Gewone berenklauw en gewoon duizendblad zijn meer opgekomen.

G3 is minder bloemrijk dan in 2021. In 2021 stond hier nog veel hoornbloem, veel rode klaver en gedeeltelijk veel gewone brunel. Alle drie de soorten zijn duidelijk terug gegaan in aantal. De hoornbloem is bijna verdwenen. Ook hier is het aantal ruderaale plantsoorten afgenomen. In heel G3 is opslag van wilgen, rode kornoelje, robinia en esdoorn opgekomen.

De opslag is gemaaid en rond 20 cm hoog. De bonte wikke neemt in **G3ben** dit jaar rond 30% van de oppervlakte in en groeit vooral op de helling. In het geheel staan hier in 2023 andere planten dan in 2021. Hier zijn onder andere wilde marjolein en duizendguldenkruid opgekomen. De bergsteentijm werd in 2023 niet meer teruggevonden. In **B3hoop** is de brandnetel opgekomen.

Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

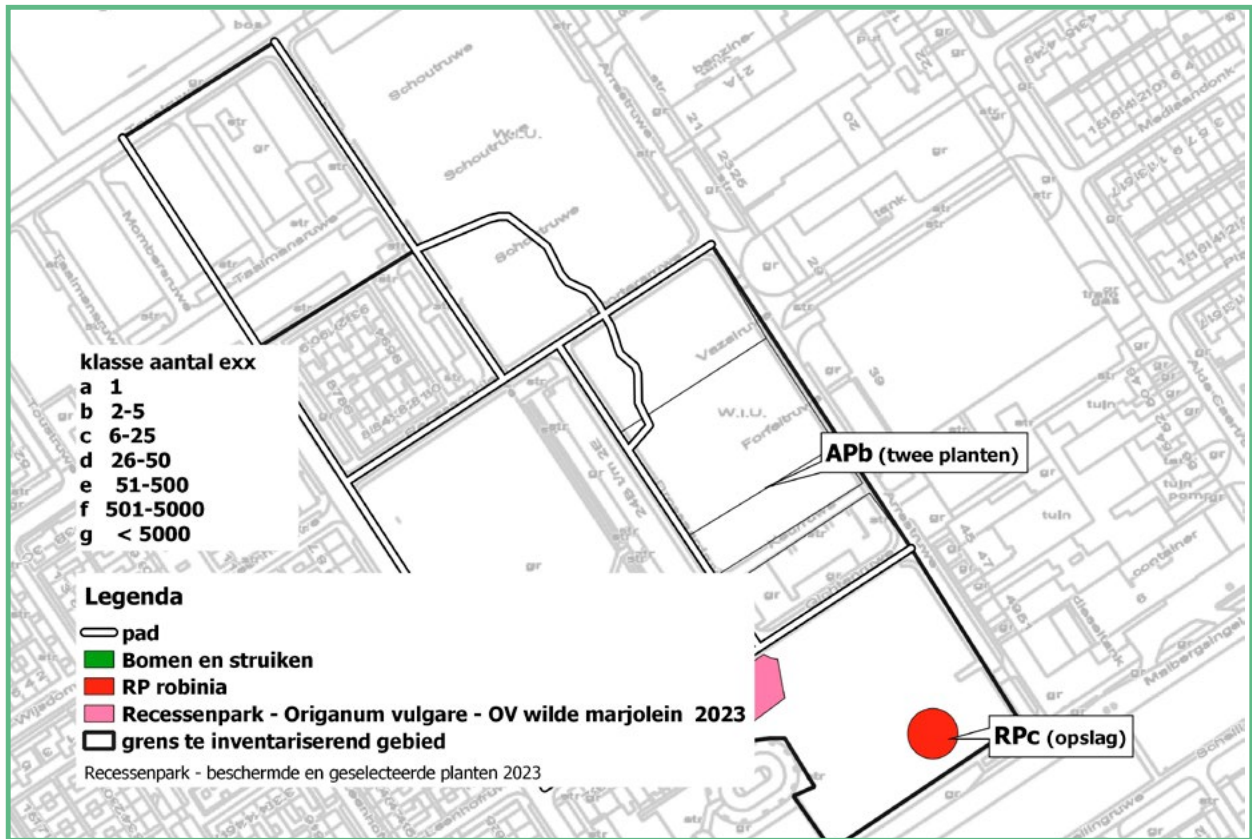
In het Recessenpark werden twee planten in een kaart ingetekend. Eén van deze planten is de invasieve soort, robinia. Van de gele morgenster stonden hier in 2021 vijf planten. Dit jaar zijn het rond 80 planten.

Het hondskruid stond hier in 2021 met twee planten. Deze soort werd in 2023 niet meer teruggevonden. Ook het kaasjeskruid werd niet meer gezien. Wilde marjolein (twee planten) en duizendguldenkruid (acht planten) zijn opgekomen. Het duizendguldenkruid werd niet in kaart ingetekend omdat het niet in de categorieën valt van de gehanteerde methodiek.

Invasieve planten

In het gebied staat de robinia. Deze boom maakt regelmatig jonge scheuten via zijn wortels aan.

Figuur 27: beschermde planten in het Recessenpark

Echt duizendguldenkruid

Bermen – Via regia

In 2017 en 2023 werd van de begraasde bermen een gedeelte van de Via Regia geïnventariseerd. Dit is met name het gedeelte tussen de Potteriestraat/Canteceleerstraat en de rotonde van de Via Regia op hoogte van de Porseleinstraat/Nobellaan.

De vegetatietypen

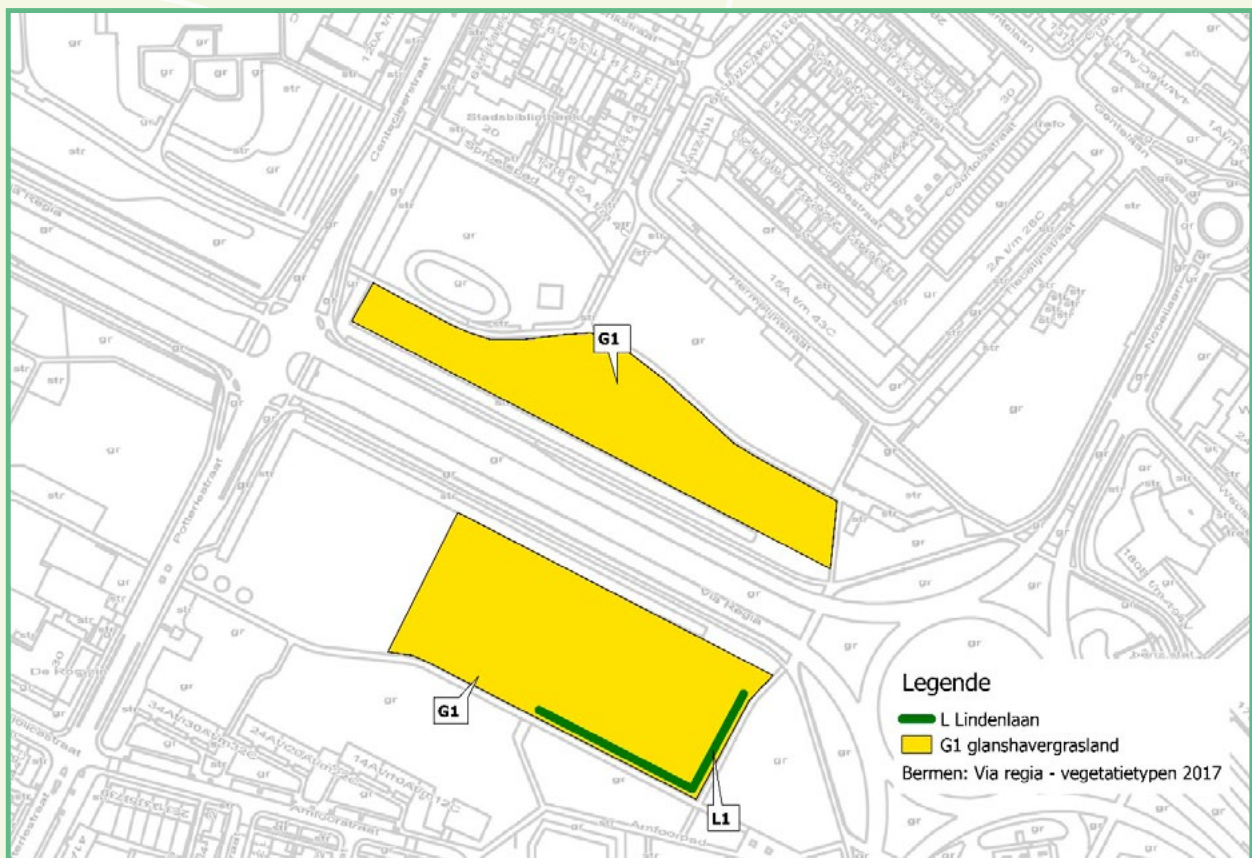
De indeling is vergelijkbaar met de vegetatietypen van 2017.

Verspreiding van bedreigde en indicatieve planten

In de bermen van de Via Regia groeide in 2017 slechts één plantsoort die in de kaart was ingetekend.

Dit was de **aardaker**. Deze soort werd in 2023 niet meer gezien. Het is een soort die meer van akkers houdt.

In het grasland zijn duidelijk minder plantsoorten opgekomen. Verdwenen zijn onder andere veldbeemdgras, hoornbloem, vergeten wikke, ringelwikke, smalle wikke, zachte ooievaarsbek, veldzuring, fluitenkruid, ridderzuring, veldereprijs en akkerwinde. Ook de aardaker werd niet teruggevonden.

Figuur 28: De vegetatietypen van de bermen langs de Via Regia

Vestingwerken - Waldeckpark

Het Waldeckpark is onderdeel van het oude buitenwerken van de vesting Maastricht. Het is tevens startpunt voor rondleidingen door het ondergronds gangenstelsel.

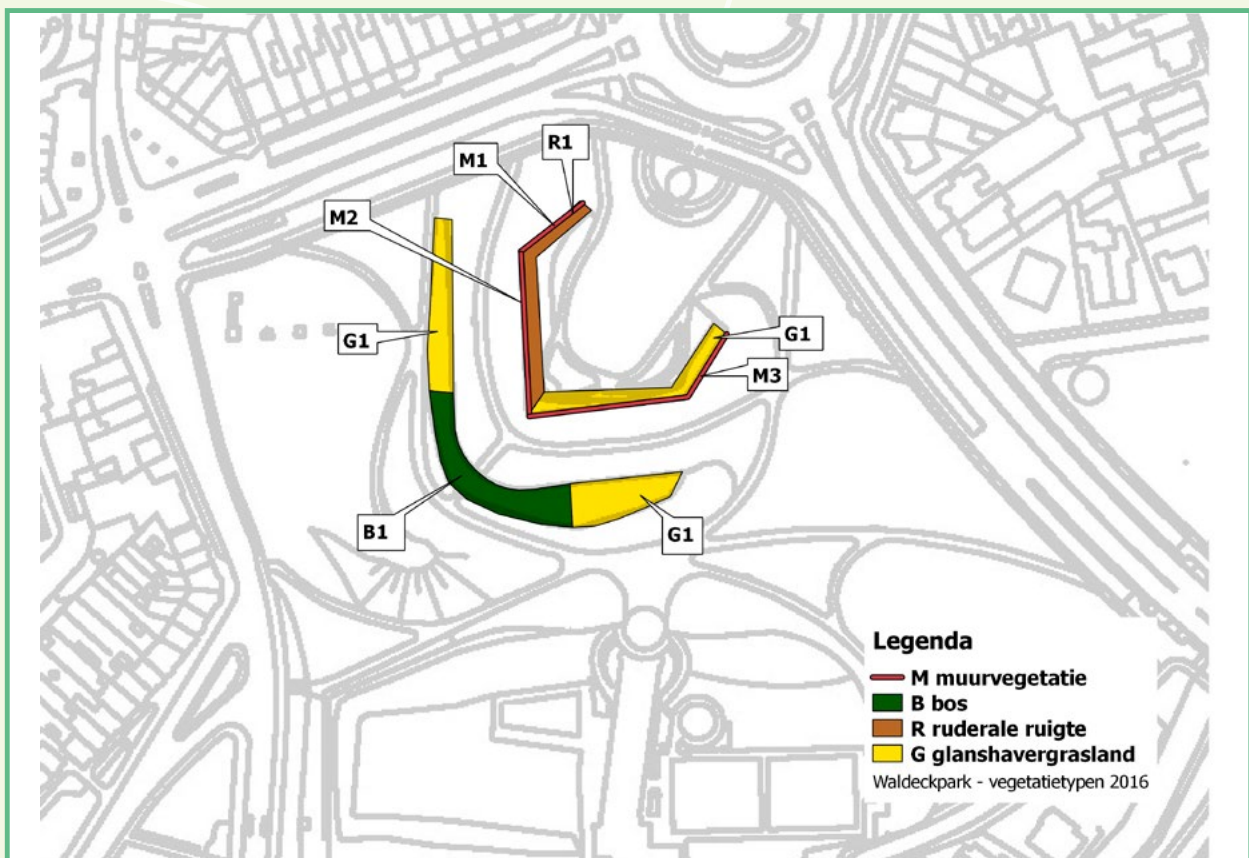
De vegetatietypen

In 2023 werden van de vestingwerken de muren en taluds van het Waldeckpark geïnventariseerd.

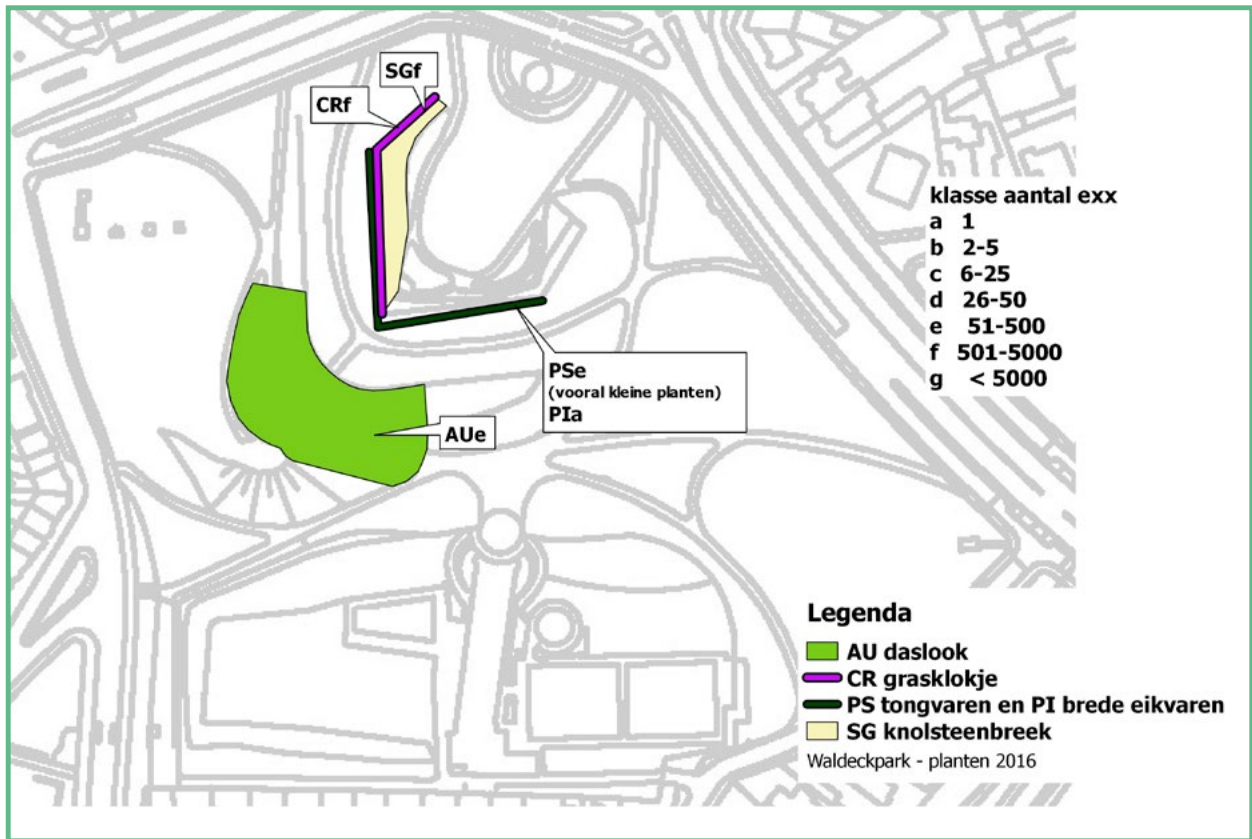
De indeling van vegetatietypen is onveranderd, zie kaart 2016. De vegetatietypen op de muren en taluds van de muren in het Waldeckpark.

Bijzondere plantensoorten

Ook qua planten was de situatie vergelijkbaar met zeven jaar geleden.

Figuur 29: Vegetatietypen van de vestingwerken in het Waldeckpark

Figuur 30: Bijzondere planten Waldeckpark

Beschrijving vegetatietypen & beschermde planten

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN IN DE HOGE FRONTEN

Legenda vegetatietypenkaart begrazingseenheid 6

- G** **KLASSE VAN MATIG VOEDSELRIJKE GRASLANDEN (MOLINIO-ARRHENATHEREATA;
ARRHENATHERUM ELATIORIS)**
Klasse van de ruderaal gemeenschappen (Tanaceto-Artemisietum; Artemisietea vulgaris)
- G1** 80-100% bloemarm glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, gestreepte witbol, Engels raaigras, kropaar, ijle dravik, zachte dravik, wikkes, kruipende boterbloem, scherpe boterbloem, rode klaver, geel walstro en heggenwikke; gedeeltelijk met veel groot streepzaad.
- 0-20% (gedeeltelijk tot 50%) ruderaal ruigte met smeerwortel, grote brandnetel, peen, gewoon duizendblad, echt bitterkruid, Jacobskruiskruid, Canadese guldenroede, braam, heermoes, zuring; heggenrank en kruipertje.
- Gedeeltelijk met Marjoleinruigte met wilde Marjolein, dauwbraam, gewone zandkool en gewoon duizendblad.
- < 5% Struweel met rode kornoelje, gladde iep, gewone vlier, populier en roos tot schouderhoogte
- Niet meer teruggevonden zijn: grote kaardenbol, kruldistel, boerenwormkruid, koninginnekruid en look zonder look.
- In totaal is dit grasland niet veranderd.
- G2** 90% glanshavergrasland met veel Engels raaigras, glanshaver, zachte dravik, gestreepte witbol, ruw beemdgras, kropaar, vossenstaart, scherpe boterbloem, wikkes, groot streepzaad, klein streepzaad, vijfvingerkruid en rode klaver; bloemenarm. Langs het pad groeien straatgras, weegbree en witte klaver
- 10% ruderaal ruigte met brandnetel, smeerwortel, kruipertje en dauwbraam.
- Nieuw erbij gekomen zijn kropaar, vossenstaart, groot streepzaad, klein streepzaad, vijfvingerkruid en kruipertje.
- Er is veel Engels raaigras opgekomen.
- Een gedeelte van G2 is in G1 veranderd.
- G3** 90% glanshavergrasland met glanshaver, wikkes, harige ratelaar, kleine klaver, hopklaver, knoopkruid, Jacobskruiskruid, vijfvingerkruid, klaproos, zachte ooievaarsbek, hoornbloem, Canadese guldenroede, avondkoekoeksbloem en sint-Janskruid.
- 10% ruderaal ruigte met, boerenwormkruid, gewoon duizendblad, distels, brandnetel, koninginnekruid, wilde Marjolein, heggenrank, veronica verna, klit, luzerne, smeerwortel, gewone berenklauw.
- Struweel met roos.
- Op de schanskorf staan: klein Robertskruid en glanzige ooievaarsbek.
- Nieuw opgekomen zijn: klein Robertskruid, Engels raaigras, goudhaver, vijfvingerkruid, klaproos, zachte ooievaarsbek, hoornbloem, Canadese guldenroede, avondkoekoeksbloem, sint-Janskruid, wilde Marjolein, heggenrank, veldereprijs, klit, luzerne, smeerwortel en gewone berenklauw.
- Niet meer teruggevonden of minder zijn: rode klaver, geel walstro, groot streepzaad, smalle weegbree, scherpe boterbloem, gewone ereprijs, witte klaver, madeliefje, scherpe boterbloem en look-zonder-look.
- Dit grasland is duidelijk veranderd. De oppervlakte van de ruderaal planten is niet toegenomen maar wel het aantal soorten.

- G4** 80% glanshavergrasland met beemdgras, goudhaver, zachte dravik, ijle dravik, veldlathyrus, geel walstro en harige ratelaar.
- 20% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, dauwbraam, Canadese guldenroede, boerenwormkruid, smeerwortel, gewoon duizendblad.
- < 1% Struweel met rode kornoelje, eenstijlige meidoorn en gewone vlier
- Nieuw erbij gekomen zijn: harige ratelaar, zachte dravik, ijle dravik, peen, distels en heermoes.
- Niet meer teruggevonden of minder zijn: glanshaver, schapen- of rood zwenkgras, beemdkroon, echt bitterkruid, smalle wikke, heggenwikke, gestreepte witbol, kroopaar, scherpe boterbloem, ringelwikke, herik, grote kaardenbol, kompassla en ronde ooievaarsbek.
- G5** net als G1 maar bloemrijker; met geel walstro, meer veldlathyrus, meer gewoon duizendblad, meer rode klaver, goudhaver en knoopkruid.
- Op de taluds: 50% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, veel geel walstro, dauwbraam, wilde reseda en brede ereprijs (minimaal twee planten).
- In 2018 was dit gedeelte schraler en lager dan G1. Hier stonden toen onder anderen ook schapengras en/of rood zwenkgras, kleine klaver, hopklaver en hoornbloem, peen en bijvoet.
- R** **KLASSE VAN DE RUDERALE GEMEENSCHAPPEN (TANACETO-ARTEMISIETUM; ARTEMISIETEA VULGARIS)**
Klasse van de nitrofiële zomen (Galio-Urticetea)
- R1** bestond al sinds 2018 niet meer.
- R2** dit was een voormalige plek met veel Japanse duizendknoop. Een gedeelte van R2a en de hele R2b vallen nu in G1 maar dan wel met rond 20% ruigte met brandnetel en dauwbraam.
- Een klein gedeelte van R2 bestaat nog met rond 95% ruigte met brandnetel en dauwbraam.
- In 2023 werd er geen Japanse duizendknoop gezien.
- R3** tot 80% ruderaal ruigte met boerenwormkruid, zachte dravik, ijle dravik, glanshaver, peen, gewone duizendknoop, klaproos, heggenrank, distels, bijvoet, kleeftkruid, heggenwikke, kompassla, Canadese guldenroede, smeerwortel, koninginnekruid, zuring, gewone agrimonie, rode klaver, dauwbraam, gewone raket, groot streepzaad en glad walstro.
- 10-40% struweel met meidoorn, wilg, vlier, rode kornoelje, vlinderstruik en roos
- Niet meer gezien werden onder andere: harige en kleine ratelaar, gewone margriet, hopklaver, gele morgenster, dolle kervel en grote kaardenbol.
- R4** bestond al in 2018 niet meer.
- R5** 60% ruderaal ruigte met grote zandkool, Jakobskruid, gewoon duizendblad, akkerwinde, vlasbekje, distels, Canadese guldenroede, klaproos, kruipertje, peen, smeerwortel, wilde Marjolein, wilde reseda, dolle kervel, sint-Janskruid, bijvoet, heggenrank, melkdistel en brede ereprijs.
- 40% glanshavergrasland met glanshaver, gestreepte witbol, groot streepzaad, geel walstro, heermoes, wikkels, schapengras en/of rood zwenkgras en kleine pimperl.
- < 1% struweel met gladde iep en roos.
- R6** weer terug veranderd in een struweel (S7).
- R7** bestond al in 2018 niet meer.
- R8** ruderaal ruigte met brandnetel, kleeftkruid en glanshaver.
- MR** **MARJOLEIN**
Klasse (Trifolio geranietea sanguinei; Rubo-Origanetum)
- MR1** 60% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, dauwbraam, kantig hertshooi, sint-Janskruid, late guldenroede en gewone ereprijs.

40% Glanshavergrasland met glanshaver, veldlathyrus en rolklaver.

MR2 50% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, gewone ereprijs, hoornbloem en boerenwormkruid, grote kaardenbol, smeerwortel, gewoon duizendblad, dolle kervel.

20% Glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, goudhaver en ringelwikke.

MR3 50% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, klapproos, Jakobskruid, gewone raket, dauwbraam, smeerwortel, groot zandkool, heermoes, hoornbloem, peen, ijzerhard, brede ereprijs.

50% glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, struisgras, schapen en/of rood zwenkgras, wikkes, kleine klaver en hopklaver.

< 1% struweel met roos.

B **BOSSEN**

Klasse van de eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond (Querc-Fagetea)

B1 bos met boswilg, eenstijlige meidoorn en gewone vlier; dekking 75%.
ondergroei: grote brandnetel en ijle dravik; dekking: 100%.

B2 bestond al in 2018 niet meer.

B3 bestond al in 2018 niet meer.

B4 bos met berk en meidoorn; dekking 100%.
ondergroei: vooral ijle dravik en kruipertje; dekking: 100%.

B5 bestond al in 2018 niet meer.

B6 bos met gewone vlier, wilg, gladde iep, Spaanse aak en meidoorn; dekking 70 t/m 100%.
ondergroei: dauwbraam, braam, klimop, zevenblad, kleefkruid, ruw beemdgras, brandnetel, look-zonder-look, kompassla, geel nagelkruid, klimopereprijs en gevlekte aronskelk; dekking: deels tot 80%.

B7 bestond al in 2018 niet meer.

B8 bos met een populier en meidoorn.

B9 bos met boswilg en roos; dekking: 70%.
ondergroei: brandnetel, kleefkruid, kropbaar en dauwbraam; dekking: 100%

De vlier werd in 2023 niet meer gezien. Hij is door de droogte van 2017 t/m 2019 dood gegaan.

M **MUURVAREN**

klasse (*Asplenietea trichomanis*)

M1 Muurvegetatie met grote bevernel (één plant), kandelaartje en ruw vergeet-mij-nietje; dekking: 5-10%.

Niet gezien werden: wilde Marjolein, donderkruid, ijle dravik, klapproos, glanshaver, ijzerhard en peen.

Op de helling boven op de muur op 50% van de lengte van de muur: viltige hoornbloem; dekking 75%.

M2 Muurvegetatie met grote zandkool, viltige hoornbloem, sint-Janskruid, gewone veldsla, klapproos, reseda lutea, kropbaar, ruw vergeet-mij-nietje en zachte ooievaarsbek; dekking: 5%.

Niet gezien werden: wilde Marjolein en haagwinde.

Nieuw erbij gekomen zijn: sint-Janskruid, gewone veldsla, klapproos, wilde reseda, kropbaar, ruw vergeet-mijn-nietje en zachte ooievaarsbek.

M3 Muurvegetatie met grote zandkool, dauwbraam, wilde Marjolein, klapproos, hondstarwegras, wilde reseda en zachte ooievaarsbek; dekking: 10%

Nieuw erbij gekomen zijn: reseda, kropbaar en zachte ooievaarsbek.

M4 Muurvegetatie met glanshaver, dauwbraam, schaduwgras, ijle dravik, gladde iep, klapproos, wikkes, kleefkruid, schapengras en/of rood zwenkgras, ereprijs, paardenbloem, meidoorn, roos,

bijvoet, groot streepzaad, wilde Marjolein en Jakobskruid en grasklokje; dekking: 30%.

M5 Muurvegetatie met wilde Marjolein, grote zandkool, moeslook, brede ereprijs, kandelaartje, gras, muurpeper, grasklokje, slangenkruid, gewone veldsla, ijle dravik, schapengras, klapproos, ruw vergeet-mij-nietje, ronde ooievaarsbek, gewone zandmuur, kleine pimpernel en veldereprijs; dekking: 30%. Niet teruggevonden werden: knolsteenbreek en donderkruid.

M6 Muurvegetatie met wilde Marjolein, groot zandkool, dauwbraam, en ronde ooievaarsbek; dekking: < 1%. Muurvoetvegetatie met brandnetel, hondsdrif, geel nagelkruid, kleefkruid en planten van G2.

S **KLASSE VAN DOORNSTRUWELN (RHAMNO PRUNETEA)**

S1 Haag met meidoorn (Pruno-Crataegum).

S2 Uitgegroeide haag van gewone liguster (niet toe te wijzen aan een bepaalde klasse).
Ondergroei: zevenblad, kleefkruid, brandnetel, klit en fluitenkruid; dekking: 60%
Bosrandvegetatie met zevenblad, brandnetel, klit en fluitenkruid.

S3 Struweel met populier, wilg, vlier, meidoorn en hondsroos; dekking: 90%; (Pruno-Crataegum).

Ondergroei: brandnetel, kleefkruid en braam.

Boomlaag (populier): 30%.

Struiklaag: 100%.

Kruidlaag: 20% en langs het bosrand 100%.

S4 Struweel met okkernoot (een boom), gewone vlier, meidoorn, hondsroos, braam; dekking: 70%; (Pruno-Crataegum), Ondergroei: bosrank, heggenrank en R8.

S5 Struweel met roos, braam, meidoorn, gladde iep, rode kornoelje en vlinderstruik (Pruno-Crataegum); dekking 40%; Ondergroei G1 met 20-30% ruigte met brandnetel en braam.

S6 Struweel met vlier, gladde iep en meidoorn; dekking 30% t/m 50%.
Ondergroei: brandnetel, dauwbraam, kleefkruid en glanshaver; dekking: tot 100%.

S7 Struweel met meidoorn en braam; dekking 70%; ondergroei: G3.

W **WATERVEGETATIE – FONTEINKRUIDENKLASSE (POTAMETEA)**

W1 Dit jaar geen watervegetatie, door verstoring.

WK **WEEGBREEKLASSE, ASSOCIATEI VAN ENGELS RAAIGRAS EN GROTE WEEGBREE (PLANTAGINI-LOLIETUM PERENNIS)**

WK 1 100% Weegbreekklasse langs alle paden (niet in kaart ingetekend) met straatgras, kruipende boterbloem en witte klaver.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN VAN JEKERDALPARK

- G** **KLASSE VAN MATIG VOEDSELRIJKE GRASLANDEN (MOLINIO-ARRHENATHERETEA; ARRHENATHERUM ELATIORIS)**
Klasse van de ruderaal gemeenschappen (*Tanaceto-Artemisietum*; *Artemisietea vulgaris*)
- G1** 80-100% bloemarm glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, gestreepte witbol, Engels raaigras, kropaar, ijle dravik, zachte dravik, wikkes, kruipende boterbloem, scherpe boterbloem, rode klaver, geel walstro en heggenwikke; gedeeltelijk met veel groot streepzaad.
- 0-20% (gedeeltelijk tot 50%) ruderaal ruigte met smeerwortel, grote brandnetel, peen, gewoon duizendblad, echt bitterkruid, Jacobskruiskruid, Canadese guldenroede, braam, heermoes, zuring; heggenrank en kruipertje.
- Gedeeltelijk met Marjoleinruigte met wilde Marjolein, dauwbraam, gewone zandkool en gewoon duizendblad.
- < 5% Struweel met rode kornoelje, gladde iep, gewone vlier, populier en roos tot schouderhoogte
- Niet meer teruggevonden zijn: grote kaardenbol, kruldistel, boerenwormkruid, koninginnekruid en look zonder look.
- In totaal is dit grasland niet veranderd.
- G2** 90% glanshavergrasland met veel Engels raaigras, glanshaver, zachte dravik, gestreepte witbol, ruw beemdgras, kropaar, vossenstaart, scherpe boterbloem, wikkes, groot streepzaad, klein streepzaad, vijfvingerkruid en rode klaver; bloemenarm. Langs het pad groeien straatgras, weegbree en witte klaver
- 10% ruderaal ruigte met brandnetel, smeerwortel, kruipertje en dauwbraam.
- Nieuw erbij gekomen zijn kropaar, vossenstaart, groot streepzaad, klein streepzaad, vijfvingerkruid en kruipertje.
- Er is veel Engels raaigras opgekomen.
- Een gedeelte van G2 is in G1 veranderd.
- G3** 90% glanshavergrasland met glanshaver, wikkes, harige ratelaar, kleine klaver, hopklaver, knoopkruid, Jacobskruiskruid, vijfvingerkruid, klaproos, zachte ooievaarsbek, hoornbloem, Canadese guldenroede, avondkoekoeksbloem en sint-Janskruid.
- 10% ruderaal ruigte met, boerenwormkruid, gewoon duizendblad, distels, brandnetel, koninginnekruid, wilde Marjolein, heggenrank, veronica verna, klit, luzerne, smeerwortel, gewone berenklaauw.
- Struweel met roos.
- Op de schanskorf staan: klein Robertskruid en glanzige ooievaarsbek.
- Nieuw opgekomen zijn: klein Robertskruid, Engels raaigras, goudhaver, vijfvingerkruid, klaproos, zachte ooievaarsbek, hoornbloem, Canadese guldenroede, avondkoekoeksbloem, sint-Janskruid, wilde Marjolein, heggenrank, veldereprijs, klit, luzerne, smeerwortel en gewone berenklaauw.
- Niet meer teruggevonden of minder zijn: rode klaver, geel walstro, groot streepzaad, smalle weegbree, scherpe boterbloem, gewone ereprijs, witte klaver, madeliefje, scherpe boterbloem en look-zonder-look.
- Dit grasland is duidelijk veranderd. De oppervlakte van de ruderaal planten is niet toegenomen maar wel het aantal soorten.
- G4** 80% glanshavergrasland met beemdgras, goudhaver, zachte dravik, ijle dravik, veldlathyrus,

geel walstro en harige ratelaar.

20% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, dauwbraam, Canadese guldenroede, boerenwormkruid, smeerwortel, gewoon duizendblad.

< 1% Struweel met rode kornoelje, eenstijlige meidoorn en gewone vlier

Nieuw erbij gekomen zijn: harige ratelaar, zachte dravik, ijle dravik, peen, distels en heermoes.

Niet meer teruggevonden of minder zijn: glanshaver, schapen- of rood zwenkgras, beemdkroon, echt bitterkruid, smalle wikke, heggenwikke, gestreepte witbol, kropbaar, scherpe boterbloem, ringelwikke, herik, grote kaardenbol, kompassla en ronde ooievaarsbek.

G5 net als G1 maar bloemrijker; met geel walstro, meer veldlathyrus, meer gewoon duizendblad, meer rode klaver, goudhaver en knoopkruid.

Op de taluds: 50% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, veel geel walstro, dauwbraam, wilde reseda en brede ereprijs (minimaal twee planten).

In 2018 was dit gedeelte schraler en lager dan G1. Hier stonden toen onder anderen ook schapengras en/of rood zwenkgras, kleine klaver, hopklaver en hoornbloem, peen en bijvoet.

R **KLASSE VAN DE RUDERALE GEMEENSCHAPPEN (TANACETO-ARTEMISIETUM; ARTEMISIETEA VULGARIS) EN KLASSE VAN DE NITROFIELE ZOMEN (GALIO-URTICETEA)**

R1 bestond al sinds 2018 niet meer.

R2 dit was een voormalige plek met veel Japanse duizendknoop. Een gedeelte van R2a en de hele R2b vallen nu in G1 maar dan wel met rond 20% ruigte met brandnetel en dauwbraam. Een klein gedeelte van R2 bestaat nog met rond 95% ruigte met brandnetel en dauwbraam. In 2023 werd er geen Japanse duizendknoop gezien.

R3 tot 80% ruderale ruigte met boerenwormkruid, zachte dravik, ijle dravik, glanshaver, peen, gewone duizendknoop, klaproos, heggenrank, distels, bijvoet, kleeftkruid, heggenwikke, kompassla, Canadese guldenroede, smeerwortel, koninginnekruid, zuring, gewone agrimonie, rode klaver, dauwbraam, gewone raket, groot streepzaad en glad walstro.

10-40% struweel met meidoorn, wilg, vlier, rode kornoelje, vlinderstruik en roos

Niet meer gezien werden onder andere: harige en kleine ratelaar, gewone margriet, hopklaver, gele morgenster, dolle kervel en grote kaardenbol.

R4 bestond al in 2018 niet meer.

R5 60% ruderale ruigte met grote zandkool, Jakobskruid, gewoon duizendblad, akkerwinde, vlasbekje, distels, Canadese guldenroede, klaproos, kruipertje, peen, smeerwortel, wilde Marjolein, wilde reseda, dolle kervel, sint-Janskruid, bijvoet, heggenrank, melkdistel en brede ereprijs.

40% glanshavergrasland met glanshaver, gestreepte witbol, groot streepzaad, geel walstro, heermoes, wikkels, schapengras en/of rood zwenkgras en kleine pimperl.

< 1% struweel met gladde iep en roos.

R6 weer terug veranderd in een struweel (S7).

R7 bestond al in 2018 niet meer.

R8 ruderale ruigte met brandnetel, kleeftkruid en glanshaver.

MR **MARJOLEIN**
Klasse (*Trifolium geranietae sanguinei*; *Rubo-Origanetum*)

MR1 60% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, dauwbraam, kantig hertshooi, sint-Janskruid, late guldenroede en gewone ereprijs.

40% Glanshavergrasland met glanshaver, veldlathyrus en rolklaver.

MR2 50% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, gewone ereprijs, hoornbloem en boerenwormkruid, grote kaardenbol, smeerwortel, gewoon duizendblad, dolle kervel.

20% Glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, goudhaver en ringelwikke.

MR3 50% Marjoleinruigte met wilde Marjolein, klaproos, Jakobskruid, gewone raket, dauwbraam, smeerwortel, groot zandkool, heermoes, hoornbloem, peen, ijzerhard, brede ereprijs.

50% glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, struisgras, schapen en/of rood zwenkgras, wikkles, kleine klaver en hopklaver.

< 1% struweel met roos.

B **BOSSEN**

Klasse van de eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond (Querc-Fagetea)

B1 bos met boswilg, eenstijlige meidoorn en gewone vlier; dekking 75%.
ondergroei: grote brandnetel en ijle dravik; dekking: 100%.

B2 bestond al in 2018 niet meer.

B3 bestond al in 2018 niet meer.

B4 bos met berk en meidoorn; dekking 100%.
ondergroei: vooral ijle dravik en kruipertje; dekking: 100%.

B5 bestond al in 2018 niet meer.

B6 bos met gewone vlier, wilg, gladde iep, Spaanse aak en meidoorn; dekking 70 t/m 100%.
ondergroei: dauwbraam, braam, klimop, zevenblad, kleefkruid, ruw beemdgras, brandnetel, look-zonder-look, kompassla, geel nagelkruid, klimopereprijs en gevlekte aronskelk; dekking: deels tot 80%.

B7 bestond al in 2018 niet meer.

B8 bos met een populier en meidoorn.

B9 bos met boswilg en roos; dekking: 70%.
ondergroei: brandnetel, kleefkruid, kropaar en dauwbraam; dekking: 100%

De vlier werd in 2023 niet meer gezien. Hij is door de droogte van 2017 t/m 2019 dood gegaan.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN IN GROENE WIG MALBERG

G GLANSHAVERVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden *Molinio-Arrhenatheretea* (*Arrhenatherum elatioris*)

- G1:** 95% glanshavergrasland met witbol, glanshaver, beemdgras, raaigras, smalle weegbree, streepzaad, knoopkruid, luzerne, geoorde zuring, gewone berenklauw, scherpe boterbloem, paardenbloem, rode klaver en glad walstro. (Rompgemeenschap: gestreepte witbol - Italiaans en Engels raaigras).
- 5% ruderaal ruigte met Jakobskruid, boerenwormkruid, hoornbloem, kropaar, distels, krulzuring en wilde chicorei.
- < 5% bomen en struweel met linde, haagbeuk en Spaanse aak met brandnetel, paardenbloem en kruipende boterbloem in de ondergroei.
- G2:** 100% gazon met straatgras, witte klaver, raaigras, gewoon duizendblad, paardenbloem, madeliefje, zachte ooievaarsbek en ruige weegbree. In 2022 zijn slipbladige ooievaarsbek, kleine ooievaarsbek, hoornbloem, vertakte leeuwentand, peen, wilde chicorei, luzerne en Jakobskruid nieuw erbij gekomen.
- G3:** 95% bloemenarm glanshavergrasland met veel Italiaans raaigras en verder met glanshaver, kweek, Engels raaigras, gestreepte witbol, rode klaver en beemdoeivaarsbek (één plant) (Rompgemeenschap: gestreepte witbol – struisgras). Met enkele planten van slipbladige ooievaarsbek.
- Van de gestreepte witbol staan er wel nog een paar planten maar het zijn inmiddels vrij weinig planten terwijl het een paar jaren geleden bijna alleen gestreepte witbol was.
- 5% ruderaal ruigte met peen, gewone berenklauw, wilde chicorei en luzerne. In 2022 zijn struisgras, vertakte leeuwentand, geel walstro (één plant) erbij gekomen.
- G3b:** 99% glanshavergrasland met 85% gestreepte witbol en verder met Italiaans raaigras, ijle dravik, struisgras, glanshaver, vertakte leeuwentand, knoopkruid, geel walstro (één plant), glad walstro (één plant), beemdoeivaarsbek (één plant), luzerne, smalle weegbree, gewoon duizendblad, rode klaver en gewone berenklauw.
- Dit stukje was altijd deel van G3 maar nu is het iets bloemenrijker en bonter dan G3 normaal gesproken is.
- G4:** 80% bloemenrijk glanshavergrasland met gestreepte witbol, knoopkruid, geel walstro, veel glad walstro, veldsalie, wikkes, parse morgenster, klaver, beemdgras, gewone agrimonie, steenanjer, duifkruid, blaassilene, beemdoeivaarsbek, ruige leeuwentand, hopklaver, klein streepzaad, groot streepzaad, luzerne, borstelkrans, kleine bevernel, beemdkroon (Rompgemeenschap tussen *Molinio-Arrhenatheretea* en *Artemisietea vulgaris*).
- 20% ruderaal ruigte met akkerdistel, peen, wilde reseda, ruige weegbree, zwarte toorts, boerenwormkruid, wilde chicorei, vlasbekje, gewone berenklauw, wilde Marjolein en slangenkruid.
- Verdwenen of niet teruggevonden zijn wondklaver, gele morgenster, grasklokje, blauwe druifjes (11 clusters), gewone ereprijs, kleine klaver, hoornbloem en dagkoekoeksbloem.
- Drie van de vier klokjes die hier in 2018 stonden, zijn in 2020 helaas verdwenen. Dit zijn ruig klokje, rapunzelklokje en prachtklokje. Het prachtklokje stond hier slechts in het jaar 2018. Verder werd in 2022 het grasklokje niet meer gezien.
- Ook bevertjes werden in 2021 niet meer gezien. Aan voorjaarsbloeiers staan hier nog steeds oosterse sterhyacint en blauwe druifjes.
- Kleine bevernel, beemdkroon en slangenkruid zijn in 2020 nieuw erbij gekomen.

< 10 % struweel en bomen met els, eik en esdoorn (samen met G5 en de wilgenhutten). In de winter 21/22 werd een gedeelte van de struiken teruggesnoeid.

Bovenop de heuvel is het grasland niet meer zo bloemenrijk als het de afgelopen jaren was. Nu staan hier vooral glanshaver, knoopkruid, kropaar, geel walstro, glad walstro, beemdkroon, beemdooievaarsbek, zwarte toorts, luzerne, distels, sint-Janskruid, wilde chicorei en gewone berenklauw.

Op de helling staan blaassilene, wilde Marjolein, jonge Spaanse aken, kleine pimpernel, steenanjer, beemdkroon, bevertjes, veldsalie en borstelkrans (één plant).

In totaal staat hier dit jaar meer beemdooievaarsbek dan in 2020.

G5: 95% bloemenrijk glanshavergrasland met glanshaver, gestreepte witbol, struisgras, schapengras, veel knoopkruid, groot streepzaad, harige ratelaar, glad walstro en rode klaver. Nieuw erbij gekomen zijn gewone margriet en timoteegras.

5% ruderaal ruigte met sint-Janskruid, krulzuring, distels, gewone berenklauw en luzerne. De bonte wikke ondersoort varia (dasycarpa) is verdwenen.

In dit gedeelte is een Tiny Forest aangelegd (beschrijving zie S2).

< 10 % struweel en bomen zoals els, eik en esdoorn (samen met G4 en de wilgenhutten).

Tussen S2 en de Meieruwe en rond om het Tiny Forest groeien blauwe druifjes (meer dan 10 planten), narcissen, krokussen, sneeuwroem, oosterse sterhyacint en crocus.

S **STRUWEEL (NIET TOE TE WIJZEN AAN BEPAALDE KLASSE)**

S1: Wilgenhut of struweel met wilg, Spaanse aak, liguster, hazelaar, lijsterbes en haagbeuk. In de ondergroei groeien hondsdraf, kruipende boterbloem, speenkruid, geel nagelkruid en Robertskruid.

S2: Tiny Forest (aangeplant op 13-3-2019) met berk, es, wilgen, beuk, meidoorn, linde, haagbeuk, fladderiep, wilde lijsterbes, ribes, eik, Gelderse roos, ratelpopulier, esdoorn, Spaanse aak, vuilboom, rode kornoelje, hulst, liguster en sleedoorn.

In de ondergroei staan gestreepte witbol, groot streepzaad, smalle weegbree en struisgras.

In 2020 stonden hier nog knoopkruid, glad walstro, glanshaver, ridderzuring, kropaar, kruipende en scherpe boterbloem, peen en rode klaver. Maar die zijn inmiddels door de struiken overwoekerd.

De bomen zijn inmiddels rond 4-5meter hoog.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN REGENWATERVIJVER AMBY

G GLANSHAVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden (*Molinio-Arrhenatheretea* (*Arrhenatherum elatioris*))

G1

95% glanshavergrasland met gestreepte witbol, ruw beemdgras, knoopkruid, veldsalie, rode klaver, geel walstro, wikken, groot streepzaad, harige ratelaar, beemdooievaarsbek, veldlathyrus, blaassilene, kweek, beemdlangbloem en beemdkroon (één plant).

5% ruderele ruigte met smeerwortel, boerenwormkruid, gewoon duizendblad, Jakobskruid, wilde Marjolein, dauwbraam, vogelwikke, echte kamille, klapproos, distels en groot kaasjeskruid.

Bevertjes, rapunzelklokje en Kartouizeranjer werden al in 2019 niet teruggevonden. Ook in 2021 werden ze niet gezien. Naast deze planten zijn goudhaver, gewone rolklaver, avondkoekoeksbloem, kleine klaver en smeerwortel blijkbaar verdwenen.

Nieuw erbij gekomen zijn kweek, beemdlangbloem, echte kamille, klapproos en groot kaasjeskruid.

Veldsalie, wilde Marjolein, geel walstro en vogelwikke zijn in aantal toegenomen.

G2

100% glanshavergrasland met ruw beemdgras, glanshaver, groot streepzaad, ringelwikke en smalle wikke

G3

95% deels bloemenrijk en deels bloemenarm glanshavergrasland met glanshaver, Engels raaigras, gestreepte witbol, ruw beemdgras, zachte dravik, scherpe boterbloem, knoopkruid, harige ratelaar, ringelwikke, smalle weegbree, rode klaver, groot streepzaad, geel walstro en pinksterbloem.

Gedeeltelijk veel harige ratelaar.

5% ruderele ruigte met gewone berenklaauw, distels, grote brandnetel, zuring, slipbladige ooievaarsbek, klit, kruipende boterbloem, smalle weegbree, vijfvingerkruid, boerenwormkruid, peen, kruipertje, Jakobskruid en zachte ooievaarsbek.

Gedeeltelijk met 30% bomen: zomereik en linde met fluitenkruid, brandnetel, gras, geel nagelkruid, wespenorchis en klit in de ondergroei

Langs de oevers van de vijver staan jonge witte abelen en andere jonge bomen.

Bloemrijker dan in de jaren van tevoren.

Sint-Janskruid, braam, gewone margriet en kleine klaver werden in 2021 niet gezien.

Kruipertje, Jakobskruid en zachte ooievaarsbek zijn nieuw erbij gekomen.

De drie planten van de reuzenberenklaauw in G3 werden in 2021 niet gezien.

De grote ratelaar werd niet gezien.

G4

dit jaar R1.

G5

90% glanshavergrasland met glanshaver, gestreepte witbol, kropaar, beemdgras, vossenstaart, Engels raaigras, harige ratelaar, knoopkruid, veldlathyrus, wikkes, klaver, smalle weegbree, gewone margriet, groot streepzaad en rode klaver.

10% ruderele ruigte met gewone berenklaauw, fluitenkruid, boerenwormkruid, brede wespenorchis, luzerne, kruipertje, distels en sint-Janskruid.

Erbij gekomen zijn: kropaar, beemdgras, vossenstaart, groot streepzaad, rode klaver, distels en sint-Janskruid.

In 2019 stond er een plant van de wilde Marjolein. Deze werd in 2021 niet meer teruggevonden.

G6

95% glanshavergrasland met glanshaver, kropaar en veldlathyrus.

5% ruderele ruigte met zuring

Duidelijk minder ruderaal: 95% glanshaver en 5% ruderaal in plaats van 50% glanshaver en 50% ruderaal.

De aardpeer is verdwenen.

G7 nu in B1.

G8 nu G3.

R NITROFIELE ZOMEN (GALIO-URTICETEA)

Klasse van de Ruderale gemeenschappen (Artemisietea) en ruderale rompgemeenschappen

R1 gedeeltelijk 90% ruderale ruigte met kroppaar, ruw beemdgras, brandnetel, distels, klit, braam, gewoon varkensgras, harig wilgenroosje, zuring, gewone berenklaauw, geel nagelkruid en grote weegbree.

50-10% glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, kruipende boterbloem, vijfvingerkruid en rode klaver.

Tussen het vloedbos VB1 en het pad was in 2019 een strook met een ruderale ruigte (R1) en een strook met glanshavergrasland. De ruderale ruigte van 2019 is in een struweel (S2) veranderd en het grasland van 2019 is in het huidige R1 veranderd.

OE VOEDSELRIJK MOERAS- OF OEVERBEGROEIINGEN MET GROTE GRASACHTIGE PLANTEN EN MOERASPLANTEN;

Riet-Klasse (Phragmitetea)

OE1 Oevervegetatie met moeraszegge, gele lis, pitrus, lisdodde, watermunt, echt riet, waterpest en klein kroos.

NR STROOISELRUIGTEN OP VOCHTIGE, VOEDSELRIJKE STANDPLAATSEN

Klasse van de natte strooiselruigten (Convolvulo-Filipenduletea), Moerasspirea-Verbond (Filipendulion)

NR1 nu in VB4.

De planten van NR1 maken nu een onderdeel van de ondergroei van VB4 uit.

B BOSSEN

Klasse van de eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond (Quercu-Fagetea)

B1 Essen-esdoornbos met es, esdoorn, beuk en eik; dekking: 50-100%; (Pruno-Fraxinetum).

Gedeeltelijk ook met witte abeel, wilgen, els, kers en Spaanse aak (tot 2019 B1).

Gedeeltelijk met zomereik, donzige eik (aangeplant), Amerikaanse eik (aangeplant), vlier, en okkernoot (tot 2019 B9)

De Amerikaanse eiken werden in 2012 geringd, twee zijn in 2019 nog uitgelopen.

De witte abeel werd in 2012 geringd en was in 2017 dood.

Struiklaag: vlier, rode kornoelje, es (jong), esdoorn (jong), hazelaar, Spaanse aak, kers, haagbeuk, beuk, braam en ribes; gedeeltelijk ook met liguster; dekking 0-50%

Kruidlaag: geel nagelkruid, speenkruid, daslook, fluitenkruid, klimop, gewone hennepnetel, mannetjesvaren, brandnetel, boskortsteel, moeraszegge, brede wespenorchis en gewone berenklaauw; gedeeltelijk ook met gele dovenetel of met echt riet (voormalig B9); dekking: 0-30%

In het gedeelte dat in 2019 B7 werd benoemd is de dekking van de boomlaag rond 50%. In 2012 stonden in dit gedeelte nog witte abelen die in 2012 geringd werden; een witte abeel is in 2017 nog uitgelopen maar ook deze heeft de droogte van 2017 t/m 2019 niet overleefd. De dode bomen blijven als voedselbron en nestelplaats voor dieren staan.

Struiklaag: es (jong), esdoorn (jong), eenstijlige meidoorn, hazelaar, rode kornoelje, Spaanse aak (jong) en vlier.

Kruidlaag: geel nagelkruid, kleefkruid, essen (jong) en echt riet. Verder heeft B7 gedeeltelijk dezelfde ondergroei als B1 en B6; dekking 5-100%.

B2 Bos met esdoorn, es, Spaanse aak, eik, witte abeel en els; dekking: 100%; (rompgemeenschap

van de Querco-Fagetea).

Struiklaag: hazelaar, vlier, eenstijlige meidoorn, rode kornoelje, braam en jonge bomen; dekking 10-100%.
Kruidlaag: geel nagelkruid, look-zonder-look, brede wespenorchis, speenkruid, klimop, klimopereprijs, boskortsteel, gewone berenklaauw, daslook, gevlekte aronskelk, blauwe druifjes, hyacint (tuinvariant), tulp, scilla sp.; dekking 0-100%.

Langs de bosrand groeien speenkruid, vergeet-mij-nietje (tuinvariant), hondsdrif, paardenbloem en look-zonder-look.

Langs de bosrand van B2 en S2 samen groeien brandnetel, klit, geel nagelkruid, gewone berenklaauw, hondsdrif, kropbaar, fluitenkruid, beemdgras, gevlekte scheerling en akkerkool.

Aan tuinplanten groeien hier: daslook, gewoon sneeuwkllokje, blauwe druifjes, oosterse sterhyacint, gevlekt longkruid.

Er werden niet meer gezien: haagbeuk en beuk.

De dekking van de struiklaag is van 10% naar 10 t/m 100% toegenomen.

De dekking van de kruidlaag is van 0% naar 0 t/m 100% toegenomen.

B3 "Bosweide": Bos met eik, beuk en jonge bomen (Fago-Quercetum); dekking: 70%

Kruidlaag: grote brandnetel, kropbaar, ruw beemdgras, hondsdrif, Engels raaigras, boskortsteel, brede wespenorchis, rode klaver en klit; dekking: 0-100%, gedeeltelijk 40% brandnetelruigte.

De bomen staan minimaal 4 meter uit elkaar. Onder de bomen groeien bijna geen jonge bomen of struiken. Het lijkt meer op een bosweide.

Er werden in 2021 niet gezien: distels, echt riet, harig wilgenroosje, brede weegbree en haagbeuk (jong), geel nagelkruid, braam, kruipende boterbloem en groot streepzaad.

Ook de voormalige B10 valt nu onder B3

B4 Essenbos met jonge essen en rode kornoelje (Pruno-Fraxinetum); dekking: < 50%.

Kruidlaag: kropbaar, brandnetel, braam, klit, moeraszegge, gele lis, brede wespenorchis; dekking: 100%.

De twee witte abelen, die in 2012 geringd werden zijn vanaf 2017 dood.

B5 hernoemd als B1.

B6 Essenbos met essen en wilgen (Pruno-Fraxinetum); dekking: 95%.

Struiklaag: es (jong), Spaanse aak (jong), esdoorn; dekking tot 100%, tot 3 meter hoog.

Kruidlaag: kleeftkruid, grote brandnetel, mannetjesvaren (jong) en brede wespenorchis; dekking < 5%.

Dekking boomlaag van 80% naar 95% gestegen omdat de essen zich weer een beetje hersteld hebben.

B7 nu B1.

B8 Hakhoutbos met hazelaar, wilgen, kers en Spaanse aak; dekking: 100%; (Stellario-Carpinetum).

Lage struiklaag (lager dan de hazelaar): kers (jong), okkernoot (jong), Spaanse aak, mispel, sleedoorn en kers.

Kruidlaag: brede wespenorchis.

Het donkersporig bosviooltje (vier planten, RL-Limburg 2) werd al in 2019 niet teruggevonden.

Mispel, sleedoorn en liguster werden in 2021 niet genoteerd maar ze zijn waarschijnlijk slechts over het hoofd gezien.

Ook in de struiklaag werden mispel, sleedoorn en de jonge kersen en okkernoot niet gezien. In plaats van deze soorten zijn jonge essen opgekomen.

B9 nu gedeeltelijk in B1 en langs de oever in VB4.

B10 nu in B3 "bosweide".

VB **KLASSE VAN WILGEN-VLOEDBOSSEN EN STRUWELEN (SALICETEA PURPUREAE)**

VB1 Wilgen-elzen-vloedbos met wilgen, els, dekking: 100%.

Bosrand (tussen VB1 en het G4): veel vlier en verder meidoorn, Gelderse roos, rode kornoelje, Spaanse aak, braam, brede wespenorchis en mannetjesvaren
Ondergroei onder de wilgen: 0% (met water gevuld).

De bosrand van VB1 is nu in S2.

VB2 Wilgenvloedbos met wilgen en brede wespenorchis.

VB3 nu B1.

In 2019 was het een Wilgenvloedbos met wilgen en rode kornoelje, eenstijlige meidoorn, es (jong), els (jong), rode kornoelje en Gelderse roos; dekking; 70%.

Kruidlaag: echt riet, moeraszegge, grote brandnetel, boskortsteel, braam, pitrus, klit en bitterzoet.

Een groot gedeelte was al in 2019 drooggevallen en er zijn tussen 2017 en 2019 bomen uit gehaald. In 2021 kon dit stukje voornamelijk deels naar B1 veranderen. Het kan dat het weer een vloedbos wordt als er weer meer neerslag komt.

VB4 Wilgen-elzen-vloedbos met wilgen, els, witte abeel (jong), okkernoot, prunus, eik en Gelderse roos; dekking: 10-100%.

Kruidlaag: gedeeltelijk brandnetelruigte met brandnetel en haagwinde en gedeeltelijk strooiselruigten met echt riet, grote brandnetel, moerasspirea en grote vossenstaart; dekking: 100%.

S **STRUWEEL**

S1 Struweel/haag met rode kornoelje, vlier, Spaanse aak, roos, wilde kardinaalsmuts, Japanse haagliguster, braam, hazelaar en es (rompgemeenschap), dekking: 100%.

Kruidlaag: grote brandnetel, kropaar, geel nagelkruid, heggenrank, kruipertje, klit en akkerkool.

S2 Het voormalige R1 is samen met de bosrand van VB1 in een struweel van rond de 20 meter breed veranderd. Hier groeien vooral vlier, Gelderse roos, wilgen, rode kornoelje, Spaanse aak en braam maar ook els, okkernoot en Amerikaanse eik. In de kruidlaag met rond 5% dekking groeien naast planten van R1 ook gele lis, brede wespenorchis en mannetjesvaren.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN VAN GEUSSELPARK

G GLANSHAVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden (*Molinio-Arrhenatheretea* (*Arrhenatherum elatioris*))

G1 95% bloemenrijk glanshavergrasland met glanshaver, beemdgras, kweek, kropbaar, ijle dravik, rietzwenkgras, struisgras, knoopkruid, smalle wikke, slipbladige ooievaarsbek, kleine klaver, groot streepzaad, gewoon duizendblad, harige ratelaar, veldsalie, kleine ratelaar, gewone margriet, scherpe boterbloem, glad walstro, ringelwikke, ruige weegbree, gewone paardenbloem, rode klaver, smalle weegbree, hopklaver, rolklaver, kleine pimpernel, beemdkroon, paarse morgenster, gele morgenster, liggende klaver, knolboterbloem, beemdooievaarsbek en wouw.

5% ruderales met distels, bijvoet, ridderzuring, klein hoefblad, wilde cichorei, peen, kleine pimpernel, grote klaproos, kweek, wede, zachte dravik, boerenwormkruid en gewone berenklauw.

< 1% Struiken en bomen: jonge bomen (aangeplant) en vlinderstruik.

Op sommige plekken staat veel en op andere plekken helemaal geen harige ratelaar.

Grote vossenstaart, gestreepte witbol, goudhaver, ruige weegbree, vijfvingerkruid, veldlathyrus, kraailook, ruige leeuwentand en pinksterbloem, herderstasje, gewone raket, wilde Marjolein, steenanjer en sint-Janskruid werden in 2023 niet gezien.

Nieuw erbij gekomen of meer geworden zijn: beemdgras, liggende klaver, knolboterbloem, boerenwormkruid en gewone berenklauw.

G2 80-100% bloemenrijk glanshavergrasland met glanshaver, kropbaar, beemdgras, Engels raaigras, luzerne, glad walstro, smalle weegbree, gewone margriet, madeliefje, ooievaarsbek, rode klaver, slipbladige ooievaarsbek, ijle dravik, groot streepzaad, zomerfijnstraal, hopklaver, rietzwenkgras, knoopkruid, vogelwikke, gewone raket, zeeegroene rus, klaproos, gewoon duizendblad, ringelwikke, avondkoekoeksbloem en grote ereprijs.

0-20% ruderales met akkerdistel, wilde cichorei, brandnetel, bijvoet, langstekelige distel, en gewone raket.

< 1% struweel met vlinderstruik.

Nieuw erbij gekomen of in aantal toegenomen zijn: beemdgras, ringelwikke, avondkoekoeksbloem, grote ereprijs, gewone raket en vlinderstruik.

Gestreepte witbol, boerenwormkruid, kruipertje, smalle wikke, vijfvingerkruid, kleine klaver, klit, zomerfijnstraal, peen, veldlathyrus, zachte dravik, kleine pimpernel, Jakobskruid, kompassla en sint-Janskruid werden in 2023 niet gezien.

G3 100% schraal glanshavergrasland met kleine klaver, hopklaver, zachte dravik, slipbladige ooievaarsbek, harige ratelaar (3 planten), blauwe druifjes, crocus, narcis en tulp. Tot 20 cm hoog.

R NITROFIELE ZOMEN (*GALIO-URTICETEA*)

Klasse van de Ruderales gemeenschappen (*Artemisietea*) en ruderales rompgemeenschappen

R1 nu G2.

OE PIONIERGEMEENSCHAPPEN OP VOEDSELRIJKE, DROOGVALLENDE OEVERS EN RUDERALE, VOEDSELRIJKE STANDPLAATSEN, TANDZAAD-KLASSE (*BIDENTETEA TRIPARTITAE*)

OE1 Water- en oevervegetatie met echt riet, wilgen (jong), watermunt, echte koekoeksbloem, wolfspoot en kattenstaart.

De oevervegetatie is tot 1 meter breed.

Nieuw erbij gekomen is kattenstaart.

Verdwenen zijn valeriaan, mannetjesereprijs, heelblaadjes, kale jonker, rode waterereprijs, bitterzoet, geelhartje en ruige zegge.

De oevervegetatie is inmiddels 1 meter en niet meer 5 meter breed.

OEG1 helling langs OE1: 4-5 meter brede strook van regelmatig droogvallend grasland met watermunt, rode klaver, wolfspoot, wilde bertram, zeegroene rus.

Nieuw erbij gekomen zijn gewoon biggenkruid, rolkaver, ruige zegge, wollige munt, pitrus, echte koekoeksbloem, pinksterbloem, veelbloemige veldbies en planten van G1. De vegetatie is rond 15-30 cm hoog.

Niet meer opgekomen zijn heelblaadjes, sint-Janskruid, peen, klein hoefblad, bezemkruidkruid, echt riet en greppelrus.

OE2 Water- en oevervegetatie met gele lis, wilgen, witte abeel en kleine lisdodde. Mattenbies en bosandoorn werden in 2023 niet gezien. In plaats daarvan is struweel met jonge wilgen opgekomen.

OE3 Water- en oevervegetatie met grote lisdodde, echt riet, pitrus, gele lis, kattenstaart, moerasrolklaver, wilde bertram, klein hoefblad en kantig hertshooi.

Struweel en jonge bomen: Wilgen, witte abeel (jong) en berk (jong).

Nieuw opgekomen zijn kruipende boterbloem, echte koekoeksbloem, heelblaadjes, rolklaver (tuinvariant met veel haren), moerasspirea en voszegge.

Niet meer opgekomen zijn wolfspoot, pijlkruid, gele lis, keine lisdodde en harig wilgenroosje.

OEG3 Helling langs de OE3 met rolklaver, rode klaver, klein hoefblad en heelbladjes.

Het is een regelmatig droogvallend, bloemrijk grasland.

In 2021 groeiden hier nog veel peen en veel rolklaver. De rolklaver staat hier wel nog maar niet zo massaal als in 2021. De peen is min of meer verdwenen.

Verder werden wolfspoot, wilde bertram, echt riet, kattenstaart en boerenwormkruid niet meer terug gevonden.

OE4 bestaat niet.

OE5 Poel met een steile helling, tijdelijk droogvallend met jonge wilgen en voszegge.

Deze poel stond in mei vol met water.

De paardenbloem, ruw beemdgras, peen en gewone waterbies kwamen in 2023 niet op.

Opmerking van 2021: OE5 is al in 2019 tijdelijk drooggevallen. Blijkbaar was het tussen 2019 en 2021 bijna nooit onder water. Bijna alle van waterhoudende planten zijn verdwenen en er zijn gewone graslandplanten opgekomen.

Dit zijn kruipende boterbloem, vergeet-mij-nietje, wikkes, madeliefje, rode klaver, zomerfijnstraal, kleine klaver en mos. Slechts de gewone waterbies en de voszegge laten nog zien dat hier af en toe water in de poel staat.

Verdwenen zijn tussen 2019 en 2021 onder andere veelstengelige waterbies, vossenstaart, mattenbies (jong), perzikkruid, fioringras, Europese hanenpoot en gewoon barbarakruid.

M1 Muurvegetatie langs een gedeelte van OE1 met slipbladige ooievaarsbek, mos, vogelmuur, kompassla, ridderzuring en bolletjesraket.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN VAN NAZARETH SPOOR

G GLANSHAVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden (Molinio-Arrhenatheretea (Arrhenatherum elatioris))

G1 95% bloemarm glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, Engels raaigras, gestreepte witbol, rode klaver, vijfvingerkruid, scherpe boterbloem, kruipende boterbloem, groot streepzaad, kroppaar, wikkies, knooppkruid, heelblaadjes, struisgras, gewone ereprijs, hoornbloem.

20% ruderaale ruigte met grote brandnetel, perzikkruid, smeerwortel, ridderzuring, Jakobskruiskruid, boerenwormkruid, smalle weegbree, veldzuring, gele lis, grote kaardenbol, echt bitterkruid, gewone berenklaauw, koninginnekruid en klit.

< 1% Bomen/struweel met wilgen, es en rode kornoelje.

Minder ruderaal.

Wordt langzamerhand bloemrijker, meer knooppkruid dan in de jaren ervoor.

Niet meer gezien of minder belangrijk: grote vossenstaart, witte klaver, kleine klaver, veldlathyrus, peen, distels, krulzuring, kompassla, gewone hennepnetel, bijvoet, rode ogentroost, Canadese guldenroede, bosandoorn, heermoes, witte dovenetel, kleeftkruid, hop, braam, luzerne en vertakte leeuwentand.

Nieuw erbij gekomen zijn koninginnekruid en klit.

G2 95% Mozaïek uit glanshavergrasland en planten van tijdelijk vochtige of natte plekken met glanshaver, ruw beemdgras, gestreepte witbol, struisgras, groot streepzaad, scherpe en kruipende boterbloem, wikkies, knooppkruid, vossenstaart, duinriet, zeeegroene rus, biezenknoppen, zomprus, valse voszegge, pitrus, hazenzegge, moeraspirea, moerasrolklaver, gele lis, vierzadige wikke en wolfsfoot.

5% ruderaale ruigte met peen, smalle weegbree, hoornbloem, zuring, gewone berenklaauw, boerenwormkruid, Canadese en late guldenroede, Jakobskruiskruid, heelblaadjes, koninginnekruid, rode ogentroost, vijfvingerkruid en perzikkruid kweek, bloedzuring, zachte dravik, ruige leeuwentand, ruige zegge, veldlathyrus, heermoes en akkerdistel.

< 1% Bomen/struweel met wilgen, es, roos, ruwe berk en eenstijlige meidoorn.

G3 70% glanshaver net als G1.

30% ruderaale ruigte met dauwbraam en brandnetel.

R2 is duidelijk minder ruderaal. In 2019 was het nog 70% brandnetelruigte met brandnetel, dauwbraam en haagwinde en 30% glanshavergrasland met glanshaver en ruw beemdgras.

R NITROFIELE ZOMEN (GALIO-URTICETEA)

Klasse van de Ruderaale gemeenschappen (Artemisietea) en ruderaale rompgemeenschappen

R1 70% ruderaale ruigte met veel boerenwormkruid en verder met klein hoefblad, peen, heermoes, zuring, Jakobskruiskruid, bijvoet, distels, koninginnekruid, Canadese guldenroede, echte kamille, valse kamille, rode ogentroost, grote kaardenbol, dauwbraam, braam, gewone hennepnetel, jonge bomen, hop, smeerwortel, peen, luzerne, kroppaar en vogelwikke.

10% glanshavergrasland met gestreepte witbol, zachte dravik, groot streepzaad, wikkies, knooppkruid, smalle weegbree, echt bitterkruid, heelblaadjes, rode klaver, witte klaver, pitrus, hopklaver en hoornbloem.

R2 nu G3.

OE VOEDSELRIJK MOERAS- OF OEVERBEGROEIINGEN MET GROTE GRASACHTIGE PLANTEN EN MOERASPLANTEN; RIET-KLASSE (PHRAGMITETEA)

OE1 De sloot werd tussen 2019 en 2021 nieuw aangelegd. Hij werd breder en de oever werd vlakker.

Nu groeien hier gele lis, watermunt, kroos, zwart tandzaad, liesgras, waterzuring en kleine kaardenbol.

Moerasvergeet-mij-nietje, blaartrekkende boterbloem, beekpunge, moerasspirea, kleine watereppe, helmkruid, ruige zegge, gewone hennepnetel, valse voszegge, basterdwederik en bitterzoet werden niet gezien.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN VAN WEIDE CAMPAGNE

G GLANSHAVERVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden (Molinio-Arrhenatheretea (Arrhenatherum elatioris))

G1 75-95% bloemarm glanshavergrasland met glanshaver, gestreepte witbol, Engels raaigras, goudhaver, ruw beemdgras, vierzadige wikke, veldlathyrus, knoopkruid, avondkoekoeksbloem, glad walstro, rode klaver, geel walstro en groot kaasjeskruid.

5-25% ruderaal ruigte met grote brandnetel, gewone berenklauw, sint-Janskruid, distels, Jakobskruid en braam.

Iets bloemrijker dan in 2021 maar ook ruderaal. Terwijl de brandnetel in 2021 slechts 5% heeft ingenomen zijn in 2023 plekken met 25% brandnetel opgekomen.

Niet meer gezien zijn: boerenwormkruid, akkerwinde, smeerwortel en rietzwenkgras.

Nieuw erbij gekomen zijn: knoopkruid, avondkoekoeksbloem, glad walstro, rode klaver, geel walstro, groot kaasjeskruid en braam.

Onder de kersenboom is een brandnetelruigte opgekomen.

G2 net als G1 maar 100% glanshavergrasland met knoopkruid, harige ratelaar, geel walstro, brede lathyrus, beemdkroon, beemdoeivaarsbek, avondkoekoeksbloem, rolklaver, wilde Marjolein, gewone margriet, gewone agrimonie, vogelwikke, kleine klaver, veldzuring en klein streepzaad.

< 1% ruderaal ruigte met peen, kraailook, korenbloem en valse kamille.

< 1% struweel met roos.

Niet meer gezien werden: glad walstro en vierzadige wikke.

Glanshaver staat rond 2m hoog!

G3 95% glanshavergrasland net als G1 maar bloemrijker en met veel wilde Marjolein, veldlathyrus, rolklaver, klein streepzaad, vogelwikke en kers (jong).

R NITROFIELE ZOMEN (GALIO-URTICETEA)

Klasse van de Ruderaal gemeenschappen (Artemisietea) en ruderaal rompgemeenschappen

R1 20-80% brandnetelruigte met grote brandnetel, klit, fluitenkruid, gevlekte aronskelk, speenkruid en kleeftkruid.

In totaal verandert dit stukje bijna niet.

B BOSSEN

Klasse van de eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond (Querco-Fagetea)

B1 Bomen (vooral essen) met 40% dekking (geen toewijzing tot een klasse).

Ondergroei 80% kruipertje, Engels raaigras, smeerwortel, kropbaar, gewoon varkenskers, klit en op twee plekken veel brandnetel.

Het kruipertje staat hier nu niet meer zo massaal dan in 2021. In 2021 heeft het bijna 100% van de oppervlakte ingenomen. Nu is het duidelijk minder. 20% is nu zonder vegetatie en er konden weer andere planten opkomen zoals: smeerwortel, kropbaar, gewoon varkenskers, klit en brandnetel. De brandnetel neemt gedeeltelijk tot 40% in.

Naast S1 werd in 2021 een jonge okkernoot gezien die rond 80 cm hoog was. In 2023 werden 10 okkernoten geteld. Ze staan verdeeld op G1 en G2 en zijn tussen 40 cm en 2 meter hoog.

B2 Bos met elsen; dekking: 75%; (Alno-Padion).

Ondergroei: 80% kruipertje, klit, paardenbloem, vogelmuur, brandnetel, avondkoekoeksbloem, paarse dovenetel en blauwe druifjes (één plant).

Ook hier is het aantal kruipertjes gedaald en konden andere planten opkomen: klit, paardenbloem, vogelmuur, brandnetel, avondkoekoeksbloem en paarse dovenetel.

Verder is het struweel goed opgekomen. Hier staan nu meidoorn, liguster (tuinvariant) jonge okkernoten en jonge eiken. Op de liguster groeit echte judasoor.

S STRUWELEN (PRUNO-CRATAEGETUM)

S1 Sleedoornscheuten tussen G1, hoogte 80 cm; dekking 10%.

S2 bestaat al lang niet meer.

S3 Struweel/bos met es, prunus sp., eenstijlige meidoorn, gladde iep, hazelaar, rode kornoelje, bosrank, esdoorn, haagbeuk, hulst en Spaans aak.

Ondergroei: grote brandnetel, braam, kleefkruid, fluitenkruid, klimop, klimopereprijs, mahonia, bosrank, gevlekte aronskelk en sneeuwbes; dekking: 0-100%.

S4 Struweel/bos met 3 volgroeide eiken.

In het struweel groeien noordse esdoorn, braam, kardinaalsmuts, vlier, roos, iep en meidoorn; dekking struweel 0-70%, gedeeltelijk met 100% braamstruweel.

Ondergroei: ijle dravik, avondkoekoeksbloem, klit, brandnetel, wilde Marjolein, groot kaasjeskruid en hegenrank; dekking ruderaal ruigte 20-40%.

Een gedeelte van de bomen en struiken waren al in 2019 omgevallen, dit gebeurde gedeeltelijk door de overlast van de bosrank en door de droogte van 2017 t/m 2019.

De scheuten van de hemelbomen die in 2019 vier meter hoog zijn geweest, werden inmiddels weggehaald. Naar jonge scheuten werd in 2021 niet gekeken omdat er tijdens de inventarisatie slechts van buiten het hek werd gekeken. Ook in 2023 werd slechts van buiten het hek gekeken. Er werden geen grote scheuten van de hemelboom gezien.

DS KLASSE VAN DE DOORNSTRUWELEN (RHAMNO-PRUNETEA)

DS1 100% doornstruweel met braam.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN VAN ZOUWDAL

G GLANSHAVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden (*Molinio-Arrhenatheretea* (*Arrhenatherum elatioris*))

G1 95-100% glanshavergrasland met glanshaver, ruw beemdgras, zachte dravik, Engels raaigras, gestreepte witbol, kropaar, rietzwenkgras, gewone paardenbloem, knoopkruid, rode klaver, witte klaver, kleine klaver, slipbladige ooievaarsbek, gewoon duizendblad, hoornbloem, glad walstro, veldlathyrus, gewone agrimonie, ruw vergeet-mij-nietje, groot streepzaad, vijfvingerkruid, beemdkroon (een plek met vier planten), scherpe boterbloem, ringelwikke, rolklaver, gewone margriet, heggenwikke en smalle wikke.

Knie tot heuphoogte.

0-5% ruderales ruigte met smeewortel, sint-Janskruid, gewone berenklauw, boerenwormkruid, ridderzuring, brandnetel, bijvoet, gewoon biggenkruid, grijs havikskruid, teunisbloem, wilde chicorei, ruige weegbree, klit en wilde Marjolein

< 5% Struweel met wilgen (jong), sleedoorn en roos.

Op plek waar kleine ratelaar, harige ratelaar, glad walstro, geel walstro en rolklaver samen stonden staat alleen nog de harige ratelaar.

Dit jaar veel smalle wikke, veel smalle weegbree en veel veldlathyrus.

Minder ruderales.

Nieuw erbij gekomen of duidelijk in aantal gestegen zijn scherpe boterbloem, ringelwikke, rolklaver, gewone margriet, heggenwikke, smalle wikke, teunisbloem, wilde chicorei, ruige weegbree, klit, wilde Marjolein en struweel met wilgen, sleedoorn en roos.

Niet meer teruggevonden of duidelijk minder in aantal zijn ijle dravik, vierzadige wikke, weidehavikskruid, vergeten wikke, vogelwikke, basterdklaver en hazenpootje.

G2 90% glanshavergrasland (wateropvangbekken) met rood zwenkgras, schapengras, rolklaver, rode klaver, hoornbloem, veelbloemige veldbies, glad walstro, gewoon biggenkruid, reukgras, kleine klaver en vreemde ereprijs

Een gedeelte van G2 is veranderd in G1.

Nieuw erbij gekomen zijn veelbloemige veldbies, glad walstro, gewoon biggenkruid, reukgras, kleine klaver en vreemde ereprijs.

Niet meer opgekomen zijn hazenpootje, bijvoet, gewoon duizendblad en boerenwormkruid.

G3 langs de greppelhellingen en deels tussen de greppel en het struweel:

60% glanshavergrasland met ijle dravik, ruw beemdgras, schapengras, liggende klaver, hopklaver, harige ratelaar, ringelwikke, veldlathyrus, knoopkruid, kleine klaver, gewoon biggenkruid, smalle wikke en grijs havikskruid.

10% ruderales ruigte met basterdwederik, peen, hoornbloem, bijvoet, boerenwormkruid, kleine veldkers, slipbladige ooievaarsbek, wilde Marjolein, gewoon langbaardgras, echte kamille, hazenpootje, gewone agrimonie, akkervergeet-mij-nietje, zachte dravik, geel nagelkruid, ruw vergeet-mij-nietje, Jakobskruid, veldereprijs, venkel (één plant), bernagie (één plek met twee planten), schijnaardbei, grote ereprijs, Canadese fijnstraal, avondkoekoeksbloem en heermoes.

10-30% open grond met mossen.

< 5% struweel met sleedoorn, roos, meidoorn, wilgen, peer (tuinvariant, zaailing of worteluitloper) en braam.

De noordwestkant (zuidwesthelling) van de greppels en greppelgrond (zie R5): 35% glanshavergrasland met raaigras en ijle dravik; 40% ruderele ruigte met basterdwederik en hoornbloem; 25% open grond met mossen.

Dit jaar groeit hier veel gewone agrimonie.

G3 werd in 2021 niet geïnventariseerd omdat er op het moment van de vegetatieopname de schapen op stonden.

G3 werd dus in 2019 geïnventariseerd. Tussen 2019 en 2023 hebben geen grote veranderingen plaats gevonden.

Nieuw erbij gekomen of duidelijk in aantal toegenomen zijn gewone agrimonie, akkervergeet-mij-nietje, zachte dravik, geel nagelkruid, ruw vergeet-mij-nietje, Jakobskruid, veldereprijs, venkel (n plant), bernagie (een plek met twee planten), schijnaardbei, grote ereprijs, schapengras, Candese fijnstraal, avondkoekoeksbloem, heermoes, gewoon biggenkruid, smalle wikke, wilgen, peer (tuinzaailing of worteluitloper), braam.

Bij 35% zachte dravik, roos, hazelaar, *Sonchus oleracea*.

Niet meer teruggevonden of duidelijk minder in aantal zijn vierzadige wikke, bezemkruid, liggend hertshooi, klein kruid en kompassla.

G8 nu S4 en gedeeltelijk G1.

R NITROFIELE ZOMEN (GALIO-URTICETEA)

Klasse van de Ruderele gemeenschappen (*Artemisietea*) en ruderele rompgemeenschappen

R1 65% ruderele ruigte en open grond met veel grote teunisbloem en verder met hazenpootje, boerenwormkruid, hoornbloem, gewoon langbaardgras, hopklaver, ruw vergeet-mij-nietje, gewoon biggenkruid, braam, Canadese fijnstraal, roos, smalle weegbree, glanshaver, vergeten wikke en vertakte leeuwentand.

30% glanshavergrasland met gestreepte witbol, en rode klaver.

5% struweel met jonge bomen (wilg, berk, Amerikaanse vogelkers).

Nieuw erbij gekomen of duidelijk in aantal toegenomen zijn veel teunisbloem, braam, Canadese fijnstraal, roos, smalle weegbree, glanshaver, vergeten wikke en vertakte leeuwentand.

Niet meer teruggevonden of duidelijk minder in aantal zijn bijvoet, bonte wikke, heermoes, kropaar en beemdgras.

2019: In het hele gebied: duidelijk minder kleine klaver, liggende klaver, hopklaver en basterdwederik maar veel slipbladige ooievaarsbek. Tegenover R3: veel grote teunisbloem, sint-Janskruid, kleine klaver, ringelwikke en hopklaver.

2021: Meer grasland (van 10% naar 30%)

Het hele stukje is weer helemaal veranderd: smalle wikke, vierzadige wikke, basterdwederik, vertakte leeuwentand, grote teunisbloem, bezemkruid en braam zijn niet meer opgekomen terwijl er in plaats van deze soorten bonte wikke, hoornbloem, heermoes, gewoon langbaardgras, hopklaver, ruw vergeet-mij-nietje, gewoon biggenkruid opgekomen zijn. Ook tussen de grassoorten is dit gebeurd: Italiaans raaigras, ijle dravik en glanshaver werden niet gevonden maar gestreepte witbol, kropaar, beemdgras en rode klaver wel.

2023: vertakte leeuwentand en teunisbloem zijn weer opgekomen terwijl heermoes slechts in 2021 in grotere aantallen groeiden en in 2023 weer bijna verdwenen was.

R2 ruderele ruigte en open grond met kleine klaver, beemdgras, straatgras, madeliefje, bijvoet, brandnetel, braam en Japanse/Sachalinse duizendknoop.

R2 is en blijft blijkbaar een ruderele ruigte maar er groeien ieder jaar andere plantsoorten. Slechts braam, roos en Japanse/Sachalinse duizendknoop komen hier ieder jaar weer op.

R3 50-80% gestreepte witbol (in 2021 was het open grond met mossen)

30% glanshavergrasland met glanshaver, zachte dravik, kropaar, ruw beemdgras, wikkes, heermoes, kleine klaver, rode klaver, wikkes, paardenbloem en gewoon biggenkruid.

5% struweel met wilgen, braam en jonge berken.

R4 50% glanshavergrasland met beemdgras, glanshaver, vergeten wikke, kleine klaver, ringelwikke, veldlathyrus, vierzadige wikke en gewone agrimonie.

50% ruderales ruigte met grote teunisbloem, braam, kamille, hoornbloem, peen, hazenpootje en Japanse/Sachalinse duizendknoop.

< 1% struweel met meidoorn, wilgen (jong) en roos.

R5 (greppel) 40-80% mozaïek uit grasland, ruderales planten en struiken met sint-Janskruid, peen, schijnaardbei, hoornbloem, gras, mos, grote leeuwenklauw, slipbladige ooievaarsbek, gewone agrimonie, heermoes, liggende klaver, basterdwederik, mannetjesvaren, geel nagelkruid, wilde Marjolein, grote ereprijs, gewoon biggenkruid, harige ratelaar, ruw vergeet-mij-nietje, gewoon langbaardgras, hazenpootje, wilgen, roos, braam en jonge bomen en struiken (eik, es, wilg, meidoorn, rode kornoelje, liguster).

Terwijl op de hellingen van de greppels in de afgelopen jaren afhankelijk van de expositie (zuid-oost-helling of noordwesthelling) verschillende vegetaties stonden, lieten vanaf 2019 beide kanten dezelfde vegetatie zien. 2019 en 2021 was de vegetatie hier rijker aan graslandsoorten en er was minder open grond dan in de jaren voor 2019.

In 2023 verschilden de twee kanten weer duidelijk. De kant langs het struweel S1 toonde weer meer open grond.

R6 Dit gedeelte wordt soms door de boer gebruikt om bijvoorbeeld grond op te slaan. Daardoor is dit gedeelte soms vrij ruderaal en toont tussen de grassen open plekken en eenjarige planten zoals herderstasje, echte kamille, melganzenvoet en melkdistel. In 2023 was er een brandnetelruigte.

OE PIONIERGEMEENSCHAPPEN OP VOEDSELRIJKE, DROOGVALLENDE OEVERS EN RUDERALE, VOEDSELRIJKE STANDPLAATSEN, TANDZAAD-KLASSE (BIDENTETEA TRIPARTITAE)

OE1 70% pioniergemeenschappen op droogvallende grond met gewone waterbies, fioringras, lisdodde en gele lis.

Deze vegetatie loopt ook langs de aansluitende greppel.

S STRUWELEN (PRUNO-CRATAEGETUM)

S1 100% struweel met meidoorn, wilgen, haagliguster, Spaanse aak, roos, els, mispel, Gelderse roos, lijsterbes, sleedoorn, es, zoete kers, hazelaar, eik, vlier, vlinderstruik, hulst (jong, niet ingeplant) en linde.

Ondergroei: grote brandnetel, dauwbraam, basterdwederik, distels, ruw beemdgras, kropaar, smeerwortel, schijnaardbei, gewone berenklauw en bijvoet.

S2 Struweel met meidoorn, wilgen, vlier, mispel, kers en sleedoorn.

S3 100% Struweel met meidoorn, wilg, mispel, hazelaar en wegedoorn.

S4 (voormalig G8) groeit langzaam met struiken dicht. De struiken zijn nu rond 2 meter gedeeltelijk ook 4 meter hoog. Dit zijn vooral sleedoorn, zomereik, Amerikaanse eik, hazelaar en braam. Verder groeien hier glanshaver, kropaar, klaver, wikkes, kruipende boterbloem, zuring, klein hoefblad, distels, sint-Janskruid, brandnetel, grote teunisbloem, smalle weegbree, gestreepte witbol en beemdgras.

De struiken waren in 2021 1,5 tot 2 meter hoog, nu zijn ze 2 tot 4 meter hoog. In 2021 zijn het vooral sleedoorn en braam geweest. In 2023 zijn zomereik, Amerikaanse eik en hazelaar met een hoogte van rond 1,5 meter erbij gekomen.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN VAN SINT PIETERSBERG HONDENLOSLOOPGEBIED

G GLANSHAVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden; Molinio-Arrhenatheretea)

G1 t/m G3 werden in 2021 nieuw gesorteerd omdat ze inmiddels veranderd zijn:

G1 = grasland boven rond om het wateropvangbekken

G2 = helling van het wateropvangbekken

G3 = grond van het wateropvangbekken

G1 85% bloemrijk glanshavergrasland met glanshaver, beemdgras, harige ratelaar, gewone margriet, knooppkruid, goudhaver (weinig), veldsalie, groot streepzaad, rode klaver en rolklaver.

15% ruigte met wilde Marjolein, boerenwormkruid, wondklaver, bont kroonkruid en haagwinde.

Knie- tot heuphoogte.

Nieuw erbij gekomen zijn harige ratelaar en kleine klaver, wilde chicorei en grote kaardenbol.

Niet teruggevonden werden Jakobskruid, bijvoet, grote teunisbloem, Canadese fijnstraal, peen, gewone brunel, rietzwenkgras en kleine pimperl.

G3 grond van het wateropvangbekken, bloemrijk grasland met Italiaans raaigras, beemdgras, rietzwenkgras, goudhaver, gestreepte witbol, scherpe boterbloem, knooppkruid, gewone margriet, zomertijnstraal, rode klaver, hopklaver en kleine klaver.

Nieuw erbij gekomen zijn boerenwormkruid, goudhaver, gestreepte witbol en scherpe boterbloem.

Dit jaar veel rode klaver in plaats van veel zomertijnstraal.

Kniehoogte.

G4 99% glanshavergrasland met glanshaver, beemdgras, Italiaans raaigras, goudhaver, hopklaver, veldlathyrus, bont kroonkruid, boterbloem, harige ratelaar, knooppkruid, beemdkroon, gestreepte witbol, gewone margriet, rode klaver, kleine bevernel, kweek, gewone agrimonie, gewoon duizendblad en groot streepzaad.

1% ruigte met vijfvingerkruid, koninginnekruid, wilde Marjolein, grote kaardenbol, Jakobskruid, boerenwormkruid, sint-Janskruid, ruige leeuwentand, peen, witte honingklaver, zomertijnstraal, smeerwortel, wilde reseda, bont kroonkruid, grote zandkool en wilde cichorei.

< 1% struweel met roos, vlier, vlinderstruik en jonge wilgen.

De wilde cichorei werd hier in de jaren ervoor niet in een aantal gezien die het waard was om het op te schrijven, maar in 2021 stond het hier opeens massaal. In 2021 stond deze plant ook in het Jekerdal, in het Geusselpark en op allerlei ruderaal plekken in Maastricht met een groot aantal.

Minder ruderaal (grasland van 95 naar 99% gestegen).

Ook als de planten van ruderaal plekken slechts 1% innemen, zijn er toch wel veel verschillende soorten aanwezig!

In 2023 stonden er tijdens de vegetatieopname de schapen. Die opname is dus van 2021.

G5 95% bloemrijk glanshavergrasland, knooppkruid en rode klaver. Verder met glanshaver, Engels raaigras, beemdgras, gestreepte witbol, kropaar, groot streepzaad, boterbloem.

5% ruigte met zuring en fluitenkruid.

In 2017 veel rode klaver en veel knooppkruid.

In 2019 veel knoopkruid maar minder dan in 2017.

In 2019 minder knoopkruid, veel harige ratelaar.

In 2021 minder hartige ratelaar en gewone margriet, meer grassoorten.

Een gedeelte van G5 is in G6 veranderd en een gedeelte van G6 in G5.

G6 95-99% bloemarm glanshavergrasland met Engels raaigras, beemdgras, glanshaver en gestreepte witbol.

Gedeeltelijk met harige ratelaar, knoopkruid, beemdkroon, kleine pimpernel, goudhaver, knolboterbloem, kropbaar en rietzwenkgras.

Gedeeltelijk 50% open grond.

1-5% ruigte met zuring en peen.

< 5% Struweel/bomen deels met robinia.

Een best groot gedeelte werd inmiddels bloemrijker en is in G5 veranderd.

G7 laag en stenig grasland met 70% open grond en 30% knoopkruid, Engels raaigras en smalle weegbree. Voorjaarsganzerik en hazenpootje werden in 2023 niet gezien.

G8/R8 20% glanshavergrasland met harige ratelaar, gewone margriet, gewoon langbaardgras, gewoon duizendblad, kleine klaver, hopklaver, rode klaver en witte klaver, smalle weegbree, klein streepzaad, rolklaver, glad walstro, wikkes en

80% ruderaal ruigte met wilde Marjolein, boerenwormkruid, Jakobskruid, sint-Janskruid, bijvoet, bosrank, slangenkruid, grote klaproos, gewone zandmuur, gewone veldsla en veldereprijs.

< 1% struweel met vlinderstruik.

Dit stukje is tussen 2017 en 2019 duidelijk veranderd en werd in 2019 helemaal opnieuw beschreven. Het werd in 2017 bij de glanshavergraslanden geteld omdat er veel klaver stond. Inmiddels nemen de klavers minder oppervlakte in en de ruderaal planten, die meestal op nieuw ingerichte terreinen opkomen, kregen meer kans en werden inmiddels groter. Ook de mossen, die in 2017 rond 20% van de oppervlakte hebben ingenomen werden door ruderaal planten vervangen.

Rolklaver, glad walstro, gewoon duizendblad en wikkes zijn in 2021 nieuw erbij gekomen.

In 2023 zijn goudhaver, knolboterbloem, gewoon biggenkruid, vijfvingerkruid, klaproos, heermoes en ruw vergeet-mij-nietje nieuw erbij gekomen.

Niet meer teruggevonden werden beemdgras, Italiaans raaigras, kweek, distels, Canadese fijnstraal, vertakte leeuwentand, ruige leeuwentand, peen, koninginnekruid, klein hoefblad, bezemkruid, donderkruid, Canadese guldenroede, wilde reseda, zomerfijnstraal en herderstasje.

G8b/R8b net als G8/R8 maar met planten van muurbloem, brede ereprijs, spoorbloem, beemdkroon, brede lathyrus, hemelsleutel en donderkruid (twee planten).

G9 100% glanshavergrasland met kropbaar, glanshaver, gestreepte witbol, ruw beemdgras, kropbaar, Engels raaigras, Italiaans raaigras, rolklaver, knoopkruid, gewoon duizendblad en vijfvingerkruid.

In 2017 groeiden hier nog rond 80% rode, kleine en witte klaver en hopklaver. In 2019 namen deze soorten minder oppervlakte in. In 2021 zijn de klaversoorten bijna verdwenen. In 2023 werden rode klaver, kleine, witte klaver, hopklaver en harige ratelaar niet meer teruggevonden. In plaats daarvan staat er in 2023 veel kropbaar.

G10 95% glanshavergrasland tussen straat en een akker met glanshaver, beemdgras, raaigras, gestreepte witbol, witte en rode klaver, kropbaar, kweek, vijfvingerkruid, groot streepzaad, kruipertje en groot kaasjeskruid.

5% ruderaal ruigte met boerenwormkruid, distels, grote kaardenbol en slipbladige ooievaarsbek.

G11 90% glanshavergrasland met glanshaver, raaigras, gestreepte witbol, knoopkruid, witte klaver, rode klaver, boterbloem, hopklaver, groot streepzaad, ruige weegbree, wondklaver,

beemdooievaarsbek, madeliefje en gele morgenster.

10% ruderales met luzerne, wilde Marjolein (in 2021 bloeiden er zeven wit bloeiende exemplaren, in 2019 waren het er drie en in 2017 één exemplaar), kleine pimpernel, gewoon duizendblad, grote pimpernel, prachtklokje en rapunzelklokje.

Muskuskaasjeskruid, gewone agrimonie, steenanjer, duifkruid, grasklokje en harige ratelaar werden in 2023 niet gezien.

In dit perk werd in 2015 zaaigoed van de 'Cruydt-Hoeck' uitgezaaid.

Beventjes (in 2017 nieuw erbij gekomen) werd in 2019 en ook in 2021 tijdens de inventarisatie niet gezien maar wel in 2023.

Prachtklokje en rapunzelklokje werden in 2021 weer teruggevonden. Ze stonden hier al in 2017 maar werden in 2019 niet gezien.

Muskuskaasjeskruid, grote pimpernel, gewone agrimonie, steenanjer, duifkruid, grasklokje werden pas in 2021 voor de eerste keer gevonden.

G12 en G13 bestaan niet.

G14 Glanshavergrasland met veel Engels raaigras en kruipertje, smalle weegbree en witte klaver.

G15 net als G6 maar met veel kattendoorn.

G16 90-95% grotendeels bloemrijk glanshavergrasland met glanshaver, kropbaar, Engels en Italiaans raaigras, kweek, rietzwenkgras, rode klaver, witte klaver, knoopkruid, harige ratelaar, veldlathyrus en ringelwikke.

5-10% ruderales met zuring, boerenwormkruid, wilde Marjolein, perzikkruid, slangenkruid (paars en roze bloeiend (in 2021 stond hier een wit bloeiende)), rode ogentroost en dauwbraam.

< 1% struweel met witte abeel (jong).

De vegetatie is knie- tot schouderhoog.

Niet gezien of minder in aantal zijn hopklaver, liggende klaver, groot streepzaad, beemdkroon, paardenbloem, kruipende boterbloem, smalle weegbree, vogelwikke, gewoon duizendblad, gewone berenklauw, bijvoet, wouw, wilde Marjolein, vlasbekje, peen, brandnetel, avondkoekoeksbloem en grote muggenorchis.

De grote muggenorchis is hier in 2021 met 4 planten nieuw opgekomen maar werd in 2023 niet meer gezien.

Van de klavervreter, waarvan in 2015 rond 15 exemplaren werden gevonden, werden in 2017 geen en in 2019 slechts één exemplaar gezien. In 2021 was hij blijkbaar verdwenen. In 2023 groeiden er 28 exemplaren.

In 2015 toonde dit gedeelte een afwisselende vegetatie met hoger grasland en tijdelijk natte plekken. Inmiddels is er minder variatie tussen de onderdelen van de vegetatie. Er zijn nog steeds lage plekken (tot kniehoog) en hoger groeiende plekken waar de vegetatie tot aan de schouders staat maar het verschil in hoogte en plantsoorten is lang niet meer zo duidelijk als in 2015.

G16b net als G16 maar met beemdkroon, klavervreter, veel kleine klaver, veel wilde Marjolein, kleine pimpernel en knolsteenbreek. Op deze plek stonden in 2021 de vier exemplaren van de grote muggenorchis die dit jaar niet meer zijn opgekomen.

G17 natte depressie die tijdelijk droogvalt met open grond en gewoon varkensgras en perzikkruid.

DS **KLASSE VAN DE DOORNSTRUWELEN (RHAMNO-PRUNETEA)**

DS1: 80-100% doornstruweel met braam, sleedoorn, meidoorn en vlier.

B BOSSEN

Klasse van de eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond (*Quercio-Fagetea*)

B1

Bos/struweel met veel sleedoorn en verder met meidoorn, wilde kardinaalsmuts, robinia, es, zoete kers, zomereik, rode kornoelje, roos, gewone esdoorn, vlier, Spaanse aak en liguster.
Ondergroei: veel dolle kervel en veel look zonder look. Verder met braam, klimop, geel nagelkruid, struisgras en Robertskruid.

Boomlaag: 10%.

Struiklaag: deels tot 100%.

Kruidlaag: < 10%.

B2

Bos met robinia en linde.

Ondergroei: zuring, gewoon varkensgras, klit, kropaar, veel kruipertje, gewone raket, kraailook en planten uit G6.

Boomlaag: 70%.

M

MUURVAREN

Klasse (*Asplenieta trichomanis*)

M1

Op de schanskorf groeien de vetkruiden (aangeplant): tripmadam, roze vetkruid, wit vetkruid, hemelsleutel en ander planten zoals bosrank, mannetjesvaren en vijfvingerkruid.

Gewone huislook werd vanaf 2021 niet meer gezien.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN VAN RECESSENPAK

G GLANSHAVERVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden; Molinio-Arrhenatheretea)

G1 99% glanshavergrasland met zachte dravik, gestreepte witbol, rood zwenkgras of/en schapengras, groot streepzaad, paardenbloem, gewone hoornbloem, rode klaver, gele morgenster (minimaal 80 planten).

1% ruigte met boerenwormkruid, akkerdistel en peen.

< 1% struweel met roos, braam, wilgen (jong) en rode kornoelje.

Solitair staande bomen: walnoot, kers, appel, peer, els en tamme kastanje.

Gedeeltelijk veel eenjarigen, mos en open grond.

Op de hoek Toustruwe/Schoutruwe groeien blauwe druifjes.

Enkel- tot kniehoog.

Niet meer teruggevonden of minder in aantal zijn kropbaar, vergeten wikke, smalle wikke, gewoon biggenkruid, kluwenhoornbloem, madeliefje, kleine klaver, smalle weegbree, gewone margriet, klimopereprijs, hopklaver, rolklaver, gewoon duizendblad, sint-Janskruid, zachte ooievaarsbek, herderstasje, bijvoet, zuring, klein kruiskruid, schijfkamille, speenkruid, grote teunisbloem, wilde chicorei, bonte wikke en avondkoekoeksbloem.

In G1 werden in 2023 minder ruderaalplantsoorten gevonden. Hieronder vallen onder andere wilde chicorei, grote teunisbloem en bijvoet. Maar ook planten van graslanden zoals kleine klaver, gewone margriet en hopklaver werden niet teruggevonden. Dit zijn soorten die open grond nodig hebben en niet meer op komen als het gras dichter groeit.

G1ben In de plaatselijke laagte groeit de vegetatie iets hoger dan in G1.

G1b net als G1 maar met boerenwormkruid en sint-Janskruid.

G2 99% bloemrijk glanshavergrasland met veel gewone margriet en veel groot streepzaad. Verder met gestreepte witbol, reukgras, glanshaver, beemdgras, struisgras, pinksterbloem, vergeten wikke, knoopkruid, rolklaver, glad walstro, geel walstro, smalle weegbree, gewone hoornbloem, paardenbloem, kleine pimpernel, gewoon biggenkruid en rode klaver.

< 1% ruigte met peen, wilde reseda, ridderzuring, luzerne, sint-Janskruid, slipbladige ooievaarsbek, boerenwormkruid, wilde chicorei.

Struweel met peterselievlier.

Voorjaarsplanten: blauwe druifjes (één plant), Spaanse boshyacint (één plant).

De vegetatie van dit gedeelte is in drie verschillende onderdelen opgesplitst. Deze wijzen de percelen van de voormalig bebouwing aan. Ze hebben wel dezelfde planten maar de drogere plekken van ieder perceel zijn ruderaal met gedeeltelijk veel boerenwormkruid.

Niet meer teruggevonden of minder in aantal zijn absintalsem, klein kruiskruid, herderstasje, krulzuring, kluwenzuring, muskusaasjeskruid, zachte ooievaarsbek, honingklaver, klimopereprijs, perzikkruid, witte honingklaver, schijnaardbei en gewone agrimonie

Nieuw erbij gekomen zijn akkerdistel, zachte ooievaarsbek, gewoon duizendblad, gewone berenklaauw, ringelwikke en schapengras/rood zwenkgras.

Op de rand tussen het middelste perceel en een van de andere percelen werd het hondskruid (twee planten) gevonden. Het hondskruid is onder de orchideeën een pioniersoort die op ineens opduikt en dan weer verdwijnt.

Deze soort werd in 2023 niet meer gezien.

In G2 was de oppervlakte van de ruderaale plantsoorten met slechts 1% heel klein maar er stonden wel meer ruderaale soorten dan in 2023. In dit geval werden bijvoorbeeld absintalsem, klein kruiskruid, herderstasje, muskusaasjeskruid, zachte ooievaarsbek, honingklaver en witte honingklaver niet meer gezien. In plaats ervan zijn soorten zoals gewone berenklauw en gewoon duizendblad opgekomen.

G3 99% kniehoog glanshavergrasland met ijle dravik, zachte dravik, beemdgras, gestreepte witbol, glanshaver, hoornbloem, rode klaver, paardenbloem, gewoon biggenkruid, groot streepzaad en vertakte leeuwentand.

< 1% ruderaale ruigte met veel peen langbaardgras en luzerne.

< 1% struweel met braam, rode kornoelje (jong) en wilgen (jong), els (jong)

Dit gedeelte bestaat uit drie verschillende hoogteniveaus. Een klein vierkant laag stukje (G3ben), het hoofdgedeelte op het middelste niveau en drie hopen puinaarde (G3hoop).

Nieuw erbij gekomen zijn langbaardgras en luzerne.

Niet meer teruggevonden of minder in aantal zijn struisgras, pinksterbloem, gewone margriet, hondsdrif, basterdklaver, knolboterbloem, tijmeprijs, paarse dovenetel, herderstasje, bijvoet, akkerdistel, speerdistel, klein kruiskruid, zachte ooievaarsbek, speenkruid, Jakobskruiskruid, bijvoet en bonte wikke.

G3 is minder bloemrijk dan in 2021. In 2021 stond hier nog veel hoornbloem, veel rode klaver en gedeeltelijk veel gewone brunel. Alle drie soorten zijn duidelijk terug gegaan. De hoornbloem is bijna verdwenen. Ook hier is het aantal ruderaale plantensoorten afgenomen. In heel G3 is opslag van wilgen, rode kornoelje, robinia en esdoorn opgekomen. De opslag is gemaaid en rond 20 cm hoog.

G3ben 20-80% ruderaale vegetatie met bonte wikke, gewone brunel, kleine klaver, gewoon duizendblad, smalle weegbree, groot streepzaad, brandnetel, wilde Marjolein, rode klaver, groot streepzaad, berenwormkruid, zachte dravik, gestreepte witbol, gewoon biggenkruid, gewone hoornbloem, duizendguldenkruid, heermoes, gewoon langbaardgras en slipbladige ooievaarsbek.

20-80% open grond.

Nieuw erbij gekomen zijn kleine klaver, gewoon duizendblad, smalle weegbree, groot streepzaad en brandnetel.

Niet meer teruggevonden of minder in aantal zijn beemdgras, glanshaver, rode klaver, gewoon biggenkruid, peen, Jakobskruidkruid, distels, esdoorn (jong) en bergsteentijm.

De bonte wikke neemt in G3ben dit jaar rond 30% van de oppervlakte in en groeit vooral op de helling. In het geheel staan hier in 2023 andere planten dan in 2021. De bersteentijm werd in 2023 niet meer teruggevonden.

B3hoop Drie hopen puinaarde met dezelfde vegetatie als op het hoofdniveau (G3). In G3 groeit opslag van de robinia. In de ondergroei is de brandnetel opgekomen.

S STRUWELEN (ROMPGEMEENSCHAPPEN)

S1 Bomen en struweel met es (één boom), rode kornoelje, braam, peterselievlier, liguster, ratelpopulier, sierkwee, peterseliehaagbraam, lijsterbes en roos.

S2 Een kersenboom omgeven van een 3-4 meter hoge braamstruweel (100% dicht) en verder met roos en rode kornoelje.

S2 Twee essen met sierstuiken roos, Spaanse aak, kers en dwergmispel. In de ondergroei staat bonte wikke.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN BERMEN: VIA REGIA

G GLANSHAVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden; *Molinio-Arrhenatheretea*)

G1

90% Glanshavergrasland met ruw gewoon struisgras, glanshaver, Engels raaigras, heggewikke, knoopkruid, scherpe boterbloem, groot streepzaad en pinksterbloem

10% ruderaal ruigte met kleine ooievaarsbek, gewone berenklaauw, kruipende boterbloem, ruige leeuwentand, gewoon duizendblad, distels, klit, brandnetel, peen en boerenwormkruid.

< 1% struweel/bomen met roos, esdoorn en kastanje.

Niet meer teruggevonden ruw beemdgras, veldbeemdgras, ijle dravik, gestreepte witbol, kropaar, zachte dravik, hoornbloem, glad walstro, witte klaver, smalle weegbree, vergeten wikke, ringelwikke, smalle wikke, aardaker, rode klaver, zachte ooievaarsbek, veldzuring, fluitenkruid, ridderzuring, veldereprijs en akkerwinde.

L LAAN

L1

Lindenlaan met veel speenkruid en veel klimopereprijs. Verder met brandnetel, fluitenkruid, geel nagelkruid en scilla in de ondergroei.

Nieuw erbij gekomen zijn speenkruid, klimopereprijs, Robertskruid, kleefkruid en maarts viooltje.

Niet meer teruggevonden werden gewoon struisgras, paardenbloem, vogelmuur en scherpe boterbloem.

LEGENDA VAN DE VEGETATIETYPEN VESTINGWERKEN: WALDECKPARK

G GLANSHAVERGRASLAND

Klasse van matig voedselrijke graslanden; molinio-arrhenatheretea), cynosurion cristati (kamgras-verbond), crepido capillaris-festucetum rubrae

G1 gazon met madeliefje, ereprijs, kruipende boterbloem, straatgras, beemdgras, kraailook en ooievaarsbek.

R NITROFIELE ZOMEN (GALIO-URTICETEA)

Klasse van de ruderales gemeenschappen (artemisietea) en ruderales rompgemeenschappen

R1 ruderales ruigte met brandnetel, zuring, glanshaver, hondsdrif, gestreepte witbol, geel nagelkruid, maarts viooltje en knolsteenbreek.

B BOSSEN

Klasse van de eiken- en beukenbossen op voedselrijke grond; querco-fagetea)

B1 Hellingbos, esdoorn, es, haagbeuk, robinia, vlier, niet inheemse struiken, gewone vogelkers, kleeftkruid, look-zonder-look, klein springzaad, daslook, geel nagelkruid, speenkruid, klimopereprijs, maarts viooltje, zevenblad en stinkende gouwe.

M MUREN

M1 Muurvegetatie met hondsdrif, mannetjesvaren, mos, gras, kleeftkruid, brandnetel, geel nagelkruid, paardenbloem, schijnaardbei, melkdistel, knolsteenbreek, basterdwederik, jonge bomen en grasklokje (geen toewijzing aan een bepaalde klasse); dekking 100%.

M2: Muurvegetatie met tongvaren, muurvaren, bezemkruiskruid en veel grasklokje. Verder met een paar planten zoals in M1 (Muurvarenklasse; Asplenieta trichomanes); dekking < 5%.

M3: Muurvegetatie met tongvaren (acht grote en meer dan 50 jonge planten) en brede eikvaren. Op het talud staat veel kraailook (Muurvarenklasse; Asplenieta trichomanes); dekking < 5%.

Tabellen bijzondere soorten per gebied, waarvan kaarten zijn gemaakt:

Tabel 4: Bijzondere planten Hoge Fronten begrazingseenheid 6 2023

RL Floron 2000*	RL Heuvelland**	PSN	FFH	RL Limburg**	Flora- Faunawet	Woeker- en tuinplanten	Latijnse naam	Nederlandse naam
BE	1	X		0			<i>Veronica austriaca</i> ssp. <i>teucrium</i>	Brede ereprijs
KW	2	X		-1			<i>Allium oleraceum</i>	Moeslook
KW	2	X		1(0)			<i>Rhinanthus alectorolophus</i>	Harige ratelaar
						+	<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
				3		+	<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
GE		X		3			<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
GE		X		3			<i>Trisetum flavescens</i>	Goudhaver
							<i>Geranium lucidum</i>	Glanzige ooievaarsbek
		X		2			<i>Verbena officinalis</i>	Ijzerhard
							<i>Fallopia japonica</i>	Duizendknoop
Niet meer teruggevonden:								
BE	3			2			<i>Saxifraga granulata</i>	Knolsteenbreek
KW		X					<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje

*Rode Lijst Floron: VN = uit Nederland verdwenen, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig

**Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 = vermoedelijk uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd + plant is aanwezig

Tabel 5: Bijzondere planten Jekerdalpark 2023

Wet natuurbescherming zonder Floron	Bijlage Wet Natuurbescherming	RL Floron 2000	RL Floron 2012	Zeltzaamheidsklasse Floron 2000	RL Heuveland	FFH	RL Limburg	Voormalige Flora Fauna Wet	Tuin- of woekerplanten	Latijnse naam	Nederlandse naam
+		EB	EB		2		1			Gymnadenia conopsea	Grote muggenorchis
+		BE	KW	zz	2		1			Orobanche minor	Klavervreter
++		GE	KW	a	2		2			Polygala vulgaris	Gewone vleugeltjesbloem
					2		2			Hieracium aurantiacum	Oranje havikskruid
					2					Vicia villosa	Bonte wikke
+		KW	-	a	2		1(0)			Rhinanthus alectorolophus	Harige ratelaar
								+		Epipactis helleborine	Brede wespenorchis
+		KW	KW	zz	3		2	+		Primula veris	Gulden sleutelbloem
-										Dactylorhiza maculata ssp. fuchsii	Bosorchis
					2			+		Ophris apifera	Bijenorchis
							3	+		Origanum vulgare	Wilde marjolein
					3		2	+		Asplenium trichomanes	Steenbreekvaren
Planten die in 2023 niet werden gezien:											
					1		1			Geranium pratense	Beemdoeivaarsbek
					1					Vicia tetrasperma	Vierzadige wikke
					1		1			Hieracium caespitosum	Weidehavikskruid
					2		2			Berula erecta	Kleine watereppe
								+		Campanula trachelium	Ruig klokje
		KW	-		3		1			Clinopodium vulgare	Borstelkrans
										Asparagus officinalis ssp. officinalis	Tuinasperge
Planten die op de Rode lijst Floron staan maar niet werden geïnventariseerd											
+		KW	KW	Z	3		1			Linum catharticum	Geelhartje
+		GE	-	A			3			Trisetum flavescens	Goudhaver
+		KW	NB	Z			2			Sanguisorba minor	Kleine pimpernel
+		GE	GE				3			Agrimonia eupatoria	Gewone agrimonie
+		GE	GE							Fragaria vesca	Bosaardbei
+		GE	GE		3		1			Rhinanthus minor	Kleine ratelaar
+		GE	GE		3		2			Odontites vernus ssp. serotinus	Rode ogentroost
+		KW	KW		3		1			Briza media	Beventjes
+		KW	KW		3		1			Carex caryophyllea	Voorjaarszegge
+		KW	KW				3			Leontodon hispidus	Ruige leeuwentand

*voormalige Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig
a = algemeen, z = vrij zeltzaam, zz = zeldzaam, zzz = zeer zeldzaam, x = afwezig

** Rode Lijst Heuveland en Limburg: 0 = vermoedelijk uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd
x plant is aanwezig

Tabel 6: Bijzondere planten rondom de regenwatervijver Amby 2023

RL FLORON*	RL Heuvelland**	FHH	RL Limburg**	Voormalige Flora.-Faunawet	Woekerplanten	Latijnse naam	Nederlandse naam
KW	1		1			Salvia pratensis	Veldsalie
KW	2		1(0)			Rhinanthus alectorolophus	Harige ratelaar
GE			3			Trisetum flavescens	Goudhaver
			3	+		Origanum vulgare	Wilde marjolein
	1		1			Geranium pratense	Beemdooievaarsbek
BE	3		2			Saxifraga granulata	Knolsteenbreek
				+		Epipactis helleborine	Brede wespenorchis
				+		Allium ursinum	Daslook
						Sanguisorba minor	Kleine pimpernel
						Knautia arvensis	Beemdkroon

* voormalige Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig

** Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 = vermoedelijk

uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd
+ plant is aanwezig

Tabel 7: Bijzondere planten in het Geusseltpark 2023

Wet natuurbescherming zonder Floron	RL Floron 2000	RL Heuvelland	RL Limburg	Flora.-Faunawet	Tuin- of Woekerplanten	Latijnse naam	Nederlandse naam
	KW	-	2	1(0)		Rhinanthus alectorolophus	Harige Ratelaar
	KW	KW	1	1		Salvia pratensis	Veldsalie
			1	1		Geranium pratense	Beemdooievaarsbek
			1	0	?	Tragopogon porrifolius	Paarse Morgenster
	GE	KW		3		Knautia arvensis	Beemdkroon
	KW	NB		2		Sanguisorba minor	Kleine Pimpernel
						Achillea ptarmica	Wilde Bertram
						Isatis tinctoria	Wede

*voormalige Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig

**Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 = vermoedelijk

uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd
+ plant is aanwezig

Tabel 8: Bijzondere planten in Nazareth Spoorzijde (west) 2023

Wet natuurbescherming zonder Floron	RL Floron 2000	RL Heuvelland	RL Limburg	Tuin- of Woekerplanten - Voormalige Flora - Faunawet	Latijnse naam	Nederlandse naam
		1			<i>Vicia tetrasperma</i>	Vierzadige wikke
			2	+	<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
		2	2		<i>Carex otrubae</i>	Valse voszegge

* voormalige Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig

**Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 = vermoedelijk

uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd
+ plant is aanwezig

Tabel 9: Bijzondere planten op de weide Campagne 2023

Wet natuurbescherming zonder Floron	RL Floron 2000	RL Heuvelland	RL Limburg	Tuin- en Woekerplanten - Voormalige Flora - Faunawet	Latijnse naam	Nederlandse naam
	KW	-	2	1(0)	<i>Rhinanthus alectorolophus</i>	Harige ratelaar
			1	1	<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek
			3	+	<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
					<i>Lathyrus lathifolius</i>	Brede lathyrus
	GE	KW	3		<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon

*voormalige Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig

**Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 = vermoedelijk

uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd
+ plant is aanwezig

Tabel 10: Bijzondere planten Zouwdal 2023

Voorzorg	Voormalige Rode Lijst FLORON*	RL Heuvelland**	FFH	RL Limburg**	Voormalige Flora - Faunawet	Tuinplanten	Latijnse naam	Nederlandse naam
Beschermden planten:								
				3	+		<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
KW	2			1(0)			<i>Rhinanthus alectorolophus</i>	Harige ratelaar
KW				3			<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
	2						<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
	1						<i>Vicia tetrasperma</i>	Vierzadige wikke
Woekerplanten:								
						+	<i>Fallopia japonica</i> en/of <i>F. sachalinense</i>	Japane en/of Sachalinse duizendknoop

*voormalige Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig
 **Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 =

vermoedelijk uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd + plant is aanwezig

Tabel 11: bijzondere planten natuurtransferium en hondenlosloopgebied Pietersberg 2023

Wet natuurbescherming zonder Floron	RL Floron 2000	RL Floron 2012	RL Heuvelland	RL Limburg	Voormalige Flora.-Faunawet	Tuin- en Woekerplanten	Latijnse naam	Nederlandse naam
	KW	KW	1	1	+		Salvia pratensis	Veldsalie
	GE	BE	3	2			Ononis spinosa	Kattendoorn
	GE	KW		3			Knautia arvensis	Beemdkroon
	KW	NB	2	1			Anthyllis vulneraria	Wondklaver
+	EB	EB	2	0	+	?	Erysimum cheiri	Muurbloem
	BE		1	0			Veronica austriaca ssp. teucrium	Brede ereprijs
				3	+		Origanum vulgare	Wilde marjolein
	KW	-	2	4			Rhinanthus alectorolophus	Harige ratelaar
			1	1			Geranium pratense	Beemdooievaarsbek
			2	2			Malva moschata	Muskuskaasjeskruid
					+		Campanula rotundifolia	Grasklokje
	KW	KW			+		Campanula rapunculus	Rapunzelklokje
	KW	KW			+		Dianthus deltoides	Steenanjer
	BE	BE	3	0			Scabiosa columbaria	Duifkruid
			1	-	+		Campanula persicifolia	Prachtklokje
	BE	BE	3	2			Saxifraga granulata	Knolsteenbreek
Woekerplanten:								
						+	Robinia pseudoacacia	Robinia
Niet meer terug gevonden:								
		BE	2	1			Potentilla verna	Voorjaarsganzerik
	EB	EB	2	1	+		Gymnadenia conopsea	Grote muggenorchis
			2				Trifolium arvense	Hazenpootje
				2	+		Dipsacus fullonum	Grote kaardenbol

*Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen,
EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, KW =
kwetsbaar, GE = gevoelig

**Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 = vermoedelijk

uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd,
2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd
+ plant is aanwezig

Tabel 12 bijzondere planten in het Recessenpark 2023

Wet natuurbescherming zonder Floron	RL Floron 2000	RL Floron 2012	RL Heuvelland	RL Limburg	Voormlige Flora- Faunawet	Tuin- of Woekerplanten	Latijnse naam	Nederlandse naam
				3	+		Origanum vulgare	Wilde marjolein
						+	Robinia pseudoacacia	Robinia
	GE		1		+		Anacamptis pyramidalis	Honskruid
			2	2			Malva moschata	Muskuskaasjeskruid
	GE		1				Clinopodium menthifolium	Bergsteentijm

*Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen, uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig + plant is aanwezig
 **Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 = vermoedelijk

Tabel 13: Bijzondere planten in het Waldeckpark

Wet natuurbescherming zonder Floron	RL Floron 2000	RL Floron 2012	RL Heuvelland	RL Limburg	Flora- Faunawet (voormalig)	Tuin- of Woekerplanten	Latijnse naam	Nederlandse naam
					+		Allium ursinum	Daslook
		2		1	+		Asplenium scolopendrium = Phyllitis scolop.	Tongvaren
					+		Campanula rotundifolia	Grasklokje
		2		0			Polypodium interjectum	Brede eikvaren
	BE		2	3			Saxifraga granulata	Knolsteenbreek

*Rode Lijst FLORON: VN = uit Nederland verdwenen, uitgestorven, 1 = met uitsterven bedreigd, EB = ernstig bedreigd, BE = bedreigd, 2 = sterk bedreigd, 3 = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig + plant is aanwezig
 **Rode Lijst Heuvelland en Limburg: 0 = vermoedelijk

Literatuur

Bonnemayer, J.J.A.M. en P.J.M. Dietvorst, 1979.

De Muurhagedis in Maastricht. Een auto-ecologisch onderzoek naar de essentiële criteria voor zijn bescherming. Rapport no. 160, afdeling Dierecologie, Katholieke Universiteit Nijmegen.

Cortenraad J., Mulder T., 1998. Actualisering van de lijst van bedreigde planten in Limburg. Natuurhistorisch Maandblad, Juli 1998, Jaargang 87, 161-170

Denters T., 2004. Stadsplanten, veldgids voor de stad. Fontaine Uitgevers BV, 's-Graveland

Floron: "Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria" van FLORON (2014).

Gemeente Maastricht, dienst Publieke Werken en Sport, afdeling Groenvoorzieningen, 1994.: De Hoge Fronten. Beheer en onderzoek in 1994.

Hornman-Voesten M., 2012. Natuurterreinen Maastricht, Inventarisatie en streefbeelden. Projectnummer 315936.

Grontmij Nederland B.V. Roermond, www.grontmij.nl Ministerie van LNV, Directie Juristische zaken en Directie Natuur, "Aansluiting bij de richtlijnen". November 2007.

Kreutz K., Harle N., Lejeune M. 2017. Orchideeën van de Sint-Pietersberg. Stichting Natuurpublicaties Limburg Moors, C. & D. Frissen, 2004.

Tellingen van de Muurhagedis in de Hoge Fronten te Maastricht. Aantalontwikkeling en leeftijdsopbouw van een Muurhagedissenpopulatie. Natuurhistorisch Maandblad, jaargang 93, Mei 2004.

Oberdorfer E., 2001. Pflanzensoziologische Exkursionsflora. Eugen Ulmer GmbH, Stuttgart
Rothmaler W., Jäger E., 2007. Exkursionsflora von Deutschland. Elsevier GmbH, Spektrum Akademischer Verlag, München

Schaminée J., S`ykora K., Smits N., Horst M., 2010. Veldgids Plantengemeenschappen van Nederland. KNNV Uitgeverij Zeist

Staatscourant 2015 nr. 36471: Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode Lijsten flora en fauna

Weeda E.J., Schaminee J.H.j., Duuren van L., 2000a. Atlas van de Plantengemeenschappen in Nederland, deel 1: Wateren, moerassen en natte heiden. KNNV Uitgeverij Utrecht

Weeda E.J., Schaminee J.H.j., Duuren van L., 2000b. Atlas van de Plantengemeenschappen in Nederland, deel 2: Graslanden, zomen en droge heiden. KNNV Uitgeverij Utrecht

Weeda E.J., Schaminee J.H.j., Duuren van L., 2003. Atlas van de Plantengemeenschappen in Nederland, deel 3: Kust en binnenlandse pioniermilieus. KNNV Uitgeverij Utrecht

Weeda E.J., Schaminee J.H.j., Duuren van L., 2005. Atlas van de Plantengemeenschappen in Nederland, deel 4: Bossen, struwelen en ruigten. KNNV Uitgeverij Utrecht
www.waarneming.nl

Colofon

Voor meer informatie of vragen over deze publicatie, kunt u contact opnemen met CNME. Dat kan via info@cnme.nl of telefonisch: 043-321 99 41. Onze ecologen en experts staan u graag te woord.

Monitoring, eindredactie en samenstelling:
CNME

Fotografie:
Anne Lefevre, Isabelle Woudsma, Carole Meijers, Jonathan Vos, Lisa Op den Kamp, Olaf Op den Kamp, Cridi Frissen, Denis Frissen, John Steijns, Peter Alblas, Martijn Rempelberg, Goos Bronkhorst, Nelle Driessen, Willem van Kruijsbergen

Met speciale dank aan:
Jos Cobben, Willem Vergoossen, Luis Pereira, Niek Oosterveen, CNME vrijwilligers en medewerkers

Contact:
CNME
Capucijnengang 10
6211 RN Maastricht

CNME heeft geprobeerd om van alle beelden de maker te achterhalen. Denkt u dat een vermelding onjuist is? Neem dan contact op. Alle rechten in deze publicatie behoren toe aan Stichting CNME Maastricht en regio.

